

Suomen Pankin vuosikertomus 2008

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankin vuosikertomus 2008

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankki

Perustettu 1811

Käyntiosoite

Snellmaninaukio, Helsinki

Postiosoite

PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero

kansallinen 010 8311

kansainvälinen +358 10 8311

Faksi

(09) 174 872

SWIFT

SPFB FI HH

Sähköposti

info@suomenpankki.fi

etunimi.sukunimi@suomenpankki.fi

Suomen Pankin internetsivusto

www.suomenpankki.fi

www.bof.fi/fi

Aluekonttorit

Vantaa

Turvalaaksontie 1, Vantaa,

PL 160, 00101 Helsinki,

puh. 010 8311

Kuopio

Puutarhakatu 4,

PL 123, 70101 Kuopio,

puh. 010 8311

Oulu

Kajaaninkatu 8,

PL 103, 90101 Oulu,

puh. 010 8311

Tampere

Koskikatu 9 C,

PL 325, 33101 Tampere,

puh. 010 8311

Tämä vuosikertomus on Suomen Pankista annetun lain 19 §:n mukainen toimintakertomus.

Vuosikertomuksen luvut perustuvat helmikuussa 2009 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN-L 1239-9329 (painettu julkaisu)

ISSN 1456-5773 (verkkajulkaisu)

Multiprint Oy

Helsinki 2009

Sisällys

Suomen Pankki	5
Esipuhe	6
Suomen Pankin strategia	8
Toiminta vuonna 2008	10
Raha- ja talouspolitiikka	10
Suomen Pankki rahapolitiikan valmistelussa	10
EKP:n rahapolitiikka vuonna 2008	10
EKP:n neuvoston kannanotot muuhun talouspolitiikkaan	15
Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa	16
Tutkimus	18
Operatiivinen pankkitoiminta	21
Rahapolitiikan toteutus euroalueella ja Suomessa	21
Maksuliike	29
Suomen Pankin sijoitustoiminta	31
Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	33
Rahoitusmarkkinat ja tilastot	35
Rahoitusjärjestelmän vakaus ja tehokkuus	35
Tilastot	39
Rahahuolto	41
Liikkeeseen lasketun setelistön määrä kasvaa yhä ripeästi	41
Suomen Pankin uusi rahahuollon tietojärjestelmä on osoittautunut hyödylliseksi	42
Seteliväärennösten torjunta entistä haastavampaa	43
Markkojen vaihto euroiksi	43
Muu toiminta	44
Kansainvälinen toiminta	44
Viestintä	50
Johtaminen ja organisaatio	52
Suomen Pankin organisaatio	52
Johtamisjärjestelmä	53
Henkilöstö	56
Budjetti ja operatiiviset kustannukset	59

Tilinpäätös	63
Tase	64
Tuloslaskelma	66
Tilinpäätöksen liitteet	67
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	69
Taseen liitetiedot	72
Tuloslaskelman liitetiedot	78
Tilintarkastuskertomus	85
Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta	86
Liitteet	87
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 2008	87
Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomais- toimenpiteet vuonna 2008	88
Suomen Pankin vuonna 2008 antamia lausuntoja	92
Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2008	94
Liitetaulukot	97

Suomen Pankki

Suomen Pankki on Suomen rahaviranomainen ja eurojärjestelmän jäsen. Sen toimintaa säätelevät Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö ja laki Suomen Pankista.

Toiminnallaan pankki edistää hintavakautta, maksu- ja rahoitusjärjestelmän vakautta ja tehokkuutta sekä rahoitusmarkkinoiden eurooppalaista yhdentymistä. Suomen Pankki huolehtii osaltaan Suomen rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä osallistuu sen kehittämiseen. Nämä kaikki luovat edellytyksiä talouskasvulle ja työllisyydelle.

Suomen Pankin ydintoimintoihin kuuluvat rahapolitiikan valmistelun ja rahoitusjärjestelmän vakauden valvonnan lisäksi operatiiviset keskuspankki-tehtävät rahapolitiikan toteutuksessa ja maksuliikkeessä sekä rahahuolto.

Suomen Pankin johtokunnan muodostivat vuonna 2008 puheenjohtaja Erkki Liikanen, varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen sekä jäsenet Sinikka Salo ja Seppo Honkapohja, jonka tasavallan presidentti nimitti virkaan vuoden alusta lähtien. Eduskunnan valitsema yhdeksän pankki-valtuutettua valvovat pankin toimintaa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenten nimitysmenettelyä koskevaa lakia muutettiin vuonna 2008 siten, että

pankkivaltuusto nimittää johtokunnan muut jäsenet kuin puheenjohtajan. Uusi laki tuli voimaan vuoden 2009 alussa. Samassa yhteydessä myös johtokunnan jäsenten kelpoisuusvaatimuksia täsmennettiin. Vuoden 2009 alusta lähtien kelpoisuusvaatimuksena on virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys rahatalouteen tai rahoitustoimintaan sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Pääkonttorin 6 osastolla ja tarkastusyksikössä sekä 4 aluekonttorissa työskenteli kaikkiaan noin 468 henkeä. Suomen Pankin yhteydessä toimii itsenäisenä viranomaisena Rahoitustarkastus. Sen palveluksessa työskenteli noin 138 henkeä. Rahoitustarkastus julkaisee oman vuosikertomuksensa. Vuoden 2009 alussa Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto yhdistettiin ja niistä muodostettiin uusi rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, Finanssivalvonta (Fiva).

Suomen Pankin johtokunta.
Ylhäältä lukien johtokunnan puheenjohtaja Erkki Liikanen, johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen, Sinikka Salo ja Seppo Honkapohja.

Esipuhe

Syksyn 2008 aikana kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden häiriötila syveni kriisiksi. Käännepöytä oli yhdysvaltalaisen Lehman Brothers -investointipankin hakeutuminen suojaan velkojiltaan syyskuussa. Syys-lokakuun aikana useiden rahoituslaitosten likviditeettiongelmat kärjistyivät vakavaraisuusongelmiksi. Samaan aikaan maailman rahoitusmarkkinoiden toiminta vaikeutui huomattavasti. Eräillä markkinoiden osa-alueilla kaupankäynti käytännössä loppui lähes kokonaan.

Pankeilla on ollut suuria haasteita likviditeetin hankinnassa ja taseidensa vahvistamisessa. Eri maiden keskuspankit ja hallitukset ryhtyivät syksyn 2008 aikana poikkeuksellisiin toimenpiteisiin pankkien likviditeetinsaannin ja pääomien turvaamiseksi. Toimenpiteet on suunnattu sekä vaikeuksiin joutuneisiin että kannattaviin pankkeihin.

Tehdyistä toimenpiteistä huolimatta pankkien paine supistaa taseitaan tappioiden kattamiseksi vähensi pankkien antolainauksen kasvua euroalueella syksyn 2008 aikana merkittävästi. Muutos on ollut suurin yritysrahoituksessa, mutta se on ollut merkittävä myös asuntolainoituksessa. Suomen pankkisektorin antolainauksen kasvu jatkui vuoden 2008 lopulla nopeampana kuin muualla euroalueella mm. sen vuoksi, että yritykset hyödynsivät aikaisemmin sovittuja luotolimittejään.

Rahoitusmarkkinoiden kriisiytyminen on synkettänyt talouden näkymiä kaikkialla maailmassa. Ensin muutos oli tuntuvin kehittyneissä talouksissa, mutta levisi loppusyksystä 2008 myös moniin

kehittyviin talouksiin ja kehitysmaihiin. Koko vuoden 2008 ajan talousennusteita korjattiin alaspäin. Maailmantalouden kasvu lähes pysähtyi vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vientimäärät vähenivät poikkeuksellisen jyrkästi, ja maailman-kauppa supistui. Maailmantalouden lähiajan näkymät olivat vuoden 2008 lopulla poikkeuksellisen synkät.

Kasvusokkeja on kohdistunut eri maihin eri suunnista. Ensin suuren finanssisektorin omaavat maat ottivat rahoitusmarkkinoiden häiriöt vastaan. Samoihin aikoihin useissa maissa, joissa asuntomarkkinat olivat ylikuumentuneet vilkkaan asuinrakentamisen ja kotitalouksien velkaantumisen kasvun myötä, alkoi nopea korjausliike. Lopulta vuoden 2008 viimeisen neljänneksen aikana maailman-kaupan nopea supistuminen iski niihin talouksiin, jotka ovat viennistä erityisen riippuvaisia.

Maailmantalouden tilan voimakas heikentyminen leikkaa kasvua tuntuvasti Suomen kaltaisessa avoimessa taloudessa. Suomen Pankki arvioi korjatussa ennusteessaan joulukuun alussa, että Suomen BKT supistuu 0,5 % vuonna 2009. Sen jälkeen maamme talousnäkymät ovat edelleen heikentyneet tuntuvasti.

Eri maiden keskuspankit reagoivat nopeasti rahoitusmarkkinoiden kriisiytymiseen syksyn 2008 aikana. Euroalueella EKP alensi ohjaukorkoiaan kahdessa kuukaudessa 1,75 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin. Keskuspankit ovat myös tukeneet pankkien maksuvalmiutta monin tavoin niin euroalueella kuin myös muualla. Pankkien välisten rahoitusmarkkinoiden toiminta alkoi parantua

tua vuoden 2008 loppua kohden. Tämä näkyi mm. siinä, että pankkien toisilleen lainaaman vakuudellisen ja vakuudettoman rahan hintaero alkoi pienentyä ensin lyhyimmissä ja sitten myös pitemmissä maturiteeteissa.

Rahoitusmarkkinoiden kriisi on koetellut Suomen Pankin koko toimintakykyä. Se on edellyttänyt tiivistä tapahtumien seurantaa ja analysointia, nopeaa reagointivalmiutta, saumatonta yhteistyötä talon sisällä ja ulkopuolella sekä kykyä etsiä uusia ratkaisuja uusiin ongelmiin. Siitä henkilökunta on selvinnyt hyvin ja ansaitsee suuret kiitokset.

Syksyn 2008 aikana eduskunnan käsittelyssä oli lakiesitys finanssivalvonnan uudistamisesta, ja se tuli hyväksytyksi joulukuussa. Uusi finanssivalvontaviranomainen, Fiva, aloitti toimintansa vuoden 2009 alusta Suomen Pankin yhteydessä. Muutoksen valmistelu vaati ponnistuksia henkilökunnalta ja samalla hyvää yhteistyötä Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Kun Fivan uusi johto on aloittanut toimintansa vuonna 2009, on oikea aika arvioida myös Suomen Pankissa vakausero- ja sen työkulkuja pankin ja Finanssivalvonnan välillä. Kriisi on osoittanut, kuinka tärkeää on varmistaa vakausero- ja tiedonvaihdon tehokkuus eri viranomaistahojen välillä.

Pankki siirtyi syksyllä 2008 prosessijohtamiseen rahapolitiikan analyysi- ja valmisteluprosessissa sekä rahapolitiikan toimeenpano- ja likviditeetin hallintaprosessissa. Prosessijohtaminen tukee johtokunnan hyväksymää työnjakoa, mutta sen lisäksi se parantaa tiedonkulkua,

madaltaa osastojen välisiä raja-aitoja, virtaviivaistaa työvaiheita ja antaa jokaiselle työlle sille kuuluvan arvon.

Kannustavan työskentelykulttuurin edistäminen on tärkeä tehtävä tänä vuonna. Jos saamme tehdä työtä iloisessa ja innovatiivisessa ympäristössä, se parantaa työn tuloksia ja lisää työviihtyvyyttä. Esimiestyö on tässä avainasemassa, ja siksi siihen panostetaan tänä vuonna runsaasti. Jokainen voi tehdä siinä oman osuutensa esimerkiksi antamalla myönteistä palautetta työtovereilleen. Nämä tavoitteet korostuvat myös vuoden 2008 aikana uudistetussa Suomen Pankin strategiassa.

12. maaliskuuta 2009

Suomen Pankin strategia

Strategiatyön pääteemat vuonna 2008

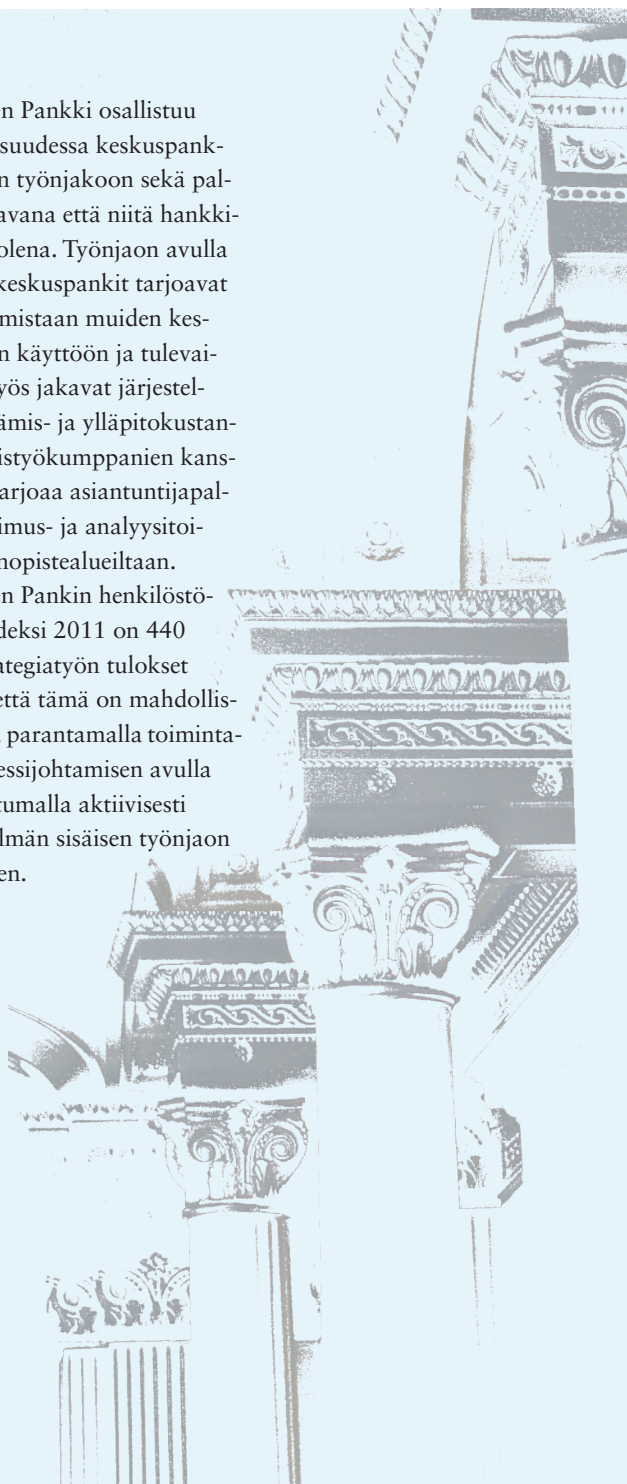
Toimintaympäristön muutokset, kuten kansainvälisen finanssikriisin kärjistyminen vuoden aikana ja varautuminen uuden rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaisen toiminnan aloittamiseen edellyttivät, että Suomen Pankin strategiaa täsmennettiin.

Pankin tavoitteena on muun muassa lisätä kansainvälistä yhteistyötä finanssimarkkinoiden valvonnassa ja tehostaa kotimaista viranomaisyhteistyötä. Rahahuollossa pankin tarkoituksena on turvata käteisen saatavuus ja tasapuoliset kilpailuolosuhteet rahahuollon osapuolille.

Strategiatyön tavoitteena oli myös parantaa pankin toiminnan laatua ja vaikuttavuutta sekä kehittää johtamiskulttuuria ja esimiestyötä. Tavoitteena on innostava johtamis- ja työskentelykulttuuri, joka tukee nykyistä paremmin innovaatioita ja uusien ajatusten esiintuontia sekä toimintamallien kehittämistä. Pankkilaisia myös kannustetaan ympäristöystävälliseen toimintaan, minkä tueksi pankille laaditaan ympäristöohjelma.

Suomen Pankki osallistuu myös vastaisuudessa keskuspankkien väliseen työnjakoon sekä palveluja tarjoavana että niitä hankkivana osapuolena. Työnjaon avulla eri maiden keskuspankit tarjoavat huippuosaamistaan muiden keskuspankkien käyttöön ja tulevaisuudessa myös jakavat järjestelmien kehittämis- ja ylläpitokustannuksia yhteistyökumppanien kanssa. Pankki tarjoaa asiantuntijapalveluita tutkimus- ja analyysitoiminnan painopistealueiltaan.

Suomen Pankin henkilöstötavoite vuodeksi 2011 on 440 henkeä. Strategiatyön tulokset osoittavat, että tämä on mahdollista saavuttaa parantamalla toimintatapoja prosessijohtamisen avulla sekä osallistumalla aktiivisesti eurojärjestelmän sisäisen työnjaon kehittämiseen.

Suomen Pankki on eurojärjestelmän aktiivinen ja rakentava jäsen

Suomen Pankki edistää hintavakautta sekä rahoitusjärjestelmän tehokkuutta ja eurooppalaista yhdentymistä. Se vastaa Suomen rahahuollosta ja valuuttavarannosta. Toiminnallaan pankki luo edellytyksiä talouskasvulle ja työllisyydelle.

PALVELUKYKY JA VAIKUTTAVUUS

Suomen Pankin menestys eurojärjestelmässä perustuu tutkimus- ja analyysitoimintaan.

Pankki vaikuttaa kotimaisessa talouspolitiikassa yhdistämällä kokonaistaloudellisen ja rahoitusmarkkinoiden asiantuntemuksen.

Pankki takaa Suomessa toimiville rahoitusmarkkinaosa-puolille kansainvälisesti kilpailukykyiset keskuspankki-palvelut.

Se vastaa maan rahahuollosta ja kehittää sen laadukkuutta, tehokkuutta ja turvallisuutta.

Yleisön luottamusta Suomen Pankkiin sekä tietoa pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohdennetun viestinnän avulla.

RESURSSIKÄYTÖN TALOUDELLISUUS

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan kansainvälisten vastuiden ja kriisinhallintavalmiuden tarpeiden mukaan, tavoitteena on vakaa voitonjako vakavaraisuutta vaarantamatta.

Pankki on henkilöstömäärältään ja toimintakuluiltaan EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.

SISÄISTEN PROSESSIEN TOIMIVUUS

Suomen Pankin sisäisten toimintatapojen nopeutta ja laatua parannetaan prosessijohtamisen avulla.

Pankki ja Finanssivalvonta tehostavat keskinäistä tiedonkulkuaan ja kehittävät työnjakoaan.

Pankin tieto- ja viestintätekninen ympäristö mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman tehokkaan työskentelyn.

Pankki toimii ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.

UUDISTUMINEN JA TYÖHYVINVOINTI

Suomen Pankin henkilöstön osaamista lisätään.

Pankin tutkimus ylittää painopistealueillaan kansainväliselle tasolle.

Yhteistyöllä luomme iloa ja innovatiivisuutta päivittäiseen työhön.

Toiminta vuonna 2008

Raha- ja talouspolitiikka

Suomen Pankki rahapolitiikan valmistelussa

Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu EKP:n neuvoston jäsenenä rahapoliittiseen päätöksentekoon, ja pankin asiantuntijat ovat mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja muussa taustatyössä, erityisesti rahapolitiikan komiteassa ja sen alaisissa työryhmissä. Keskeisiin tehtäviin kuuluu Suomen talouden ennusteen laadinta osana euroalueen yhteistä ennustetta.

Suomen Pankki toimii Suomen talouden asiantuntijana eurojärjestelmässä ja euroalueen asiantuntijana Suomesa. Suomen ja kansainvälisen talouden seuranta ja ennustamista painotettiin vuonna 2008 tavallista enemmän kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kriisiytymisen vuoksi. Vuoden aikana laadittiin useita talouskehitykseen sekä EKP:n rahapolitiikkaan ja sen vaikutuksiin liittyviä selvityksiä. Suomen taloutta koskevat ennusteet ilmestyivät Euro & talous-lehden erikoisnumerossa *Talouden näkymät* maalisi- ja syyskuussa. Lisäksi Suomen Pankki julkaisi joulukuussa Suomen taloutta koskevan ennusteen tarkistuksen talousnäkymien nopean muuttamisen vuoksi.

EKP:n rahapolitiikka vuonna 2008

EKP:n neuvosto tähtää rahapolitiikallaan siihen, että yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä (YKHI) mitattu euroalueen inflaatiiovauhti säilyy keskipitkällä aikavälillä alle 2 prosentissa mutta kuitenkin lähellä sitä. EKP:n neuvosto seuraa ja analysoi euroalueen talousnäkyviä ja asettaa ohjauskorkonsa tasolle, joka

parhaiten tukee hintavakautta keskipitkällä aikavälillä. Kokonaistaloudellinen toimintaympäristö, jossa Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto¹ joutui päättämään euroalueen rahapolitiikasta, muuttui ennennäkemättömän voimakkaasti ja nopeasti vuoden 2008 aikana.

Euroalueen tuotanto kasvoi vahvasti vielä vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Voimakas kasvu aiheutui osittain poikkeuksellisen leudon talven myötä aikaistuneista rakennusinvestoinneista ja jäi siten väliaikaiseksi. Vuoden toisella neljänneksellä euroalueen tuotanto supistui, mikä oli osin vastareaktio ensimmäisen neljänneksen vahvaan kasvuun. Energian ja ruoan hintojen tuntuva nousu, luotonannon ehtojen kiristyminen ja asuntomarkkinoiden kehityksen heikentyminen olivat alkaneet hidastaa kysynnän kasvua monissa kehittyneissä maissa alkuvuoden aikana, ja näiden tekijöiden vaikutukset näkyivät osittain myös euroalueella. Samalla euron vahvistuminen heikensi euroalueen hintakilpailukykyä (kuvio 1). Vienti- ja investointikysynnän vähetessä euroalueen kokonaistuotanto supistui myös vuoden kolmannella neljänneksellä. Euroalueen kuluttajahintainflaatio kiihtyi kuitenkin edelleen ja oli nopeimmillaan 4,0 % kesä-heinäkuussa (kuvio 2).

Loppukesällä 2007 alkanut rahoitusmarkkinoiden häiriötila kärjistyi nopeasti kriisiksi syyskuussa 2008, ja kriisin kerrannaisvaikutukset alkoivat levitä voimalla reaalityönteon eri maissa

¹ EKP:n neuvostoon kuuluvat EKP:n johtokunnan kuusi jäsentä sekä euroalueen maiden kansallisten keskuspankkien pääjohtajat.

vuoden viimeisellä neljänneksellä. Maailmantalouden kasvu heikentyi nopeasti poikkeuksellisen tuntuvasti, ja kansainväliset ennustelaitokset tarkistivat arviotaan keskeisten talouksien kasvusta heikomman kasvun suuntaan. Myös euroalueella talouden tila heikentyi selvästi vuoden viimeisinä kuukausina. Kuluttajien ja yrittäjien luottamus huononi huomattavasti lyhyessä ajassa, kun rahoituksen saatavuus vaikeutui, yritysten saamien tilausten määrät vähenivät ja työttömyys alkoi kasvaa. Talouskehityksen heikentymisen myötä kotitalouksien, yritysten ja rahoitusmarkkinoiden inflaatio-odotukset vähenivät merkittävästi.

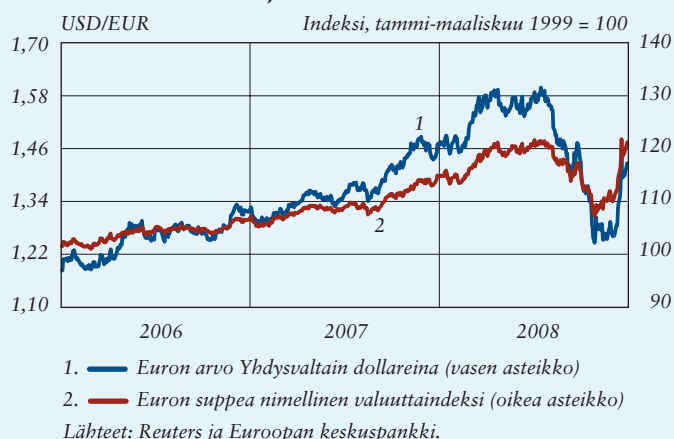
Kriisin kärjistyttyä keskuspankit ympäri maailmaa pitivät yllä pankkijärjestelmän maksuvalmiutta keventämällä pankkien keskuspankkirahoituksen ehtoja. Hallitukset ryhtyivät puolestaan tukemaan pankkien vakavaraisuutta ja luotonantoa tarjoamalla pankeille pääomaa ja takauksia. Myös talouden kasvua tukevista finanssipoliittisista toimenpiteistä sovittiin laajasti. Sekä pankkituen että talouden elvytyksen periaatteista sovittiin hallitusten välisissä neuvotteluissa EU:n tasolla.

Aina heinäkuuhun 2008 saakka EKP:n neuvosto joutui päättämään rahapolitiikasta tilanteesta, jolle olivat leimallisia kiihtyvä inflaatio sekä synkentyvä ja entistä epävarmempi kuva talouden kehityksen tulevasta suunnasta. Elintarvikkeiden ja erityisesti energian maailmanmarkkinahintojen voimakkaan nousun myötä euroalueen inflaatio kiihtyi huomattavasti. Kesään mennessä inflaatio oli kiihtynyt nopeammaksi kuin kertaakaan

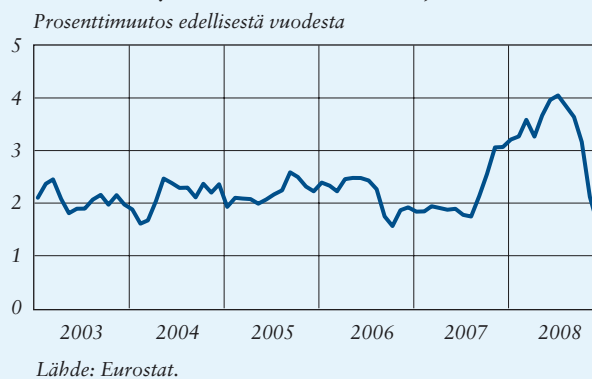
aiemmin talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen aikana. Lisäksi Yhdysvaltain asuntomarkkinoilta loppukesällä 2007 alkunsa saanut riskien uudelleenarviointi jäyti maailman rahoitusmarkkinoita ja piti osaltaan yllä epävarmuutta talouden tulevasta kehityksestä.

Vuoden 2008 alkupuolella EKP:n neuvosto korosti toistuvasti, että hintavakautta keskipitkällä aikavälillä uhkaavat

Kuvio 1.
Euron dollarikurssi ja valuuttaindeksi

Kuvio 2.
Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

riskit painottuvat selvästi inflaation kiihtymisen suuntaan. Samaan aikaan kasvua uhkaavien riskien nähtiin painottuvan kasvun hidastumisen suuntaan.

Keskeisimpinä hintavakautta uhkaavina riskeinä keskipitkällä aikavälillä neuvosto piti erityisesti energian ja elintarvikkeiden hintojen kohoamisen jatkumista ja jo toteutuneen nousun mahdollisesti aiheuttamia kerrannaisvaikutuksia hinta- ja palkkapäätöksiin. Lisäksi riskeiksi nähtiin kilpailun puutteesta johtuva yritysten hinnoitteluvoiman kasvu sekä hallinnollisesti määräytyvien hintojen ja välillisten verojen ennakoitua suuremmat korotukset. Neuvosto totesi myös, että raha- ja luottomäärien kasvu jatkui voimakkaana ja ettei pankkien luotonanto ollut toistaiseksi muuttunut merkittävästi.

Neuvoston mukaan euroalueen kasvunäkymiä uhkaavat riskit liittyivät erityisesti siihen, että rahoitusmarkkinoiden

häiriöiden sekä energian ja elintarvikkeiden hintojen toteutuneen ja mahdollisesti jatkuvan nousun kielteiset vaikutukset euroalueen reaali-talouteen ovat odotettua suuremmat. Neuvosto näki myös edelleen protektionismin lisääntymisen ja maailmanlaajuisen rahoitusepätasapainon hallitsemattoman korjautumisen kasvua hidastaviksi riskitekijöiksi.

Pitkin vuotta eurojärjestelmä² ja EKP tarkistivat ennusteitaan vuosien 2008 ja 2009 inflaatiosta ja talouskasvusta aiempaa nopeamman inflaation mutta vähäisemmän talouskasvun suuntaan. Silti vielä EKP:n syyskuussa julkistamassa ennusteessa euroalueen BKT:n odotettiin kasvavan vain jonkin verran arvioitua potentiaalista kasvuvauhtia hitaammin vuosina 2008 ja 2009. Euroalueen kuluttajahintojen odotettiin puolestaan nousevan 3,4–3,6 % vuonna 2008. Nousun odotettiin vaimenevan vähitellen mutta olevan silti 2,3–2,9 % vuonna 2009.

EKP:n neuvosto nosti ohjauskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä eli 4,25 prosenttiin heinäkuussa 2008 (kuvio 3). Koronostopäätöksen perusteluissa neuvosto arvioi inflaation pysyvän selvästi hintavakauden määritelmän mukaista vauhtia nopeampana ja pidempään kuin aiemmin oli uskottu. Neuvosto piti koronnostoa tarpeellisena keskipitkän aikavälin hintavakautta uhkaavien riskien torjumiseksi.

Kuva maailmantalouden kehityksessä muuttui jyrkästi heikompaan suuntaan alkusyksyn aikana, kun rahoitusmarkki-

Kuvio 3.
Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko ja 12 kk:n euriborkorko

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Reuters.

² Eurojärjestelmään kuuluvat Euroopan keskuspankki sekä euroalueen maiden kansalliset keskuspankit, myös Suomen Pankki.

noiden häiriöt kärjistyivät nopeasti kriisiksi. Useissa maissa rahoituslaitokset joutuivat vahvistamaan taseitaan, kiristämään luotonantonsa ehtoja ja realisoimaan sijoituksiaan. Kysynnän ja tuotannon indikaattorit laskivat yleisesti. Samalla yritysten ja kotitalouksien luottamus heikentyi rajusti, kun asuntomarkkinoiden korjausliikkeen ja rahoitusmarkkinoiden kriisin kerrannaisvaikutukset alkoivat levitä nopeasti reaalityönteeseen. Myös euroalueella talouden tila heikkeni nopeasti.

Maailmantalouden kasvun hidastuminen käänsi öljyn ja monien muiden raaka-aineiden hinnat selvään laskuun. Samalla väheni riski, että raaka-aineiden hintojen aiempi nousu välittyisi yritysten ja kotitalouksien inflaatio-odotuksiin, palkkoihin ja edelleen kuluttajahintoihin. Talouden toimijoiden inflaatio-odotukset vähenivätkin merkittävästi.

Syksyn aikana EKP:n neuvosto toteasi, että kuva euroalueen kokonaistaloudellisesta kehityksestä muuttui nopeasti huomattavasti aiempaa heikommaksi. Jännitteiden levittyä yhä laajemmin rahoitussektorilta reaalityönteeseen monet neuvoston tunnustamista talouden kasvun heikkenemisen riskeistä olivat toteutumassa euroalueella. Samalla oli yhä enemmän merkkejä siitä, että myös inflaatiopaineet olivat hellittämässä merkittävästi. Kehityksen myötä neuvosto odotti euroalueen inflaatiovauhdin hidastuvan nopeasti ja pysyvän hintavakauden määritelmän mukaisena rahapolitiikan kannalta olennaisella keskipitkällä aikavälillä.

EKP:n neuvosto laski ohjaukorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin

lokakuussa. Päätös laskusta tehtiin poikkeuksellisesti neuvoston ylimääräisessä kokouksessa. Päätös rahapolitiikan keventämisestä koordinoitiin Englannin, Kanadan, Ruotsin, Sveitsin ja Yhdysvaltain keskuspankin kanssa, ja myös nämä ilmoittivat laskevansa ohjaukorkojaan. Lisäksi Japanin keskuspankki ilmoitti tukevansa rahapolitiikan keventämistä. Samassa yhteydessä neuvosto päätti muuttaa EKP:n rahoitusoperaatioiden huutokauppamenettelyä ja kaventaa EKP:n maksuvalmiusluoton ja talletusmahdollisuuden korkojen muodostamaa korkojenohjausputkea lähemmäs perusrahoitusoperaatioiden korkoa.

Korkopäätöstensä perusteluissa keskuspankit totesivat, että inflaatiopaineet olivat alkaneet vaimeta energian ja muiden raaka-aineiden hintojen laskun myötä. Perusteluiden mukaan myös rahoituskriisin voimistuminen oli kasvattanut talouskasvun hidastumisen riskiä ja siten pienentänyt hintavakautta uhkaavia inflaation kiihtymisen riskejä entisestään.

EKP:n joulukuussa julkistamassa eurojärjestelmän asiantuntijoiden ennusteissa arvioita vuosien 2008 ja 2009 kasvusta ja inflaatiosta tarkistettiin merkittävästi syyskuussa esitettyjä arvioita pienemmiksi. Euroalueen BKT:n odotettiin pysyvän ennallaan tai supistuvan jonkin verran vuonna 2009. Ennusteen mukaan kasvu elpyisi vähitellen mutta jäisi selvästi arvioitua potentiaalista kasvuvauhtia hitaammaksi myös vuonna 2010. Euroalueen kuluttajahintojen nousun odotettiin puolestaan vähenen 1,1–1,7 prosenttiin vuonna 2009. Ennusteen mukaan inflaatio kiihtyisi 1,5–2,1 prosenttiin

vuonna 2010, mutta pysyisi keskimäärin hintavakauden määritelmän mukaisena.

Arvioituaan hintavakauteen kohdistuneiden ennustettua nopeamman hinnannousun riskien hälvenneen ja inflaatiouahdin pysyvän hintavakauden määritelmän mukaisena rahapolitiikan kannalta olennaisella aikavälillä neuvosto laski ohjaukorkoa 0,50 prosenttiyksikköä marraskuussa ja 0,75 prosenttiyksikköä joulukuussa. Päätösten jälkeen EKP:n ohjaukorko oli 2,50 %. Vuoden viimeisessä kokouksessaan neuvosto päätti palauttaa maksuvalmiusjärjestelmän korkoputken leveydeksi 2 prosenttiyksikköä.

Vuoden kuluessa tehdyt korkoratkaisut ennakoitiin rahoitusmarkkinoilla yleisesti varsin hyvin EKP:n viestinnän perusteella. Rahoitusmarkkinoiden kriisi häiritsi kuitenkin pahoin rahapolitiikan välittymistä markkinakorkoihin. Erityisesti pankkien toisilleen tarjoamien

vakuudettomien luottojen korot, joita ovat esimerkiksi euriborkorot, vaihtelivat voimakkaasti vuoden aikana. Sen sijaan pankkien välisten vakuudellisten luottojen korkojen kehitys oli maltillisempaa. Erityisen suureksi vakuudettomien ja vakuudellisten korkojen ero kasvoi syksyllä 2008 rahoitusmarkkinoiden kriisin kärjistyttyä. Vuoden loppua kohti markkinakorot laskivat nopeasti, kun talouden kasvunäkymät heikkenivät, EKP:n ohjaukorko aleni ja markkinoilla odotettiin neuvoston laskevan ohjaukorkoa myös vuonna 2009. Vuoden 2008 päättyessä euriborkorot olivat silti edelleen ohjaukorkoa korkeammat, esimerkiksi yhden vuoden korko noin 3,0 % (kuvio 4).

Kypros ja Malta liittyivät euroalueeseen vuoden 2008 alussa. Samalla Kyproksen ja Maltan keskuspankeista tuli eurojärjestelmän täysivaltaisia jäseniä.

Eräiden ERM II -valuuttakurssimekanismin osallistuneiden maiden valuuttakursseihin kohdistui jossain määrin paineita, kun rahoitusmarkkinoiden kriisi kärjistyi syksyllä. Valuutat pysyivät kuitenkin vaihtelualueittensa rajoissa. ERM II -mekanismin kuuluivat koko vuoden ajan Tanskan, Viron, Liettuan, Latvian ja Slovakian valuutat. Heinäkuussa 2008 EU-maiden valtioiden ja hallitusten päämiehet sekä valtiovarainministerit katsoivat Slovakian täyttävän euron käyttöönoton edellyttämät taloudelliset ja lainsäädännölliset kriteerit, ja Slovakia liittyi euroalueeseen vuoden 2009 alussa. Kiinnityskurssiksi hyväksyttiin Slovakian korunan ERM II -keskuskurssi.

Kuvio 4.
Euroalueen markkinakorkoja

1. — Saksan 10 vuoden obligaatiokorko
2. — 12 kk:n euriborkorko
3. — 3 kk:n euriborkorko

Lähde: Reuters.

EKP:n neuvoston kannanotot muuhun talouspolitiikkaan

Rahoitusmarkkinakriisin kärjistyessä EKP:n neuvosto painotti, että kaikki asianosaiset tahot pyrkisivät osaltaan luomaan perusteita talouden kestäväälle elpymiselle. Neuvoston mukaan oli äärimmäisen tärkeää harjoittaa kurinalaista ja keskipitkälle aikavälille suunnattua makrotalouspolitiikkaa. Neuvosto suositteli, että hallitukset toteuttaisivat ilmoittamansa merkittävät toimenpiteet rahoitusmarkkinoiden toiminnan tukemiseksi päättäväisesti ja viivyttämättä. Samalla myös pankkien tulisi ottaa toiminnassaan täysin huomioon hallitusten tukitoimet. Näin edistettäisiin luottamuksen palautumista rahoitusjärjestelmään ja ehkäistäisiin kapeikkojen syntymistä yrityksille ja kotitalouksille myönnettävien luottojen tarjontaan.

EKP:n neuvosto kiinnitti vuoden mittaan säännöllisesti huomiota myös euroalueen maiden finanssipolitiikkaan ja rakenteellisten uudistusten tarpeeseen. Julkisen talouden tila alkoi heikentyä nopeasti monessa euroalueen jäsenmaassa rahoitusmarkkinoiden kriisin vaikutusten välittyessä reaalityönteeseen. Neuvosto piti ratkaisevan tärkeänä, että finanssipolitiikka on kurinalaista ja sitä harjoitettaessa pidättäydytään keskipitkän aikavälin näkökulmassa. Suuren yleisön täytyy voida luottaa julkisen talouden kestävyys säilymiseen myös vallitsevina haasteellisina aikoina. Lisäksi sääntöihin perustuvaa EU:n finanssipolitiikan päätöksentekojärjestelmää tulee soveltaa kokonaisuudessaan sen luotettavuus säilyttäen. Neuvoston mielestä

Nizzan sopimuksen ja vakaus- ja kasvusopimuksen säännökset antavat tilaa tarvittavalle joustavuudelle. Neuvosto painotti, että julkisen talouden automaattiset vakauttajat tukevat voimakkaasti euroalueen heikkenevää taloutta. Lisäksi neuvosto totesi, että sikäli kuin jäsenmailla on liikkumavaraa, ne voivat pyrkiä tukemaan talouttaan oikea-aikaisilla, oikein kohdistetuilla ja tilapäisillä toimenpiteillä.

Neuvosto katsoi, että talouden heikko nykytila ja näkymien epävarmuus edellyttävät euroalueen taloudelta merkittävää sopeutumiskykyä ja joustavuutta. Neuvoston mukaan uudistukset hyödykemarkkinoilla voisivat lisätä kilpailua ja nopeuttaa talouden rakenteellista uudistumista. Erityisen tärkeänä neuvosto piti kilpailun esteiden poistamista palvelusektorilta, elintarvikkeiden toimitusketjun eri vaiheista ja energiasektorilta.

Työmarkkinoita uudistamalla voitaisiin puolestaan edistää tarkoituksenmukaista palkanmuodostusta ja työvoiman liikkuvuutta toimialojen ja alueiden välillä. Erityisesti uudistukset, jotka edistävät työllisyyttä ja investointeja koulutukseen sekä kannustavat lisäämään ammattitaitoa, innovaatioita ja tehokkuutta, tukisivat neuvoston mukaan talouden ja reaalityönteiden kasvua pitkällä aikavälillä.

Neuvosto korosti, että tarvittavien uudistusten täytäntöönpano tulisi käynnistää eri maissa vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteiden mukaisesti ja hyödyntäen laajentuvan kansainvälisen kaupan ja markkinoiden yhdyntymisen etuja.

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa

Suomen talouden kasvu hidastui vuonna 2008. Alkuvuonna kasvu jatkui odotetusti vaimeampana kuin vuonna 2007, mutta syksyllä kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kriisiytyminen ja maailmantalouden näkymien nopea heikentyminen sen myötä pysäyttivät kasvun.

Suomen Pankki julkaisi tavanomaiseen tapaan vuoden aikana kaksi Suomen kokonaistaloudellista ennustetta, keväällä ja syksyllä. Lisäksi vuoden lopulla julkaistiin poikkeuksellisesti ennusteen tarkistus.

Rahoitusmarkkinahäiriön pitkittymisen vuoksi sekä kevään että syksyn ennusteisiin korostettiin sisältyvän poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Syksyn ennusteen julkaisun aikoihin käynnistyi tapahtumaketju, joka näytti toteutuvan synkimmätkin riskiskenaariot. Rahoitusmarkkinahäiriö syventyi laajamittaiseksi finanssikriisiksi ja vaikutti käytettävissä olevien indikaattoritietojen perusteella hyvin nopeasti myös reaalityalouden kehitykseen. Useiden kansainvälisten ennustelaitosten tapaan myös Suomen Pankki päätti nopeasti tarkistaa ennustettaan uuden tilanteen valossa. Joulukuun alussa julkistamassaan ennusteen tarkistuksessa Suomen Pankki arvioi vuoden 2008 bruttokansantuotteen kasvun jäävän 2,1 prosenttiin ja vuonna 2009 bruttokansantuotteen ennakoitiin supistuvan ½ %.

Kasvun hiipuminen vuoden 2008 aikana johtui useista tekijöistä. Asuinrakennusinvestoinnit jatkoivat vuonna 2007 alkanutta supistumisestaan, ja myös

muu talonrakentaminen alkoi vähetä vuoden loppupuoliskolla. Investointien pysähtyminen maailmanlaajuisesti vaikutti myös Suomen vientiin, joka koostuu suurelta osin investointitavaroista. Vuoden loppupuolella vienti supistui selvästi. Kotimainen kulutus kasvoi vielä alkuvuoden aikana, mutta senkin kasvuvauhti hidastui selvästi vuoden mittaan. Sekä kotitalouksien että yritysten luottamus vajosi loppuvuonna 1990-luvun laman aikaisiin lukemiin rahoitusmarkkinakriisiin syvetessä ja talouskasvun hidastuessa voimakkaasti eri puolilla maailmantaloutta.

Suomen vaihtotaseen ylijäämä supistui vuonna 2008. Ylijäämän ennustetaan pienenevän myös tulevina vuosina. Kehitys johtuu siitä, että tavaravienti kasvaa heikommin kuin tuonti ja toisaalta vaihtosuhte heikkenee edelleen jatkuvasti.

Työllisyysasteen pitkään jatkunut kohentuminen saavutti huippunsa vuonna 2008. Vielä vuoden alussa työmarkkinat olivat kireät huolimatta siitä, että työttömiä oli yhä yli 6 % työvoimasta. Tämä viittasi työmarkkinoiden kohtaantongelmien olemassaoloon. Vuoden lopussa työllisyyden kasvu ja työttömyyden vähentyminen pysähtyivät talouskehityksen heikentymisen vuoksi. Työllisyyden odotetaan supistuvan lähivuosina nopeammin kuin työttömyys kasvaa, mikä johtuu erityisesti ikääntyneiden osallistumisasteen pienenemisestä. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna ikääntymisestä johtuva työvoiman tarjonnan supistuminen rajoittaa kansantuotteen kasvua. Siksi työvoiman tarjontaa tukevan veropolitiikan jatkaminen

pysyy Suomen Pankin mukaan tärkeänä. Verotuksen keventäminen ei kuitenkaan saisi rapauttaa julkisen talouden kestävyyttä. Siksi tarvitaan edelleen mekanismeja, jotka pitävät julkiset menot hallinnassa myös tulevina vuosina.

Palkansaajien ansiot kasvoivat vuonna 2008 yli 5 prosentin vauhtia edellisellä vuonna tehtyjen palkkasopimusten mukaisesti. Reaaliensioden nousu jäi kuitenkin samalle tasolle kuin edellisinä vuosina eli noin 1½ prosenttiin inflaation kiihtymisen vuoksi. Reaaliensioden kasvuvauhti oli silti nopeampi kuin työn tuottavuuden kohenemisvauhti, joka jäi vaatimattomalle, arviolta alle 1 prosentin tasolle vuonna 2008. Julkisen sektorin palkankorotukset olivat keskimäärin suuremmat kuin yksityisen sektorin. Suomen Pankki tähdensikin työn tuottavuuden kasvattamisen tärkeyttä julkisissa palveluissa, jotta palvelut voidaan turvata julkisen talouden tasapainoa vaarantamatta.

Suomen Pankin näkemyksen mukaan työehtosopimuksissa yhä laajemmin käyttöön otettu paikallinen sopiminen parantaa sekä työllisyyden että työn tuottavuuden kasvun edellytyksiä. Erityisesti maailmanlaajuisen kehityksen myötä nopeasti muuttuvissa tilanteissa paikallinen sopiminen parantaa yritysten ja koko kansantalouden kykyä sopeutua muutoksiin. Palkankorotusten koordinointi kansantalouden tasolla on kuitenkin edelleen tärkeää hyvän työllisyyden ja hintavakauden turvaamiseksi.

Inflaatio kiihtyi energian ja elintarvikkeiden maailmanmarkkinahintojen nousun myötä poikkeuksellisen nopeaksi

vuonna 2008. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi nousi vuoden aikana keskimäärin 3,9 %. Elintarvikkeet kallistuvat keskimäärin lähes 8 % ja energia yli 13 %. Palveluiden hintojen nousu kiihtyi lähes 4 prosenttiin. Hintojen nousun taustalla oli myös kotimainen palkkakehitys. Palkkojen ja yksikkötyökustannusten nousuvauhti oli Suomessa vuonna 2008 monien muiden maiden kehitykseen verrattuna nopeaa. Öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnat lähtivät voimakkaaseen laskuun maailmantalouden tilanteen heikentyessä vuoden 2008 jälkipuolella, mikä välittyi myös kuluttajahintoihin erityisesti liikennepolttonesteiden hintojen kautta. Hidastumisestaan huolimatta Suomen inflaatio oli vuoden 2008 lopulla yhä selvästi euroalueen keskiarvoa nopeampaa. Suomen Pankki korosti, etteivät viime palkankorotuskierroksen suuret nimelliskorotukset voi muodostua tulevien sopimusten normiksi varsinkaan heikkenevän talouskehityksen aikana.

*Suomen Pankin
pääjohtaja kertoo
talouden näkymistä ja
pankkijärjestelmän
tilasta säännöllisesti
järjestettävissä
tiedotustilaisuuksissa.*

Tutkimus

Suomen Pankissa tehtävä taloudellinen tutkimus palvelee pankin politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja pankin ulkoista vaikuttavuutta.

Suomen Pankin tavoitteena on saavuttaa kansainvälinen huipputaso pankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla. Näin pankki voi antaa vahvan panoksen rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Rahataloudellinen tutkimus

Suomen Pankin tutkimusyksikön tutkimusprojektit on organisoitu kahteen tutkimusohjelmaan. Näistä ensimmäinen keskittyy rahapolitiikan mallintamiseen ja toinen rahoituspalvelusektorin tulevaisuuteen. Tutkimusohjelmista syntyi vuonna 2008 ensi vaiheen raportteina 30 keskustelualoitetta. Vuoden 2008 aikana talouspoliittista keskustelua hallitsi globaali rahoituskriisi, mikä vaikutti osaltaan tutkimustoiminnan lyhyen aikavälin painotuksiin. Kriisi on entisestään korostanut rahoitustekijöiden analyysin merkitystä makrotalouden tasapainon kannalta. Kriisi seurantaan ja hallintaan tutkimustoiminta ei sen sijaan suoraan osallistunut.

Rahapolitiikan mallintamisessa tutkimustoiminnan tämänhetkisiä painopisteitä ovat rahoitusmarkkinoiden epätäydellisyyksien ja odotustenmuodostuksen vaikutukset talouden suhdannevaihteluihin. Ohjelmassa tarkasteltiin mm. pankkien luotonantoa eri suhdannevaiheissa sekä rahoitusmarkkinainformaation avulla mitattujen öljyn tarjontahäiriöiden

kokonaistaloudellisia vaikutuksia.

Saadut tutkimustulokset tukevat yhtäältä oletusta pankkien luotonantopolitiikan ns. institutionaalisesta muistista, jonka mukaan pankit löysentävät luotonantoaan kriisin jälkeen. Toisaalta tutkimustulokset tukevat käsitystä, että öljyn tarjontahäiriöt ovat kiihdyttäneet inflaatiota Suomessa viimeisten kymmenen vuoden aikana, mutta tarjontahäiriöiden vaikutukset bruttokansantuotteeseen ovat jääneet epäselviksi. Lisäksi makro-ohjelman projekteissa tarkasteltiin järjestelmäsi-donnaisten korkosääntöjen ominaisuuksia, kun inflaatiotavoite vaihtelee ajan myötä, sekä väestön vanhenemisen vaikutuksia julkisen talouden tasapainoon pienessä avoimessa taloudessa.

Tutkimushanke pankin ennuste- ja simulointimallin uudistamiseksi jatkui vuonna 2008 ja eteni mallin estimointivaiheeseen. Mallin ominaisuuksia on tutkittu simuloimalla Suomen kokonaistaloudelliseen aineistoon sovitettua malliversiota. Hankkeen tavoitteena on rakentaa talouden suhdannevaihteluihin ja talouteen kohdistuvien häiriöiden tunnistamiseen hyvin soveltuva moderni makromalli. Mallia käytetään lisäksi analysoitaessa rahoitusmarkkinoiden epätäydellisyyksien ja vaihtoehtoisten odotusten muodostumismekanismien taloudellisia vaikutuksia.

Eurojärjestelmän keskuspankkien yhteinen laaja tutkimusprojekti, jonka tarkoituksena oli selvittää palkanmuodostuksen ja tuotteiden hinnoittelun välistä riippuvuutta, saatettiin loppuun vuoden 2008 aikana. Projekti käyttää laajoja mikro- ja koko talouden aineistoja

selvittääkseen, vaikuttaako palkkojen suhteellinen osuus yritysten tuotantokustannuksista siihen, kuinka usein yritykset muuttavat tuottamiensa hyödykkeiden hintoja. Suomen Pankki valmisti verkostolle kaksi tutkimusraporttia, jotka julkaistaan verkoston muiden tutkimusten kanssa mm. EKP:n työpapereiden sarjassa.

Rahoitussektorin tulevaisuutta koskevan tutkimusohjelman painopisteitä olivat rahoitusjärjestelmän ja pankkisektorin riskiensietokyvyn analyysi, rahoitusmarkkinoiden rakenteet, innovaatiot sekä rahoitusmarkkinoiden tehokkuus ja kilpailullisuus sekä lainsäädännön ja muun säätelyn rahoitusmarkkinavaikutusten analyysi.

Ohjelman mukaisissa tutkimusprojekteissa selvitettiin simulointien avulla rahoituskriisien leviämistä pankkien välisillä rahamarkkinoilla Suomessa sekä yksittäistapauksena Northern Rock -pankin konkurssin syitä Isossa-Britanniassa. Saatujen tulosten mukaan kokonaistaloudellisesti merkittävän häiriön mahdollisuus pankkien välisillä rahamarkkinoilla Suomessa on vuoteen 2007 ulottuvassa tilastoaineistossa ollut viime vuosina suhteellisen vähäinen. Ohjelmassa tarkasteltiin lisäksi Basel II -vakavaraisuussääntöjen stressitestausmallia, jossa pankkien yritysluottojen luottoriskiä mallinnetaan kokonaistaloudellisilla muuttujilla.

Rahoitusmarkkinaohjelman projekteissa käsiteltiin myös Euroopan vähittäismaksujärjestelmän integraatiota yhtenäisen euromaksualueen näkökulmasta, pankkien välisen kilpailun vaikutuksia niiden myöntämien luottojen vakuuskäytäntöihin sekä uusien, pankkien vähimmäis-

pääomavaatimusten laskentaan ja julkistamisvaatimukseen liittyvien Basel II -sääntösten yhteisvaikutuksia pankkien riskinottokannustimiin epätäydellisen pankkimarkkinakilpailun oloissa.

Siirtymätalouksien tutkimus

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen (BOFIT) tutkimus on ensisijaisesti soveltaa makrotaloudellista tutkimusta, jossa painottuvat raha- ja valuuttapoliittiset kysymykset. Ensisijaisina kohteina ovat Venäjä ja Kiina, vaikka monissa tutkimusasetelmissä onkin käytettävä laajempaa vertailevaa aineistoa.

Tutkimus muodostaa perustan myös yksikön seurannalle ja asiantuntijatoiminnalle. Nämä puolestaan tukevat tutkimusta. Tutkimukset julkaistaan ensi vaiheessa yksikön omina keskustelualoitteina. Vuonna 2008 ilmestyi 31 keskustelualoitetta. Omien tutkijoiden töiden ohella sarjassa julkaistaan vierailevien tutkijoiden artikkeleita ja joissakin tapauksissa yksikön seminaareissa ja työpajoissa esiteltyjä tutkimuksia.

Vuonna 2008 omien tutkijoiden ja yhteistyökumppaneiden työtä koottiin yhteen hankkeessa, joka koskee Venäjän ja Kiinan pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia. Toinen keskeinen kiinnostuksen kohde oli Venäjän pankkijärjestelmä, erityisesti pankkien riskinotto. Tämän työn perustana oleva mikrotason aineisto saatiin käyttöön kansainvälisenä yhteistyönä ja osin Venäjän keskuspankin myötävaikutuksella. Tämä tutkimussuunta, jossa on jo valmistunut merkittävä määrä tutkimuspapereita, osoittautui odottamattoman ajankohtaiseksi, kun

kärjistynyt maailmanlaajuinen rahoituskriisi levisi myös Venäjälle ja aiheutti rahoitusjärjestelmän kautta sielläkin ainakin talouskasvun hidastumisen, mahdollisesti sen pysähtymisen kokonaan. Sen arvioimiseksi, millainen on rahoituskriisin vaikutus Kiinan talouteen, on voinut osaltaan nojautua aiemmin tehtyyn ja edelleen jatkuvaan tutkimukseen Kiinan rahataloudesta, erityisesti valuuttakurssikysymyksistä.

Toinen tapa, jolla kansainvälinen kriisi ulottui kohdemaihin, on perushyödykkeiden – erityisesti Venäjän tapauksessa öljyn – hinnan kautta. Siirtymätalouksikön aiempi ja edelleen jatkuva tutkimus ja analyysi, joka kohdistuu Venäjän viennin raaka-aineriippuvuuteen ja erityisesti riippuvuuteen energian viennistä, osoittautui näin erityisen ajankohitaiseksi.

Kertomusvuoden aikana saatiin valmiiksi raportointi suurta huomiota herät-

täneestä Suomen ja Venäjän välisen kaupan tutkimuksesta, joka perustuu ainutlaatuisen viranomaisyhteistyönä koottuun aineistoon.

Tieteelliset kokoukset

Aiempaan tapaan Suomen Pankki järjesti kansainvälisiä tieteellisiä kokouksia tutkimustoimintaansa liittyvistä asioista. Toukokuussa pidettiin yhteistyössä Simon Gilchristin (Boston University) kanssa kansainvälinen konferenssi, jonka aiheena oli rahoitusmarkkinoiden mallintaminen dynaamisissa makromalleissa. Samassa kuussa pidettiin myös siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen jo perinteinen Emerging Markets Workshop. Lokakuussa puolestaan järjestettiin CEPR:n (Centre for European Policy Research) kanssa yhdeksäs vuotuinen tutkijakokous, jonka aiheena olivat innovaatiot ja tekijänoikeudet rahoituspalvelusektorilla.

Suomen Pankki järjestää vuosittain useita kotimaisia ja kansainvälisiä taloustieteen tapahtumia. Kesällä 2008 järjestettiin seminaari Venäjän taloudesta.

Operatiivinen pankkitoiminta

Rahapolitiikan toteutus euroalueella ja Suomessa

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot muutospaineissa

Euroalueella rahapolitiikan toteutuminen edellyttää, että Euroopan keskuspankin neuvoston päätökset ohjauskoroista heijastuvat markkinakorkoihin sekä edelleen talousyksiköiden toimintaan ja vaikuttavat siten hintakehitykseen. Keskuspankki pyrkii ohjaamaan etenkin lyhyitä rahamarkkinakorkoja säätämällä pankkien keskuspankkirahoituksen ehto ja sen hintaa, määrää ja ajoitusta. Pankkijärjestelmä tarvitsee keskuspankkirahoitusta jatkuvasti mm. selvittääkseen keskinäiset maksunsa ja tyydyttääkseen yleisön käteisrahan kysynnän.

Eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmässä keskeisellä sijalla ovat markkinaoperaatiot, joita täydentävät luottolaitosten käyttöön tarjottava maksuvalmiusjärjestelmä sekä luottolaitoksilta vaadittavat vähimmäisvarannot. Luottolaitokset voivat saada tarvitsemaansa keskuspankkirahoitusta viikon pituisissa perusrahoitusoperaatioissa sekä pitempiaikaisissa, yleensä kolmen kuukauden pituisissa operaatioissa. Näitä täydennetään tarvittaessa hienosäätöoperaatioilla. Markkinaoperaatiot perustuvat EKP:n neuvoston päätöksiin, ja ne toteutetaan kansallisissa keskuspankeissa EKP:n johtokunnan johdolla. Maksuvalmiusjärjestelmä puolestaan tarjoaa luottolaitoksille mahdollisuuden tasoittaa rahoitustarpeiden päivittäisiä vaihteluita tekemällä keskuspankkiin yötalletuksia tai ottamalla maksuvalmiusluottoja. Näiden

talletusten ja luottojen korot muodostavat lyhyimpien rahamarkkinakorkojen ylä- ja alarajan eli ns. korkoputken. Vähimmäisvarantojärjestelmän tarkoituksena on ensisijaisesti tasata rahamarkkinakorkojen vaihtelua sekä vaikuttaa rakenteellisen keskuspankkirahoituksen kysyntään.

Yhdysvaltain asuntoluottomarkkinoilta alkaneet rahoitusmarkkinahäiriöt johtivat elokuussa 2007 myös euroalueella rahamarkkinoiden myllerrykseen. Tilanne kärjistyi syksyllä 2008 maailmanlaajuisesti rahamarkkinakriisiksi, jollaista eurojärjestelmä ei ollut aiemmin kokenut. Pankkeihin kohdistuvan ja pankkien keskinäisen epäluottamuksen kasvu johti pankkien välisten lainamarkkinoiden ja pankkien ulkopuolisen rahoituksen oleelliseen hiipumiseen. Näin rahapolitiikan tehokkaan toteuttamisen kannalta keskeinen rahamarkkinoiden välittymismekanismi häiriintyi merkittävästi. Näissä poikkeuksellisissa olosuhteissa Euroopan keskuspankki torjui ensin pankkien akuuttia likviditeettipulaa lisäämällä lyhytaikaisen keskuspankkirahoituksen määrää. Tämän lisäksi se vahvisti korkopäätöstensä toteutumista muuttamalla markkinaoperaatioiden menettelytapoja ja laajentamalla keskuspankkirahoituksen tarjontaa sekä vakuudeksi hyväksyttävien velkapaperien joukkoa. Näin Euroopan keskuspankki painotti kriisin edetessä erityisesti pankkijärjestelmän likviditeetin turvaamista pidemmällä ajanjaksolla.

Markkinaoperaatioiden kestoapidennettiin markkinoiden tukemiseksi

Keväällä 2008 EKP jatkoi ja osittain laajensi edellissyksynä omaksuttuja toimia

rahamarkkinajännitteiden lieventämiseksi. Perusrahoitusoperaatioissa EKP jatkoi likviditeetin jakamista etupainotteisesti. Tämän mukaisesti vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämiseksi tarjottavan rahoituksen määrä oli runsaampi varantojen pitoajanjakson alkupuolella, ja rahoitusta vastaavasti vähennettiin jakson loppua kohden siten, että yhteenlasketut vähimmäisvarannot täyttyivät keskimäärin. Jotta keskimääräinen rahoitus olisi mahdollisimman tarkasti vastannut vaadittavia vähimmäisvarantoja, EKP järjesti pitoajanjakson viimeisenä päivänä yleensä yhden yön pituisen hienosäätöoperaation, jolla tavoite saavutettiin. Likviditeetin määrän sopeuttamisella pyrittiin myös ohjaamaan lyhimpiä markkinakorkoja lähemmäs ohjauskorkoa markkinahäiriön voimistettua lyhimpien markkinakorkojen vaihtelua.

Rahoitusmarkkinajännitteiden kasvaessa EKP muutti likviditeetin tarjonnan rakennetta pitempiaikaisen rahoituksen suuntaan, mikä vastasi pankkien kysynnän lisääntymistä. Jo edellisvuonna häiriöiden alkaessa oli järjestetty ylimääräisiä kolmen kuukauden rahoitusoperaatioita. Vuonna 2008 täydentävien operaatioiden käyttöä jatkettiin ja laajennettiin (kuvio 5). Huhtikuussa eurojärjestelmän rahoituksen tarjontaa lisättiin kuuden kuukauden operaatiolla ja syksyllä otettiin käyttöön myös vähimmäisvarantojen pitoajanjakson pituinen operaatio. Täydentävien operaatioiden säännönmukaista toteuttamista jatkettiin vuoden 2009 puolelle asti.

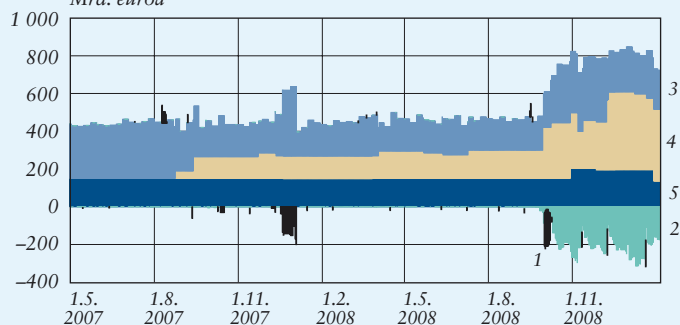
Kertomusvuoden lopussa pitempiaikaisen rahoituksen osuus oli kasvanut enimmillään noin 75 prosenttiin ja viikon pituisten perusrahoitusoperaatioiden osuus supistunut noin 25 prosenttiin koko jälleenrahoituksesta. Ennen markkinahäiriöitä lyhyt- ja pitempiaikaisen rahoituksen suhde oli päinvastainen, kun kolmen kuukauden rahoitusoperaatioita järjestettiin vain kerran kuukaudessa täydentämään viikoittain toteutettavia perusrahoitusoperaatioita.

Rahamarkkinoiden jännitteet kärjistyivät syyskuussa

Rahamarkkinoiden jännitteet jatkuivat voimakkaina, ja tämä vaikeutti rahapoliittisten päätösten välittymistä yleiseen korkotasoon. Elokuusta 2007 lähtien markkinaosapuolten keskinäinen luottamus oli horjunut pankkien tulosten heikennyttyä asuntoluottovakuudellisten arvopapereiden markkinoiden romah-

Kuvio 5.
Eurojärjestelmän markkinaoperaatiot ja maksuvalmiusjärjestelmän käyttö

Mrd. euroa

1. Hienosäätöoperaatiot (1–5 pv)
2. Maksuvalmiusjärjestelmän käyttö (1 pv)
3. Perusrahoitusoperaatiot (1 vk)
4. Ylimääräiset pitempiaikaiset operaatiot (1–6 kk)
5. Pitempiaikaiset operaatiot (3 kk)

Lähde: Suomen Pankki.

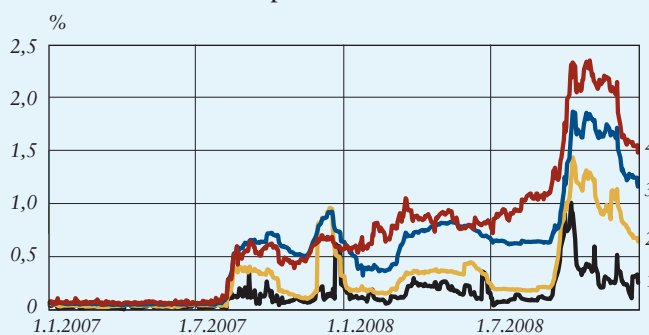
duksen jälkeisten tappioiden ja arvonlennuskirjausten vuoksi. Epäluottamus ei hellittänyt vuoden 2008 puolella, ja pankkien tulokset heikentyivät edelleen niin euroalueella kuin muuallakin. Epävarmuutta voimistivat etenkin brittiläisen Northern Rock -pankin joutuminen valtion haltuun helmikuussa ja amerikkalaisen Bear Stearnsin vaikeudet maaliskuussa. Syyskuun puolivälissä rahamarkkinoiden tilanne paheni maailmanlaajuisesti rahoitusmarkkinoiden kriisiksi mm. Lehman Brothersin konkurssin ja amerikkalaisten asuntoluottotajien syvien ongelmien laukaistua uuden epävarmuuden aallon.

Markkinatoimijoiden välinen epäluottamus johti vastapuoliriskien karttamiseen. Tämä näkyi mm. vakuudettomien ja vakuudellisten markkinakorkojen pitkään jatkuneina poikkeuksellisen suurina eroina (kuvio 6). Erot vakuudettomien ja vakuudellisten korkojen välillä kasvoivat lokakuussa pisimmissä korkojaksoissa enimmillään yli 2 prosenttiyksikön, kun luottamuksen puute nosti vakuudettomia korkoja ja toisaalta koronlaskuodotukset painoivat vakuudellisia korkoja matalammiksi. Vakuudettomien korkojen kehitystä kuvaavat euriborviitekorot nousivat vastaavasti ja etääntyivät yhä enemmän EKP:n ohjauskorosta (kuvio 7). Rahamarkkinoiden kaupankäyntiä tyrehtytti osaltaan myös rahamarkkinarahastojen aktiivisuuden heikkeneminen. Syksyllä rahamarkkinoiden toiminta vaikeutui pisimpien korkojaksojen lisäksi myös lyhyimmissä jaksoissa, joissa eurojärjestelmän markkinaoperaatiot normaalisti toteutetaan. Epä-

varmuutta lisäsi lähestyvä vuodenvaihe, jolloin perinteisesti rahoituksen saavuus kiristyy, kun pankkien aktiivisuus vähenee tilikauden päättyessä.

Rahapolitiikan toteutumisen seurannassa usein tarkasteltavat erot EKP:n ohjauskoron ja lyhyiden rahamarkkinakorkojen välillä kasvoivat huomattavan

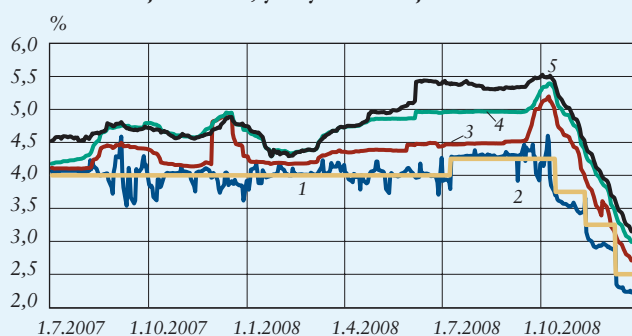
Kuvio 6.
Riskiliset euroalueen pankkien välisillä markkinoilla*

1. — 1 vk 2. — 2 kk 3. — 3 kk 4. — 12 kk
* Euribor- ja eomiaswapkorkojen erotus.

Lähteet: European Banking Federation ja Suomen Pankin laskelmat.

Kuvio 7.
EKP:n ohjauskorko, yön yli -korko ja euriborkorot

1. — EKP:n ohjauskorko
2. — EONIA yön yli -korko
3. — Euribor 1 kk
4. — Euribor 3 kk
5. — Euribor 12 kk

Lähteet: Suomen Pankki ja European Banking Federation.

suuriksi lokakuun alussa, jolloin yön yli -korko nousi korkeimmillaan 0,35 prosenttiyksikköä ohjauskoron yläpuolelle (kuvio 7). Pyrkinessään varmistamaan keskuspankkirahoitustaan pankit nostivat korkotarjouksiaan ennätysellisesti myös perusrahoitusoperaatioissa. Korko, jolla tehdyt tarjoukset alimmillaan hyväksyttiin – eli ns. marginaalikorko – nousi korkeimmillaan lokakuussa lähes 0,50 prosenttiyksikköä ja hyväksytyjen tarjousten keskikorko yli 0,70 prosenttiyksikköä yli ohjauskoron eli perusrahoitusoperaatioiden minimitarjoukset (kuvio 8). Alkuvuonna marginaalikorko oli 0,15–0,25 prosenttiyksikköä yli ohjauskoron, kun ero ennen häiriöitä oli alle 0,10 prosenttiyksikköä.

EKP turvasi likviditeetin saatavuuden rahamarkkinakriisissä

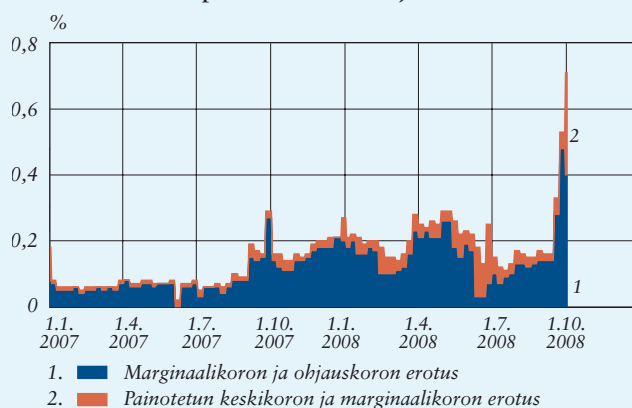
Syksyllä 2008 EKP:n neuvosto siirtyi rahapolitiikkaa keventävälle linjalle ja laski ohjauskorkoja vuoden viimeisellä

neljänneksellä kaikkiaan 1,75 prosenttiyksikköä. Osana historiallista keskeisten keskuspankkien koordinoitua koronlaskua EKP:n neuvosto päätti ensimmäisestä 0,50 prosenttiyksikön koronlaskusta ylimääräisessä kokouksessa 8. lokakuuta.

Turvataakseen pankkijärjestelmän likviditeetin saatavuuden rahamarkkinakriisiksi kärjistyneessä tilanteessa ja vahvistaakseen rahapolitiikan viestintää EKP:n neuvosto päätti lokakuun koronlaskun yhteydessä, että perusrahoitusoperaatiot toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina aiemman vaihtuvakorkoisen huutokauppanenettelyn sijasta. Lisäksi pankkien kiinteällä korolla jättämät tarjoukset päätettiin hyväksyä täysimääräisesti. Samassa yhteydessä kavennettiin myös maksuvalmiusluoton ja talletusmahdollisuuden ohjauskoron ympärille muodostama korkoputki aiemmasta 2 prosenttiyksiköstä 1 prosenttiyksiköön pankkien likviditeetin hallinnan edistämiseksi ja yön yli -koron vakauden tukemiseksi. Joulukuussa tehdyllä päätöksellä leveämpi korkoputki palautettiin ennalleen tammikuussa 2009 alkaneesta pitoperiodista lukien. Tällä pyrittiin kannustamaan pankkijärjestelmän markkinaehtoista likviditeetin tasausta tilanteen jossain määrin rauhoituttua.

Rahoitusmarkkinakriisin syventyessä myös kaikki pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot päätettiin lokakuun puolivälistä alkaen toteuttaa kiinteäkorkoisina ja hyväksyä tarjoukset täysimääräisinä. Pitempiaikaiset operaatiot toteutettiin loppuvuonna perusrahoitusoperaatioiden korolla. Kiinteäkorkoisen menettelyn

Kuvio 8.
Perusrahoitusoperaatioiden korkojen erot

Lähde: Suomen Pankki.

ilmoitettiin jatkuvan ainakin vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä.

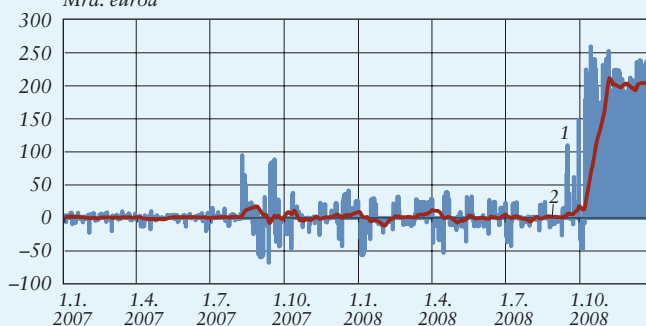
Huutokauppamenettelyn muutos ja likviditeetin kysynnän voimakas kasvu lisäsivät EKP:n pankeille tarjoaman keskuspankkirahoituksen määrää merkittävästi. Vuoden viimeisellä neljänneksellä pankkijärjestelmän vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävä likviditeetin määrä kasvoi yli 200 mrd. euroon (kuvio 9). Tämä johti pankkien varantovelvoitteiden täyttymiseen varhaisessa pitoajanjakson vaiheessa ja yötalletusten vastaavaan kasvuun. Huipussaan yötalletusten määrä oli liki 300 mrd. euroa, kun aiempina vuosina yötalletuksia on enimmillään ollut vain joitakin miljardeja ja tavanomainen määrä on ollut muutamia kymmeniä miljoonia (kuvio 5). Runsas likviditeetti painoi yli yön -koron selvästi ohjauskoron alapuolelle, kun se oli vastaavasti lokakuun puolivälissä rahoituskriisin kärjistyessä noussut huomattavasti yli ohjauskoron (kuvio 7).

Rahamarkkinoiden lamaantumisen aikoihin syys- ja lokakuun taitteessa EKP järjesti ajoittain myös varantojakson aikana likviditeettiä kiristäviä hienosäätöoperaatioita, joissa pankeilla oli mahdollisuus päästä eroon ylimääräisestä likviditeetistä. Joustavuutta lisättiin myös siten, että hienosäätöoperaatioihin saattoivat 6. lokakuuta lähtien osallistua kaikki vakiohuutokauppoihin hyväksytyt vastapuolet, mikäli ne täyttivät kansallisten keskuspankkien hienosäätöoperaatioille mahdollisesti asettamat toiminnalliset ehdot. Kaikilla Suomen Pankin rahoituspoliittikan vastapuolilla oli tämän jälkeen pääsy myös hienosäätöoperaatioihin.

Laajennuksen jälkeisiin hienosäätöoperaatioihin osallistuikin euroalueella yli sata pankkia, eli määrä kaksinkertaistui lokakuun alkupäivistä. Aiemmin tavanomaisissa hienosäätöoperaatioissa tarjouksia on saatu yleensä 10–30 pankilta. Suomessa tätä mahdollisuutta käytti vuoden mittaan kaikkiaan seitsemän pankkia.

Vuoden lopulla rahamarkkinat alkoivat osoittaa merkkejä toipumisesta myös valtioiden lisätessä tukitoimiaan. Vakuudellisten ja vakuudettomien korkojen väliset erot alkoivat supistua, vaikka pysyivätkin vielä poikkeuksellisen suurina (kuvio 6). Erojen pienenemisen, runsaan likviditeetin sekä koronlaskuodotusten myötä rahamarkkinakorot kääntyivät asteittaiseen, tasaiseen laskuun kaikissa maturiteeteissa. Myös euriborkorot laskivat selkeästi.

Kuvio 9.
Euroalueen pankkijärjestelmän likviditeetin kehitys
Mrd. euroa

1. ■ Ylimääräinen likviditeetti euroalueen pankkijärjestelmässä*
2. — 30 päivän liukuva keskiarvo

*Keskuspankkitalletukset – vähimmäisvarantovaatimukset + yötalletukset – maksuvalmiusluotot.

Lähde: Suomen Pankki.

Keskuspankit syvensivät yhteistoimintaansa

Rahoitusmarkkinahäiriöiden voimistuksessa keskuspankit lisäsivät merkittävästi yhteistoimintaansa, jonka avulla myös EKP:n muun kuin euromääräisen likviditeetin tarjonta laajeni. Euroalueen pankkien dollarimääräisen rahoituksen helpottamiseksi EKP oli jo joulukuussa 2007 alkanut toteuttaa yhteisoperaationa Yhdysvaltain keskuspankin kanssa dollarimääräisiä likviditeettiä lisääviä operaatioita, joissa käytetään euromääräisiä vakuuksia. EKP:n ohella Yhdysvaltain keskuspankki käynnisti yhteisoperaatit Englannin, Japanin, Sveitsin ja Kanadan keskuspankin kanssa. Lokakuun puolivälissä luotto-operaatioita täydennettiin dollarilikviditeettiä lisäävillä valuuttavaihtosopimuksilla. Euroalueen pankkien ongelmia Sveitsin frangin määräisessä rahoituksessa helpotettiin ottamalla käyttöön myös frangimääräiset valuuttavaihto-operaatit Sveitsin keskuspankin kanssa. Näiden yhteisten operaatioiden

lisäksi eri keskuspankit laajensivat omia erityistoimiaan likviditeetin saatavuuden varmistamiseksi samalla kun hallitukset pyrkivät takaus- ja talletussuojajärjestelyin sekä haltuunottoihin osaltaan turvaamaan pankkien talletus- ja markkinaehtoisen rahoituksen saannin.

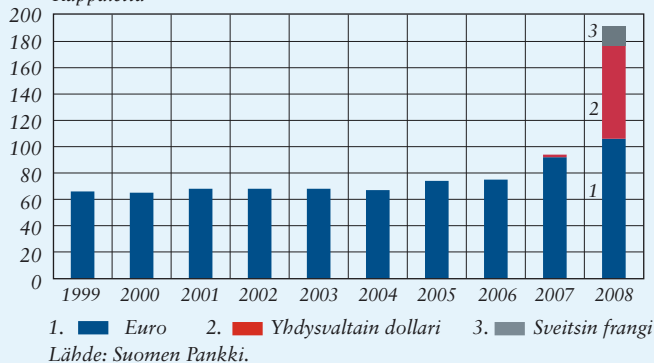
Runsasta likviditeetin tarjontaa käytettiin laajalti

Euroalueella pankkien osallistuminen kiinteäkorkoisiin markkinaoperaatioihin oli lokakuun puolivälissä lähtien erittäin aktiivista pankkien pyrkiessä varautumaan kriisitilanteiden ja vuoden lopun rahoitustarpeisiin. Lisäksi kavennettu korkoputki pienensi kustannuksia, joita ylimääräisestä likviditeetistä pankeille aiheutui. Kun EKP hyväksyi kaikki jätetyt tarjoukset, eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden kautta tarjoama euromääräinen rahoitus enimmillään lähes kaksinkertaistui loppuvuonna 2008 ja kasvoi vuoden lopussa jo yli 800 miljardiin (kuvio 5). Operaatioihin osallistuneiden pankkien lukumäärä suureni kiinteäkorkoisiin huutokauppoihin siirtymisen jälkeen 600–850 pankkiin, kun alkuvuodesta huutokauppatarjouksen jättäneitä pankkeja oli enimmillään 350.

Eurojärjestelmän toteuttamien rahoitusoperaatioiden lukumäärä kasvoi poikkeuksellisissa olosuhteissa lähes kaksinkertaiseksi edellisvuotisesta, kun täydentävien pitempiaikaisten operaatioiden tarjontaa laajennettiin ja dollarin sekä Sveitsin frangin määräisiä luottoja alettiin tarjota viikoittain. Operaatioita järjestettiin kaikkiaan liki kaksisataa, ja niistä yli sata oli eurojärjestelmän euro-

Kuvio 10.
Eurojärjestelmän toteuttamien operaatioiden määrä

Kappaletta

määräisiä operaatioita (kuvio 10). Näistä noin puolet oli viikoittaisia perusrahoitusoperaatioita ja neljännes pitempiäaikaisia rahoitusoperaatioita samoin kuin hienosäättöoperaatioita.

Suomessa toimivien pankkien osallistuminen eurojärjestelmän rahoitusoperaatioihin jäi vähäiseksi niiden likviditeettitilanteen pysyessä verrattain hyvänä. Tämä näkyi myös suhteellisen runsaana osallistumisena kiristäviin hienosäättöoperaatioihin sekä yötalletusmahdollisuuden käytössä. Suomen Pankin vastapuolille jaetun rahoituksen osuus perusrahoitusoperaatioissa jaetusta likviditeetistä vuonna 2008 oli 0,3 % ja pitempiäaikaisissa operaatioissa 0,4 %. Kiristävässä hienosäättöoperaatioissa suomalaisten luottolaitosten osuus oli 1,7 % ja keventävissä 0,8 %. Suomalaispankkien osuus euroalueen yötalletuksista oli keskimäärin 1,1 %, mutta maksuvalmiusluotoista vain 0,01 %. Vuoden 2008 lopussa Suomen osuus koko euroalueen vähimmäisvarantovelvoitteesta oli 1,7 %. Ajoittain myös Suomen Pankin vastapuolien osallistuminen operaatioihin oli tavanomaista vilkkaampaa, ja vuoden mittaan yhteensä kymmenen vastapuolta käytti tilaisuutta jättää tarjouksia johonkin operaatiolajiin kulloisenkin markkinakehityksen mukaan. Kaikkiaan kolmellatoista luottolaitoksella oli kelpoisuus toimia Suomen Pankin vastapuolena avomarkkinaoperaatioissa.

Rahapolitiikan ohjauksjärjestelmä toimi kriisiolosuhteissa joustavasti

Vaikka yön yli -koron vaihtelu voimistui ja tämän koron merkitys rahapolitiikan

toteuttamisessa pieniä, käyttöön otettu kiinteäkorkoinen täyden jaon huuto-kauppamenettely viesti selkeästi rahapolitiikan linjauksesta. Eurojärjestelmän tehokas ohjauksjärjestelmän käyttö, sujuva hajautettu operaatioiden toteutus sekä suuri vastapuolien ja laaja hyväksyttävien vakuuksien joukko mahdollistivat rahapolitiikan toteuttamisen myös vaikeissa rahoitusmarkkinaoloissa.

Eurojärjestelmän vakuuskäytännön muutokset ja suomalaisten luottolaitosten vakuuksien käyttö

Saadakseen keskuspankkiluottoa rahapolitiikan operaatioiden kautta ja päivän sisäisenä luottona luottolaitoksilla tulee olla riittävästi vakuuksia luottojen katteeksi. Vakuutena on mahdollista käyttää omassa tai toisessa eurojärjestelmän maassa sijaitsevia arvopapereita ja muita omaisuuseriä.

Rahoitusmarkkinakriisistä johtunut pankkien keskuspankkiluoton kysynnän kasvu euroalueella näkyi myös keskuspankkiluoton vakuudeksi kelpaavien omaisuuserien kysynnässä. Vakuusmateriaalin riittävyden turvaamiseksi EKP:n neuvosto päätti lokakuussa 2008 vakuuskelpoisten omaisuuserien joukon laajentamisesta vuoden 2009 loppuun saakka. Vakuuskelpoisuusehtoja lievennettiin mm. luottoluokituksen, valuutan ja luottolaitosten liikkeeseen laskemilta arvopapereilta vaadittavan markkinapaikan suhteen. Merkittävässä määrin uutta vakuusmateriaalia muodostui STEP-markkinoille (Short Term European Paper) hyväksytyistä luottolaitosten arvopapereista. Uutta vakuusmateriaalia kertyi myös Yhdysvaltain dol-

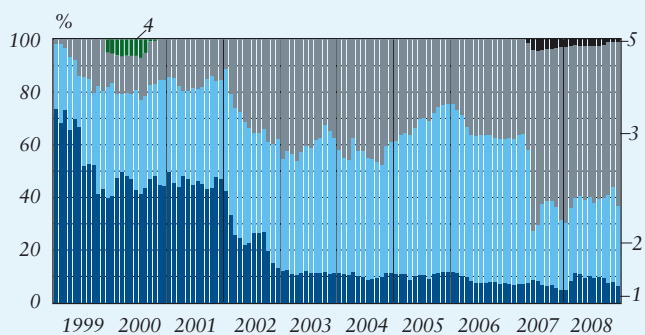
larin, Englannin punnan ja Japanin jenin määräisistä arvopapereista sekä BBB-luottoluokituksen saaneista arvopapereista. Normaalisti vakuudeksi hyväksytään euromääräisiä ja luottoluokituksestaan vähintään A-tasoisia arvopapereita sekä luottolaitosten liikkeeseen laskemista arvopapereista vain säännellyillä markkinoilla kaupattavia papereita. Suomalaisen liikkeeseen laskemista arvopapereista laajennetulle vakuuslistalle otettiin vuoden 2008 loppuun mennessä parikymmentä valtion, yritysten ja luottolaitosten arvopaperia, jotka täyttivät uudet vakuuskelpoisuusehdot.

Suomen Pankin vastapuolten vakuuksien kokonaismäärä kasvoi huomattavasti vuonna 2008. Keskimäärin vakuuksia oli reilun 15 mrd. euron

arvosta, missä on kasvua edellisvuotiseen runsaat 5 mrd. euroa. Varsinaisessa vakuuskäytössä kaikista vakuuksista oli noin 12 mrd. euroa, kun taas ylimääräistä vakuusreserviä vastapuolilla oli 3 mrd. euron arvosta. Vakuusmäärä kasvoi erityisesti vuoden loppua kohden vastapuolten ottaessa aikaisempaa enemmän keskuspankkiluottoa ja toisaalta kasvatessa ylimääräistä vakuusreserviä. Edellisvuotiseen verrattuna tämä vakuusreservi kasvoi noin miljardilla eurolla.

Vuonna 2008 ulkomaisten vakuuksien käyttö säilyi merkittävänä. Suomen Pankin vastapuolista lähes kaikki käyttivät ulkomaisia vakuuksia. Ulkomaisten vakuuksien osuus kokonaisvakuusmäärästä olikin noin 60 %. Suomalaisen vastapuolten käyttämiä ulkomaisia vakuuksia oli säilytyksessä useissa eri eurojärjestelmän maissa, joihin vakuudet toimitettiin keskuspankkien välistä kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia (Correspondent Central Banking Model, CCBM) käyttäen. Arvopaperikeskusten välisiä linkkejä ei käytetty vakuuksien toimittamisessa, vaikka mahdollisuus siihen on olemassa. Uusia, vuoden 2009 loppuun saakka vakuudeksi kelpaavia arvopapereita suomalaiset vastapuolet käyttivät vakuutena vain vähäisessä määrin. Kotimaisista vakuuksista pörsissä listattuja sijoitustodistuksia oli vajaa kolmasosa kokonaisvakuusmäärästä, kun taas joukkovelkakirjalainoja ja valtion velkasitoumuksia oli yhteensä vajaat 10 %. Myös ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä käytettiin vakuutena, mutta niiden osuus kokonaisvakuusarvosta oli hyvin pieni (kuvio 11).

Kuvio 11.
Vakuuksien käytön kehitys Suomessa talous- ja rahaliiton alusta lähtien

1. Kotimaiset joukkovelkakirjalainat ja valtion velkasitoumukset
 2. Kotimaiset pörsissä listatut sijoitustodistukset (toukokuuhun 2007 asti sisältää myös listaamattomat sijoitustodistukset)
 3. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin käyttöön perustuvat ulkomaiset vakuudet
 4. Arvopaperikeskusten välisten linkkien käyttöön perustuvat ulkomaiset vakuudet
 5. Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (lainasaamiset)
- Lähde: Suomen Pankki.

Ulkomaiset vastapuolet käyttivät Suomessa liikkeeseen laskettuja arvopapereita vakuutena noin 1,6 mrd. euron edestä, mikä on puolet vähemmän kuin edellisvuonna. Näitä vakuuksia Suomen Pankki säilyttää muiden keskuspankkien lukuun ns. kirjeenvaihtajakeskuspankkisopimuksen perusteella.

EKP:n neuvosto teki vuonna 2008 toisenkin vakuuskäytäntöä koskevan päätöksen. Eurojärjestelmän säännöllisen keskuspankkiluotto-operaatioiden riskienhallinnan arvioinnin tuloksena päätettiin muuttaa tiettyjen vakuuslajien aliarvostusprosentteja sekä asettaa lisärajoitteita omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskäytölle 1.2.2009 lähtien. Luottolaitosten liikkeeseen laskemien katamattomien joukkovelkakirjojen ja sijoitustodistusten aliarvostusprosentteja korotettiin. Omaisuusvakuudellisille arvopapereille asetettiin paperin kuponkityypistä tai maturiteetista riippumaton kiinteä, osin aiempaa suurempi aliarvostusprosentti. Lisäksi omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskäyttöä ryhdyttiin rajoittamaan sellaisten vastapuolten tapauksessa, jotka osallistuivat emission valuuttasuojaukseen tai jotka antoivat rahoitustukea vähintään 20 % omaisuusvakuudellisen arvopaperin jäljellä olevasta pääomasta. Vakuudeksi hyväksyttävien omaisuusvakuudellisten arvopapereiden lisäehdoksi asetettiin vielä, että julkisen luottoluokituslaitoksen on julkaistava kattava selvitys arvopapereiden luottoluokitusten perusteista sekä päivitykset näihin vähintään neljännesvuosittain.

Heinäkuussa 2008 EKP:n neuvosto päätti käynnistää CCBM2-projektin

(Collateral Central Bank Management), jossa Belgian ja Alankomaiden keskuspankit rakentavat eurojärjestelmän yhteisen vakuushallintajärjestelmän. CCBM2-järjestelmä tulee lisäämään vakuushallinnan tehokkuutta, sillä mukaan tulevien keskuspankkien on tarkoitus keskittää sekä koti- että ulkomaisten vakuuksien hallinnointi kaikkien vakuuskelpoisten omaisuuserien tapauksessa yhteen tekniseen järjestelmään ja toimia tulevaisuudessa yhtäläisin menettelytavoin. Teknisestä keskittämisestä huolimatta kansalliset keskuspankit tarjoavat vastakin vakuushallinnan palvelut omille asiakkailleen.

Maksuliike

Eurojärjestelmä toteuttaa rahapolitiikan operaatiot TARGET-maksujärjestelmän (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) kautta. TARGETilla on huomattava merkitys myös suurten maksujen suorittamisessa, ja kaikki keskeiset maksujärjestelmät siirtävät katteensa siinä.

Ensimmäinen hajautettu TARGET-järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1999. Uudempi, teknisesti keskitetty TARGET2-järjestelmä puolestaan tuli ensimmäisten keskuspankkien (Saksa, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Itävalta ja Slovenia) ja niiden osapuolten käyttöön 19. marraskuuta 2007. Käyttöä yhtiessä keskuspankkirahalla maksamisen palvelut, hinnoittelu ja ehdot yhtenäistyivät ja pankkien mahdollisuudet likviditeetin hallintaan paraniivat. Suomen Pankki osapuolteen siirtyi käyttämään TARGET2-järjestelmää

onnistuneesti 18.2.2008 toisessa maaryh-
mässä yhdessä Belgian, Irlannin, Espan-
jan, Ranskan, Alankomaiden ja Portuga-
lin kanssa. Samalla Suomen Pankki luo-
pui vanhasta sekkitilijärjestelmästäan
(BoF-RTGS). Viimeinen ryhmä keskus-

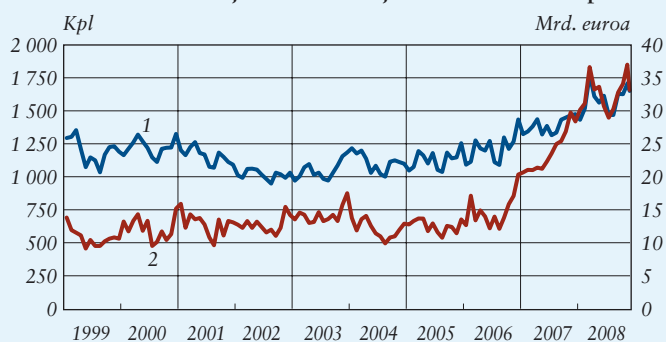
pankkeja (Tanska, Viro, Kreikka, Italia,
Puola ja Euroopan keskuspankki) siirtyi
TARGET2-järjestelmän käyttäjäksi 19.
toukokuuta 2008. TARGET2-järjestel-
mää kehitetään yhteistyössä käyttäjien
kanssa jatkuvasti ja ensimmäinen uusi
version otettiin käyttöön jo 17.11.2008.

Vuoden 2008 aikana TARGET2-jär-
jestelmään liittyi yhteensä 784 suuraa
osapuolta, mikä on vähemmän aiempaan
TARGET-järjestelmään (1 072) verrattu-
na. Yksi syy osapuolten lukumäärän pie-
nenemiseen on se, että monikansallisten
pankkien on mahdollista keskittää likvi-
diteetin hallintaansa TARGET2-järjestel-
mässä. Koko TARGET2-järjestelmän
tasolla kirjattiin vuonna 2008 päivässä
keskimäärin 370 000 maksua, ja maksu-
jen yhteenlaskettu arvo oli noin 2 667
mrd. euroa.

Vaikka TARGET2 on teknisesti kes-
kitetty, juridisesti kansallisten keskus-
pankkien TARGET-maksujärjestelmät
ovat itsenäisiä. Suomen Pankin maksu-
järjestelmän nimi on TARGET2- Suomen
Pankki, ja siinä on yhteensä 19 suuraa
osapuolta. TARGET2- Suomen Pankki
-järjestelmässä kirjattiin vuonna 2008
päivässä keskimäärin 1 590 maksua, ja
maksujen yhteenlaskettu arvo oli noin
33 mrd. euroa. Maasta toiseen kulkevien
maksujen keskikoko oli noin 19 milj.
euroa, ja päivässä kirjattiin keskimäärin
897 maksua. TARGET-maksujen luku-
määrä ja liikevaihto ovat vuosi vuodelta
kasvaneet.

Suomen Pankki pystyi uuden
TARGET2-järjestelmän myötä paranta-
maan asiakaspalvelua ja maksuliikenteen
valvontaa sekä tehostamaan varajärjeste-

Kuvio 12.
TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän osapuolten
TARGET-maksujen lukumäärä ja arvo keskimäärin päivässä

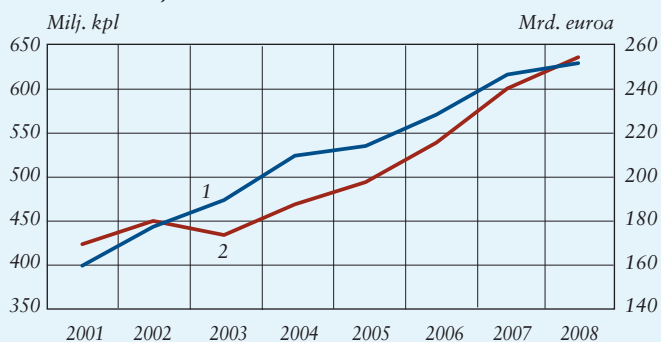

1. — Maksujen lukumäärä (vasen asteikko)

2. — Maksujen arvo (oikea asteikko)

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Kuvio 13.
Pankkien välisen maksuliikennejärjestelmän tapahtumien
lukumäärä ja arvo

1. — Maksujen lukumäärä (vasen asteikko)

2. — Maksujen arvo (oikea asteikko)

Lähde: Suomen Pankki.

lyjä erilaisten häiriötilanteiden varalta. Tosin uuden TARGET2-järjestelmän käytettävyys on ollut vuoden 2008 aikana parempi kuin koskaan vanhan TARGET-järjestelmän aikana.

Suomessa toimivien pankkien maksuliikennejärjestelmässä (PMJ) välitetään palkkoja, eläkkeitä, tilisiirtoja ja korttimaksuja, joiden tiedot pankit toimittavat toisilleen eräsiirtona. Kun Suomen Pankki otti TARGET2:n käyttöön, myös PMJ kytkettiin TARGET2-järjestelmään. Suomen Pankki kirjaa PMJ-osapuolilta saamiensa toimeksiantojen perusteella maksujen katteet samanaikaisesti ja monenkeskisesti osapuolten TARGET2-tileille kaksi kertaa vuorokaudessa, kerran päivällä ja kerran yöllä. PMJ-osapuolia on 12. Yhtenäisen euromaksualueen (Single Euro Payments Area, SEPA) myötä PMJ-palvelu on tulossa elinkaarensa loppupäähän. Osa PMJ-osapuolista on jo siirtänyt tapahtumia kirjattavaksi uuteen, euromaksuja välittävien pankkien yhteenliittymän (Euro Banking Association, EBA) tarjoamaan palveluun (STEP2 SEPA Credit Transfer).

Suomen Pankin sijoitustoiminta

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinta vuonna 2008

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus koostuu valuuttavarannosta (ml. kulta ja erityisten nosto-oikeuksien määräiset erät) ja euromääräisistä saamisista. Vuoden 2008 lopussa rahoitusvarallisuuden arvo oli noin 14 677 milj. euroa. Euromääräisten saamisten osuus on hieman yli puolet rahoitusvarallisuudesta (tauluk-

ko 1). Suomen Pankin kultavaranto pidettiin ennallaan 49 tonnissa.

Sijoitusympäristö oli vuonna 2008 poikkeuksellinen. Useiden sijoituskohteiden hintojen vaihtelut olivat suuria ja jälkimarkkinalikviditeetti erittäin huono. Tästä huolimatta Suomen Pankin sijoitusten hyvä keskimääräinen luottoluokitus ja kattava riskienhallintajärjestelmä mahdollistivat tuloksellisesti onnistuneen toimintavuoden.

Toimintaa kehitettiin mm. sijoitustoiminnasta ja riskienhallinnasta vuonna 2007 tehtyjen ulkoisten arvioiden toimenpidesuosituksen pohjalta. Suomen Pankin johtokunta teki päätöksen riskienvalvonnan eriyttämisestä pankkitoimintaosastolta hallinto-osastolle. Muutoksen tarkoituksena on lisätä riskienvalvonnan riippumattomuutta sijoituslinjasta. Uusi riskienvalvontatoimisto aloitti toimintansa 1.1.2009. Tämän lisäksi sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan päätöksentekotasoa muutettiin. Näiden seurauksena ylimmän johdon rooli sijoitustoiminnan päätöksenteossa kasvoi.

Taulukko 1.
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden jakauma valuutoittain 31.12.2008

	%
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	19
<i>Punta</i>	12
<i>Jeni</i>	3
<i>Sveitsin frangi</i>	3
<i>Euro</i>	55
<i>Kulta</i>	7
<i>SDR</i>	1

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2a.
Rahoitusvarallisuuden arvon muutos
vuonna 2008

	%
<i>Rahoitusvarallisuuden arvon muutos (pl. kulta ja erityisten nosto-oikeuksien määräiset erät)</i>	6,20
<i>Korkotuotto</i>	7,65
<i>Valuuttakurssimuutos</i>	-1,45

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2b.
Korkotuotto valuutoittain

	%
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	7,76
<i>Punta</i>	9,95
<i>Jeni</i>	1,69
<i>Sveitsin frangi</i>	5,68
<i>Euro</i>	7,55
<i>Kulta</i>	0,32

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.
Suomen Pankin luottoriskillisten
sijoitusten luottoluokitusjakauma
31.12.2008

	%
AAA	77,08
AA+	5,10
AA	6,86
AA-	4,50
A+	3,98
A	2,23
A-	0,08
BBB+	0,05
BBB	0,12

Lähde: Suomen Pankki.

Sijoitustoiminnan tavoitteet

Suomen Pankin sijoitustoiminnan tavoitteet ovat turvallisuus, likvidiys ja tuotto. Suomen Pankki sijoittaa rahoitusvarallisuutensa turvallisesti likvideihin kohteisiin, jotta varat ovat tarpeen vaatiessa nopeasti muutettavissa käteiseksi ja jotta ne olisivat käytettävissä puskureina erilaisissa kriisitilanteissa. Samalla Suomen Pankilla on kuitenkin vastuu varallisuutensa arvon säilyttämisestä, mikä tarkoittaa, että varoille pyritään saamaan myös kohtuullinen tuotto (taulukot 2a ja 2b). Suomen Pankki määrittää pitkän aikavälin sijoitussalkulleen (strateginen normi) koostumuksen, jolla tavoitellaan turvallisuus- ja likvidiysrajoitteiden puitteissa mahdollisimman hyvää tuotto-riskisuhdetta.

Sijoituskohteet

Pääosa Suomen Pankin rahoitusvarallisuudesta on sijoitettu hyvän luottoluokituksen saaneiden valtioiden kotimaanvaluutan määräisinä liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin (kuvio 14). Noin puolet rahoitusvarallisuudesta voidaan sijoittaa kehittyneissä teollisuusmaissa sijaitsevien yhteisöjen ja eräiden valtioiden välisten yhteisöjen liikkeeseen laskemiin velkainstrumentteihin (luottosalkku). Luottosalkun tavoite on lisätuottojen sekä paremman tuotto-riskisuhteen hakeminen laajentamalla sijoitusvalikoimaa luottoriskillisiin sijoituksiin. Luottoriskien hallinnassa keskeisimpiä periaatteita ovat liikkeeseenlaskijoilta edellytetyn luottoluokituksen alarajan määrittäminen sekä tehokas hajautus. Keskimääräinen luottosalkun velkakirjan luokitus on AAA-tasolla (taulukko 3).

Kullan sijoittamisessa käytetään rahamarkkinatalletusten kaltaisia, vakuudettomia kultatalletuksia ja kullan koronvaihtosopimuksia

Aktiivinen sijoitustoiminta

Aktiiviseksi sijoitustoiminnaksi kutsutaan salkunhoitajien mahdollisuutta poiketa pankin strategisesta allokaatiosta ja pyrkiä näin saamaan aikaan lisätuottoja. Aktiiviselle sijoitustoiminnalle on asetettu tuottotavoite ja riskirajoitteet.

Lisätuottoja tavoitellaan muodostamalla näkemys korkomarkkinoiden suunnasta sekä korkoerojen ja luotto-markkinoiden kehityksestä. Myllerrys kansainvälisillä finanssimarkkinoilla jatkui vuoden 2008 aikana ja syveni syksyllä ennenkokemattomiin mittoihin. Epävarmassa markkinatilanteessa aktiivinen sijoitustoiminta keskittyi likviditeetiltään hyviin tuotteisiin ja arvopapereihin.

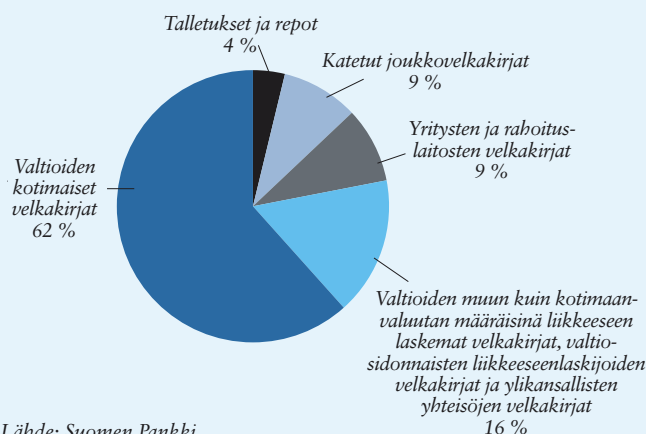
Aktiivisella sijoitustoiminnalla pyritään lisätuottojen lisäksi pitämään yllä kontaktia rahoitusmarkkinoihin ja niillä toimiin vastapuoliin. Tämän näkökohdan merkitys korostui selvästi vuoden 2008 aikana. Aktiivinen läsnäolo relevanteilla sijoitusmarkkinoilla varmistaa myös osaamisen ja ammattitaidon ylläpidon ja kehittämisen.

Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Suomen Pankin sijoitustoimintaan kohdistuu erilaisia riskejä, kuten kaikkien sijoitustoimintaa harjoittavien instituutioiden sijoittamiseen. Oleellimmat riskit ovat markkina-, luotto-, likvidiys- ja operatiiviset riskit.

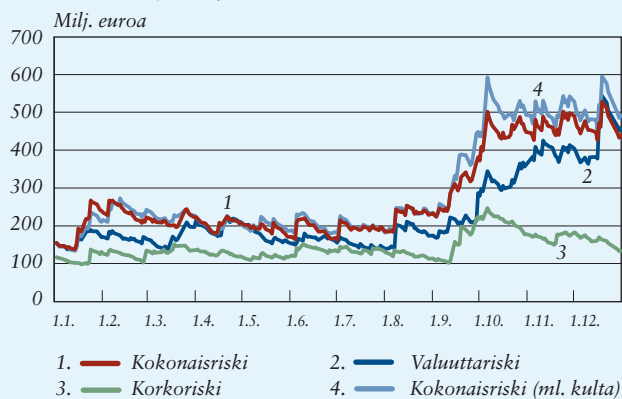
Suomen Pankin riskienhallinta perustuu ennalta määrättyihin menetelmiin, joilla tunnistetaan, mitataan ja rajoitetaan riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan käytännössä sijoituspolitiikan määrittelyn ja yksityiskohtaisen

Kuvio 14.
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden jakauma sijoituskohteittain 31.12.2008

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 15.
Rahoitusvarallisuuden VaR-luvut* vuonna 2008 (ml. kulta ja erityisten nosto-oikeuksien määräiset erät)

* Kuukauden horisontti, 95 % luottamustaso.

Lähde: Suomen Pankki.

limiittijärjestelmän avulla. Näiden noudattamista valvotaan jatkuvasti.

Suomen Pankin johtokunta hyväksyy sijoitusriskien hallinnan periaatteet sekä rahoitusvarallisuuden valuuttaja-kauman, korko- ja luottoriskin tason sekä sallitut sijoituskohteet. Sijoitustoiminnasta vastaava johtokunnan jäsen panee toimeen ja konkretisoi johtokunnan päätöksiä. Vastuu riskirajoitteiden valvonnasta ja käytännön sijoitustoiminnan yksityiskohtaisista rajoitteista on osastotasolla. Sijoitustoiminnan riskienhallinnasta ja riskirajoitteiden valvonnasta, normisalkkujen asettamisesta ja sijoitustoiminnan tuottojen laskennasta vastaa salkunhallinnasta erillinen riskienvalvontayksikkö. Yksikkö on eriytetty organisatorisesti sijoitustoimintalinjasta. Lisäksi Suomen Pankissa on säännöllisesti kokoontuva erillinen riskikomitea, jonka tehtävänä on riippumattomasti arvioida ja valvoa sijoitustoiminnan riskejä ja riskienhallintaa.

EKP:n valuuttavaranto-osuus

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto on jaettu eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille hallinnoitavaksi. EKP:n puolesta hallinnoitavat varannot koostuvat Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräisistä saamisista sekä kullasta. Valuuttavarannon hoidon lähtökohta on, että kukin kansallinen keskuspankki hoitaa yhtä salkkua. Suomen Pankki hallinnoi osaa EKP:n jenimääräisestä varannosta. Eurojärjestelmän mahdolliset valuuttainterventiot tehdään EKP:n varannolla, joten sijoittamisessa korostuvat turvallisuus- ja likvidiystavoitteet.

Sijoitusvaluuttojen osuudet eli ns. valuuttajakauma pidetään kiinteänä. EKP asettaa varannolle valuuttakohtaiset normisalkut. EKP seuraa valuuttavarannon riskejä ja tuottoja jatkuvasti. Suomen Pankki hallinnoi EKP:n jenimääräisestä varannosta osuutta, jonka arvo oli noin 717 milj. euroa. Lisätietoa EKP:n valuuttavarannon hoidosta on saatavissa EKP:n vuosikertomuksessa.

Rahoitusmarkkinat ja tilastot

Rahoitusjärjestelmän vakaus ja tehokkuus

Markkinoiden levottomuus kärjistyi vuoden 2008 aikana maailmanlaajuiseksi kriisiksi, joka uhkasi rahoituksen välittymistä. Tämä näkyi selvästi Suomen Pankin toiminnassa rahoitusjärjestelmän luottavuuden ja tehokkuuden ylläpitäjänä. Luottokelpoisuudeltaan heikkojen kotitalouksien maksuhäiriöiden nopea lisääntyminen Yhdysvaltain asuntoluotomarkkinoilla oli käynnistänyt levottomuuden jo vuonna 2007. Aiempia kriisin syntyyn vaikuttaneita tekijöitä olivat velkaantumisen nopea kasvu, markkinaosapuolten pyrkimys suuriin tuottoihin ottamalla kohtuuttomia, virheellisesti hinnoiteltuja riskejä sekä riskien siirtyminen entistä enemmän pankkien taseiden ja viranomaisten valvonnan ulkopuolelle.

Suomen Pankki julkistaa arvionsa rahoitusjärjestelmän vakaudesta säännöllisesti kahdesti vuodessa. Arvioilla viestitään rahoitusalan toimijoille, muille viranomaisille ja suurelle yleisölle rahoitusjärjestelmän riskeistä ja vakauden uhkakuviasta sekä esitetään suosituksia ongelmien ehkäisemiseksi. Toukokuussa 2008 julkaisuun vakauservioissaan Suomen Pankki totesi rahoitusmarkkinoiden myllerryksen jatkuvan ja ettei selviä merkkejä tilanteen rauhoittumisesta ollut nähtävissä. Vakauden arvioitiin olevan Suomessa hyvä kansainväliseen tilanteeseen nähden, mutta muistutettiin ulkomaisten markkinoiden myllerryksellä voivan olla ennakkoimattomia vaikutuksia.

Syksyllä 2008 kansainvälisillä rahamarkkinoilla vallinnut epäluottamus paheni nopeasti ja johti pankkien välisen

lyhytaikaisen luotonannon voimakkaaseen supistumiseen. Lokakuussa Suomen Pankki arvioi lehdistötiedotteessaan suomalaisen pankkijärjestelmän kannattavuuden ja vakavaraisuuden olevan hyvällä tasolla ja pankkien varainhankinnan toimivan talletusten osalta Suomessa hyvin. Samalla kuitenkin kiinnitettiin huomiota rahamarkkinoiden kireyteen sekä myös vakavaraisten pankkien tilanteen hankaloitumiseen tukkurahan markkinoilla.

Joulukuun 2008 vakausjulkaisussa Suomen Pankki totesi rahoitusmarkkinoiden globaalien kriisien osoittautuneen pitempiaikaiseksi ja voimakkaammaksi kuin aiemmin oli arvioitu. Erityiseksi huolenaiheeksi nähtiin, että pankkien tarve vahvistaa kriisin vuoksi taseitaan johtaisi yritysten ja kotitalouksien lainansaannin heikkenemiseen. Tällaisen luottolaman uhan pelättiin vaikuttavan erityisen kielteisesti reaalityöiden kehitykseen. Rahoitusmarkkinoiden lähiaikojen uhkakuvista pahimmaksi arvioitiin finanssikriisin pitkittyminen samaan aikaan, kun reaalityöiden kehitys nopeasti huononee.

Vakauservioissaan Suomen Pankki muistutti, ettei Suomi ole eristyksissä kansainvälisestä kriisistä, vaikka kotimaisen rahoitusjärjestelmän arvioitiin olevan vakaa ja kestävä odotettavissa olevan taantumana. Suomen pankkisektorin arvioitiin kärsineen kriisissä vähemmän kuin pankit kansainvälisesti. Suomen Pankin arvion mukaan pankkien markkinaehtoinen varainhankinta oli vaikeutunut myös Suomessa, mutta maksuvalmiustilanne oli kaiken kaikkiaan

kyetty pitämään varsin suotuisana. Kun rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuri on toiminut koko myllerryksen ajan pääosin moitteettomasti, ei kriisi ole heikentänyt kotimaisten maksu- ja selvitysjärjestelmien toimintaa. Rahoitusmarkkinakriisin pitkittymisen ohella Suomen rahoitusjärjestelmää koskeviksi merkittäviksi uhkakuiviksi vuonna 2009 arvioitiin pankkien rahoitusriskien realisoituminen, pohjoismaisten pankkien Baltian-riskien ennakoitua voimakkaampi realisoituminen, maksu- ja selvitysjärjestelmien toimintahäiriöt sekä tietoturvariskit.

Rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen on jatkunut kriisistä huolimatta. Nykyisen pankkien välisen kotimaanmaksujärjestelmän asteittain korvaava kansainvälinen palvelu¹ otettiin käyttöön 12.12.2008. Suomen Arvopaperikeskus siirtyi osaksi eurooppalaista Euroclear-ryhmää 30.10.2008. Osana kansainvälistä Nasdaq-OMX-ryhmää toimiva Helsingin pörssi on ilmoittanut asteittain siirtävänsä pörssikauppojen selvityksen toteutettavaksi ulkomaisen keskusvastaupolen kautta vuonna 2009. Näillä muutoksilla on huomattava vaikutus rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuriin ja Suomen Pankin siihen kohdistamaan yleisvalvontaan. Rahoitusmarkkinoiden häiriöiden vaikutuksia yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) toteutumiseen on vielä ennenaikaista arvioida.

Suomen Pankki esitti vakausarviossaan useita rahoitusjärjestelmäpolitiikkaa koskevia suosituksia. Arviossa korostet-

¹ Kyseessä on EBA Clearingin ylläpitämä, Euroopan laajuisia palveluita tarjoava maksujenvälitysjärjestelmä, STEP2, jonka kautta useat suomalaiset pankit aikovat tulevaisuudessa hoitaa myös kotimaanmaksujen välityksen.

tiin tarvetta kansainvälisen viranomaisyhteistyön kehittämiseen ja koko rahoitusjärjestelmää koskevien riskien analyysin lisäämiseen keskuspankkien makrovakauserävalvonnan avulla. Lisäksi todettiin, että EU-lainsäädäntö ei anna viranomaisille riittäviä työkaluja puuttua ongelmapankkien toimintaan tarpeeksi aikaisessa vaiheessa ja että EU:n talletussuojajärjestelmä kaipaa pikaista kokonaisuudistusta.

Rahoitusmarkkinoiden tavanomaisesta intensiivisemmän seurannan ja arvioinnin lisäksi Suomen Pankki on edistänyt markkinaosapuolten yhteistyötä sekä tehokkaan ja nykyaikaisen infrastruktuurin rakentamista. Tätä tarkoitusta varten pankki järjesti toisen maksufoorumiseminaarin 29.5.2008. Suomen Pankissa luotuun maksu- ja selvitysjärjestelmien analyysityökaluun, BoF-PSS2-simulaattoriin, kehitettiin erilaisia palvelumalleja. Simulaattori on käytössä keskuspankeissa ja tutkimuslaitoksissa 45 maassa ympäri maailman.

Viranomaisyhteistyö

Globaalin finanssikriisin takia Suomen Pankin osallistuminen kotimaiseen ja kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön painottui kertomusvuonna voimakkaasti toimenpiteisiin rahoitusjärjestelmän toiminnan vakauttamiseksi.

Kriisin kärjistymisen syksyllä 2008 sai eri maiden viranomaiset ryhtymään useisiin toimenpiteisiin, joilla pyrittiin pitämään rahoitusjärjestelmä toimivana sekä ehkäisemään kielteisiä vaikutuksia, joita rahoitussektorin ns. velkavivun vähentämisellä on reaalitalouden kehi-

tykseen. Osana eurojärjestelmää Suomen Pankki on osallistunut operaatioihin, joilla keskuspankit ovat torjuneet pankkien välisen epäluottamuksen aiheuttamaa markkinalikviditeetin vähenemistä suuntaamalla pankeille lyhytaikaista rahoitusta (ks. Operatiivinen pankkitoiminta). Lisäksi Suomen Pankki on osallistunut valtioiden tukitoimenpiteiden valmisteluun eurojärjestelmässä samoin kuin Suomessa toteutettavaksi suunnittelujen toimenpiteiden käsittelyyn.

Ecofin-neuvosto suositti syksyllä talletussuojan tason korottamista vähintään 50 000 euroon. Lisäksi euroalueen maat ja muut EU-maat antoivat julistuksen yhteisistä väliaikaisista toimenpiteistä rahoitusmarkkinoiden vakauden palauttamiseksi. Julistuksessa suositeltiin toimenpiteitä pankkien likviditeetin turvaamiseksi, rahoitusongelmien helpottamiseksi ja vakavaraisuuden tukemiseksi. Lisäksi painotettiin olevan tarpeen varmistaa, että vakavaraisuusongelmista kärsiviä, mutta rahoitusjärjestelmän kannalta keskeisiä pankkeja voitaisiin eri maissa pääomittaa ja tervehdyttää. Julistuksen mukaan ongelmapankit tulee hoitaa siten, että veronmaksajien etu turvataan ja pankkien omistajien ja johdon vastuu toteutuu.

Suomessa valtiovarainministeriö ilmoitti EU-maiden julistukseen perustuvasta suunnitelmasta, jolla tarpeen vaatiessa voidaan tukea rahoitusjärjestelmää. Suunniteltuja toimenpiteitä olivat valtion takaukset suomalaisten pankkien uudelle varainhankinnalle ja valtion mahdollisuus tehdä pääomasijoituksia toimintakuntoisiin ja vakavaraisiin suomalaisiin

pankkeihin. Joulukuussa 2008 eduskunta antoi suostumuksensa siihen, että toimintakykyisten ja vakavaraisten pankkien enintään viiden vuoden joukkovelkakirjoille on mahdollista antaa väliaikainen valtioneuvoston takaus, jonka suuruus on yhteensä enintään 50 mrd. euroa. Lisäksi hyväksyttiin talletussuojan tason korottaminen 50 000 euroon.

Globaalin kriisin myötä Islannin finanssisektori joutui syksyllä suuriin ongelmiin, joiden seurauksena Islannin valvontaviranomainen (FME) otti maan kolme suurinta pankkia haltuunsa. Näillä pankeilla oli laajaa kansainvälistä toimintaa, minkä vuoksi useissa Euroopan maissa jouduttiin toteuttamaan erilaisia järjestelyjä tallettajien saamisten turvaamiseksi. FME:n otettua 9.10.2008 Kaupthing-pankin haltuunsa Suomen Rahoitustarkastus keskeytti pankin Suomen sivuliikkeen toiminnan FME:n suostumuksella. Kolme suomalaispankkia sopi Suomen rahoitusmarkkinaviranomaisten myötävaikutuksella rahoitusjärjestelystä, jolla Kaupthing-pankin Suomen sivuliikkeen tallettajille kyettiin maksamaan heidän talletuksensa täysimääräisesti korkoineen. Useista vastaavista tapauksista poiketen Suomen ratkaisu toteutettiin ilman julkisen vallan rahoitusta. Eduskunta hyväksyi valtion takuun ratkaisuun osallistuneiden pankkien oikeudellisten riskien varalta.

Viranomaiset edistivät vuonna 2008 rahoitusjärjestelmän valvonnan ja kriisien hallinnan järjestelyjä eri tavoin. Euroopan unionin rahoitusvalvojat, keskuspankit sekä talous- ja valtiovarainministeriöt allekirjoittivat yhteistoimintapöytäkirjan

Suomen rahoitusvalvonnan uudistaminen

Suomen rahoitusjärjestelmän valvontarakenne uudistettiin perusteellisesti vuoden 2009 alussa, kun uusi rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, Finanssivalvonta, aloitti toimintansa. Rahoitusjärjestelmän aiempien valvontaviranomaisien, Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston toiminta päättyi vuoden 2008 lopussa.

Lopullisesti uuden valvontaviranomaisen perustamisesta päätettiin joulukuussa 2008, kun laki Finanssivalvonnasta sekä muut siihen liittyvät lait hyväksyttiin. Suomen rahoitusjärjestelmän valvonnan rakenteen uudistaminen aloitettiin kuitenkin jo aikaisemmin. Suomen Pankki esitti maaliskuussa 2007 valvonnan keskittämistä yhteen organisaatioon. Saman vuoden keväällä Suomen hallitus päätti ohjelmassaan, että Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto yhdistetään yhdeksi viranomaiseksi.

Valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön asettama ministeri Antti Tanskasen johtama työryhmä antoi helmikuussa 2008 esityksensä Finanssivalvonnan perustamisesta. Työryhmän ehdotuksien perusteella hallitus antoi toukokuussa eduskunnalle esityksen Finanssivalvonnan perustamiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä. Lainsäädännön valmistelun kanssa rinnakkain tehtiin vuoden 2008 aikana paljon käytännön valmistelutyötä, jolla var-

mistettiin, että Finanssivalvonta voi aloittaa toimintansa mahdollisimman täysipainoisesti heti vuoden 2009 alussa.

Rahoitusjärjestelmän valvontarakenteet ovat muuttuneet Euroopassa nopeasti viime vuosina. Muutosten leimaa-antava piirre on ollut valvontaorganisaatioiden lukumäärän pieneneminen. Suomessa valvojien yhdistämisen perusteena on pidetty erityisesti valvonnan laadun ja vaikuttavuuden varmistamista, koska resurssien keskittäminen yhteen organisaatioon antaa parhaat edellytykset osaamisen varmistamiselle, valvottavien riskien kokonaisvaltaiselle tarkastelulle sekä valvontainformaation tehokkaalle hyödyntämiselle.

Valvontaviranomaisien yhdistämisen puolesta esitettyjä perusteluja ovat myös yhdistetyn valvonnan kustannustehokkuus ja kilpailu-neutraalius sekä yhdenmukaisuus Suomen kannalta keskeisten ulkomaiden (kuten muut Pohjoismaat, Iso-Britannia ja Saksa) valvonnan organisoinnin kanssa. Lisäksi yhdistetty valvontaviranomainen on arvioitu kriisinhallinnan tiedonkulun ja koordinaatio-ongelmien välttämisen kannalta tehokkaimmaksi valvonnan järjestämisen vaihtoehdoksi. Tämä näkökohta on korostunut rahoitusmarkkinoiden globaalien kriisien kärjistyksen myötä.

Uuden Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttä-

mä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuuttettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. Finanssivalvonnan tehtävät vastaavat pääosin aiempia Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston tehtäviä.

Finanssivalvonta tekee tehtäviään koskevat päätökset itsenäisesti. Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta, ja sen päällikkönä toimii johtaja. Johtokunnan viidestä jäsenestä yksi nimitetään valtiovarainministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi Suomen Pankin ehdotuksen perusteella. Johtokuntaan valitaan kaksi riippumatonta jäsentä. Johtokunnan ja johtajan nimitää eduskunnan pankkivaltuusto, joka myös valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta sekä hoitaa muita laissa määrättyjä hallintoon ja toiminnan valvontaan kuuluvia tehtäviä.

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä. Suomen Pankin johtokunta vahvistaa myös Finanssivalvonnan talousarvion. Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi valvottavilta peritään toimenpide- ja valvontamaksuja. Aiemmasta poiketen Suomen Pankki osallistuu Finanssivalvonnan kustannuksiin viiden prosentin osuudella.

maiden rajat ylittävästä yhteistyöstä rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamiseksi. Pöytäkirjalla parannettiin viranomaisten valmiuksia yhteistyöhön rahoitusjärjestelmien kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa.

Euroopan komissio antoi syksyllä ehdotuksen vakavaraisuusdirektiivien muuttamiseksi siten, että muun muassa valvojien välinen yhteistyö paranisi. Ehdotuksen mukaan kutakin useassa maassa toimivaa pankkiryhmää ja pankkia varten on perustettava valvontakollegio valvojien välistä tietojenvaihtoa ja muuta yhteistyötä varten. Ministerineuvosto pääsi muutosehdotuksesta joulukuussa poliittiseen yhteisymmärrykseen. Arvioidessaan muutosehdotusta Suomen Pankki korosti isäntävaltion valvojien oikeutta osallistua merkittävien sivukonttorien ja tytäripankkien valvontakollegioiden toimintaan.

Suomessa rahoitusjärjestelmän valvonnan rakenteiden muutos eteni, kun valmistelut Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston yhdistämiseksi yhdeksi viranomaiseksi saatiin päätökseen. Lainsäädäntö uuden Finanssivalvonnan perustamiseksi hyväksyttiin, ja Finanssivalvonta aloitti toimintansa vuoden 2009 alussa (kehikko 1). Vuoden 2008 aikana Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston sekä Suomen Pankin ja muiden rahoitusmarkkinaviranomaisten välinen yhteistyö jatkui tiiviinä. Viranomaisten yhteistyöryhmä laati useita selvityksiä rahoitusmarkkinoiden tilasta kansainvälisen kriisin edetessä. Lisäksi Suomen Pankki, Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto teki-

vät finanssisektorin kestäkykyä arvioivia stressitestejä.

Suomen Pankki organisoii markkinaosapuolten yhteistyötä ja välitti aktiivisesti tietoa suomalaisen käyttäjäryhmän tarpeista Euroopan keskuspankkijärjestelmän yhteiseen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmää suunnittelevaan hankkeeseen (TARGET2-Securities). Pankki myös osallistui arvopaperi- ja valuuttakaupan kansainvälisiin selvityksiin ja arvioihin.

Tilastot

Suomen Pankki vastaa euroalueen rahalaitostilastojen ja muiden rahoitus- ja maksutasetilastojen Suomea koskevien osioiden tuottamisesta ja vastaavista kansallisista tilastoista. EKP:n tarvitsemien tilastojen laadinta on yhteisöläinsäädännön Suomen Pankille määrittelemä viranomaistehtävä. Sitä toteutetaan osittain yhdessä Tilastokeskuksen kanssa.

Kertomusvuonna valmisteltiin Euroopan keskuspankkijärjestelmän tilastoasetuksen uudistusta. Esitetyssä muodossaan se laajentaa EKP:n tiedonsaantivaltuudet kattamaan myös vakuutuslaitokset ja mahdollistaa rahoitusmarkkinoiden vakauden valvontaan liittyvien tietojen keruun. Rahoitusmarkkinoiden kriisi lisäsi tiedon kysyntää, ja tilastojärjestelmän edellytettiin reagoivan entistä nopeammin markkinoiden muutoksiin ja tuottavan ajankohtaista tietoa ongelma-alueista, kuten esimerkiksi johdannaismarkkinoista ja luottoriskin siirrostä lainojen arvopaperistamisen kautta. EU:n piirissä sovittiin kansantalouden tilinpitoa ja maksutasetilastointia ohjaavien uusittujen kansainvälisten suositus-

ten sekä Euroopan kansantalouden tilinpitoasetuksen toteuttamisaikataulusta asteittain vuoteen 2014 mennessä.

EKPJ:n tilastoasetusluonnoksen mukaisen tilastoinnin alkua ennakoiden jäsenkeskuspankit aloittivat jo nyt saavilla olevien vakuutussektoria koskevien tietojen toimittamisen EKP:lle. Suomen Pankki rakensi kertomusvuonna uudet tiedonkeruu- ja laadintajärjestelmät käynnistääkseen sijoitusrahastotilastoinnin sekä entistä yksityiskohtaisempaan, arvopaperikohtaiseen aineistoon perustavan sijoitustoiminnan tilastoinnin vuoden 2009 alussa, kuten EKP:n neuvoston päätös edellyttää. Järjestelmät vähentävät

vastaajien tiedonantorastusta ja lisäävät tilastoinnin automaatiota. Euroalueen rahalaitostilastointi laajenee vuonna 2010, ja sen valmistelut kotimaassa tiedonantajien kanssa aloitettiin.

Suomen Pankin tilastojen sähköisten, internetperusteisten julkaisujen valikoimaa laajennettiin uusilla rahalaitos- ja maksutasetilastojen vuosikatsauksilla. Ne kuvaavat entistä laajemmin tilastoitavien ilmiöiden rakenteita ja niissä tapahtuneita muutoksia. Perinteinen Rahoitusmarkkinat-tilastokatsaus uudistettiin kokonaan internetisivujen tärkeimmistä tilastoista.

Rahoitusmarkkinoita koskevan tiedon tilastointi ja analysointi tukevat EKP:n rahapolitiikan valmistelua ja toteutusta kansallisella tasolla.

Rahahuolto

Suomen Pankki vastaa käteisen liikkeenlaskusta Suomessa sekä pyrkii turvaamaan kotimaisen rahahuollon toimintakyvyn kaikissa olosuhteissa. Osana eurojärjestelmää ja yhteistyössä rahahuollon yksityisten osapuolten kanssa Suomen Pankki kehittää ja ohjaa rahahuoltoa kuluttajien ja elinkeinoelämän parhaaksi. Suomen Pankin toiminta operatiivisessa rahahuollossa perustuu eurojärjestelmän määrittelemiin peruspalveluvelvoitteisiin sekä rahahuollon osapuolten kanssa tehtyihin rahahuoltosopimuksiin.

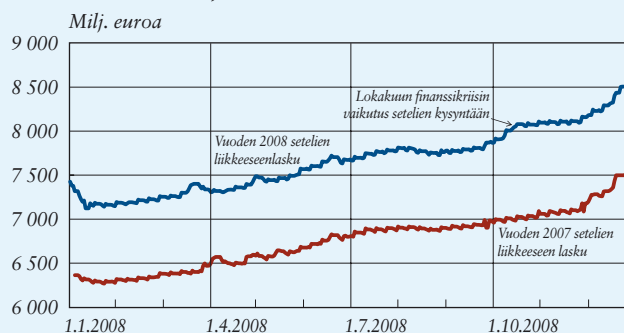
Liikkeeseen lasketun setelistön määrä kasvaa yhä ripeästi

Vuonna 2008 setelistön liikkeeseenlaskun kasvu ylsi edellisten vuosien tapaan noin miljardiin euroon, mikä merkitsi vielä yli 12 prosentin vuosikasvua. Kuten aikaisemminkin eniten kasvua oli 50, 500 ja 20 euron seteleiden liikkeeseenlaskussa. Kotimaisessa maksuliikenteessä käteisen suhteellinen käyttö on edelleen vähentynyt, kun maksaminen kortilla on lisääntynyt, mutta entiseen tapaan käteistä on siirtynyt nettomääräisesti Suomen ulkopuolelle, ja erityisesti tämä koskee 500 ja 50 euron seteleitä.

Suurimpien setelien käyttöä kotimaisessa maksuliikenteessä selvitettiin kuluttajakyselyllä toukokuussa 2008. Sen perusteella suuria seteleitä käytetään eniten kodinelektronikan ja huonekalujen ostoon, autokaupoissa, matkailussa sekä erilaisiin odottamattomiin menoihin. Yli 60 prosentilla kuluttajista on ollut hallussaan eurokaudella myös suurimpia euroseteleitä, mutta vain muutama pro-

sentti kuluttajista käyttää niitä säännöllisesti. Vaikka suurinta 500 euron seteliä on Suomesta kappalemääräisesti laskettu liikkeeseen lähes kolminkertaisesti 200 euron seteliin verrattuna, kuluttajilla on ollut selvästi useammin hallussa 200 euron seteleitä. Tämä selittyy sillä, että Suomesta nostettuja 500 euron seteleitä käytetään varsinkin suurissa ulkomaisissa maksutapahtumissa, mm. käytettyjen autojen ja muiden kulkuneuvojen kaupassa. Lokakuun 2008 toisella viikolla finanssikriisiin ja talletussuojaan liittynyt epävarmuus näkyi noin viikon ajan myös Suomessa suurimpien seteleiden kysynnän nopeana kasvuna (kuvio 16). Sen jälkeen kun talletussuoja kaksinkertaistettiin 50 000 euroon, tilanne kuitenkin rauhoittui ja luottamus Suomessa toimiviin talletuspankkeihin palasi nopeasti. Finanssimarkkinoiden kriisin seurauksena tilanne oli useissa EU-maissa – mm. Irlannissa, Saksassa, Kreikassa, Tanskassa – vakavampi ja talletussuojaa päädyt-

Kuvio 16.
Suomesta liikkeeseen laskettu eurosetelistö vuosina 2007 ja 2008

Lähde: Suomen Pankki.

tiin näissä maissa korottamaan rajoittamattomaksi.

Huolimatta Turun aluekonttorin lopettamisesta setelien lajittelu Suomen Pankissa on lisääntynyt. Samalla kuitenkin vuoden 2007 lopulla käyttöön otetun setelien kunnan ja laadun optisen mittauksen ansiosta setelien lajittelu hyvä- ja huonokuntoisiin on selvästi parantunut. Tämän ansiosta hyvälaatuisten seteleiden tarpeeton hävittäminen on vähentynyt selvästi, mikä on merkinnyt kustannussäästöjä (kuvio 17).

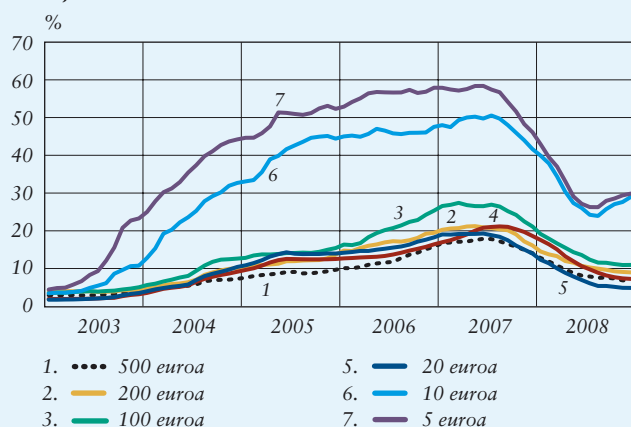
Kolmen suurimman pankkiryhmän omistama Otto.-pankkiautomaattiverkko on toiminut Suomessa kaikkien pankkien yhteisenä käteisen automaattijakelijana vuosina 2004–2007. Vuoden 2008 lopussa näitä automaatteja oli 1 652. Maaliskuussa 2008 aloitti toimintansa setelien kuluttajajakelussa kilpaileva ensimmäi-

nen pankkien ulkopuolisessa omistuksessa oleva yhtiö Eurocash Finland, jolla oli vuoden 2008 loppuun mennessä 48 Nosto-pankkiautomaattia. Näitä pankkiautomaatteja oli asennettu vuoden 2008 loppuun mennessä vain Rautakirjan kioskien yhteyteen, mutta niiden sijoittelu laajenee 2009 puolella vähittäiskauppojen, huoltoasemien ja ostoskeskusten yhteyteen. Käteisnostot Nosto-automaateista ovat kuitenkin tyypillisesti maksullisia, kun taas Otto.-automaattinostot ovat pääasiassa maksuttomia.

Suomen Pankin uusi rahahuollon tietojärjestelmä on osoittautunut hyödylliseksi

Helmikuussa 2008 Suomen Pankissa otettiin integroidusti keskuspankkien TARGET2-maksujärjestelmän kanssa käyttöön uudistettu ja laajennettu rahahuollon tietojärjestelmä CashSSP. Se on Belgian, Alankomaiden, Luxemburgin ja Suomen keskuspankin yhdessä omistama, alun perin belgialaisten rakentama rahahuollon tietojärjestelmä. Se sisältää rahahuollon asiakkaiden käteisentilauksia ja toimitusjärjestelmän lisäksi keskuspankin reaaliaikaisen kassan- ja varastonhallinnan. CashSSP on mahdollistanut asiakkaiden kevyen web-pohjaisen käyttöliittymän sekä tarjonnut aiempaa paremmat mahdollisuudet logistiikan ja turvallisuuden parantamiseen mm. viivakoodauksen avulla. Uuden tietojärjestelmän avulla euroalueen rahahuollon tilastovelvoitteiden täyttäminen on tullut entistä helpommaksi. CashSSP mahdollistaa myös keskuspankin setelikierron päivittäisen seurannan ja raporttien automatisoinnin.

Kuvio 17.
Euroseteleiden hylkäysprosentit keskuspankin lajittelussa Suomessa

Lähde: Suomen Pankki.

Seteliväärennösten torjunta entistä haastavampaa

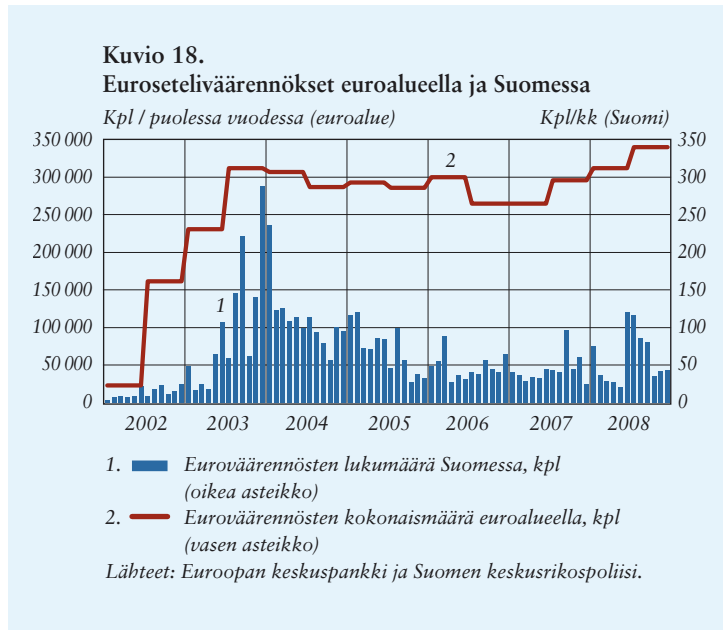
Seteliväärennösten määrä euroalueella kasvoi vuoden 2008 molemmilla puoliskoilla selvästi yli 300 000 setelin. Toisella vuosipuoliskolla seteliväärennösten kokonaismäärä oli 9 % suurempi kuin ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Lisähankaluutena on aiempaan verrattuna se, että eniten väärennetään nyt 20 euron seteleitä, mikä vaikeuttaa väärennösten löytymistä, koska pienempiarvoisten seteleiden käyttötilanteita on lukumääräisesti enemmän ja niiden aitouteen ei kiinnitetä yhtä suurta huomiota kuin suurempiarvoisten setelien.

Suomessa löydettiin vuonna 2008 yli 700 väärennöstä (kuvio 18). Määrä kasvoi selkeästi edellisvuotisesta, mikä johtui edellisvuoden tapaan siitä, että Suomessa toimi kesäkuukausina aktiivinen korkealaatuisia 200 euron väärennöksiä levittänyt ulkomaalaisten joukko. Suomesta tavattujen seteliväärennösten määrä oli kuitenkin henkeä kohden laskeutunut euromaiden pienimpiä.

Markkojen vaihto euroiksi

Alkuvuodesta 2008 rahahuoltoa työllisti viime hetkeen ajoittunut eräiden vanhojen markkakolikoiden vaihto euroiksi ennen lunastusajan päättymistä. Viimeisen liikkeessä olleen laillisen markkakolikoiden ja sodan jälkeen liikkeeseen laskettujen markkasetelien lunastus ja vaihto euroiksi Suomen Pankissa loppuu helmikuun 2012 lopussa.

Rahamuseo esittelee maksuvälineiden historiaa. Vuonna 2008 erikoisnäyttelyn aiheena oli kulta.

Muu toiminta

Kansainvälinen toiminta

Suomen Pankki Euroopan keskuspankkijärjestelmässä

Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston jäsen. Neuvosto on ylin päättävä elin eurojärjestelmässä. Se koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja niiden maiden keskuspankkien pääjohtajista, joissa euro on otettu käyttöön. Johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen oli pääjohtajan henkilökohtainen varajäsen. EKP:n neuvosto piti kertomusvuonna 32 virallista kokousta. Edelliseen vuoteen verrattuna kokouksia oli 10 enemmän. Syynä tähän olivat varsinkin syksyn aikana nähdyt vaikeudet kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla. Osa kokouksista järjestettiin puhelinkokouksina. Perinteiseen tapaan kaksi neuvoston kokouksista pidettiin Frankfurtin ulkopuolella, toinen keväällä Ateenassa ja toinen syksyllä Brysselissä.

Suomen Pankin pääjohtaja on jäsenenä myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat kaikkien EU-maiden kansallisten keskuspankkien pääjohtajat sekä EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja. Yleisneuvosto kokoontui neljä kertaa Frankfurtissa ja piti lisäksi yhden puhelinkokouksen.

Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuivat Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) työhön kaikissa valmisteluportaissa. Suomen Pankista oli jäsen kaikissa EKPJ:n komiteoissa samoin kuin budjettikomiteassa ja henkilöstökongressissa (yhteensä 15, ks. kehikko 2) sekä useimmissa komiteoiden alaisissa työryhmissä, joita oli yhteensä noin 60. Vuoden 2008 aikana EKP:ssä

työskenteli 11 henkeä eripituisissa määrääkäsissä asiantuntijatehtävissä.

Eurojärjestelmässä toimi myös monia korkean tason tilapäiskomiteoita esim. seteli-, tietotekniikka- ja markkinaoperaatioiden alueella. Suomen Pankin johtokunnan jäsenet osallistuivat näihin omien vastuualueittensa mukaisesti.

Suomen Pankki kansainvälisessä talouspolitiikassa

Suomen Pankki osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön useiden eri järjestöjen kautta. Lain mukaan Suomen Pankki vastaa Suomen valtion puolesta yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon (International Monetary Fund, IMF). Samoin Suomen Pankki osallistuu osakkeenomistajana Kansainvälisen järjestelypankin (Bank for International Settlements, BIS) ja viiden Euroopan unionin komitean sekä taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) toimintaan.

Kansainvälinen valuuttarahasto

Suomen edustajana Kansainvälisen valuuttarahaston ylimmässä päätöksentekokoelimestä hallintoneuvostossa toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen ja varajäsenenä johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Hallintoneuvosto kokoontui vuosittaiseen kokoukseensa lokakuussa Washingtonissa.

Valuuttarahaston neuvoa-antava kansainvälinen valuutta- ja rahoituskomitea (International Monetary and Financial Committee, IMFC) kokoontui vuoden aikana kahdesti. Huhtikuussa puheenjohtajana toimi Italian valtiova-

rainministeri Tommaso Padoa-Schioppa ja lokakuussa Egyptin valtiovarainministeri Youssef Boutros-Ghali, joka on ensimmäinen kehittyvien ja köyhien maiden edustaja kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean puheenjohtajana. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiirin edustajana komiteassa oli huhtikuussa Ruotsin valtiovarainministeri Anders Borg ja lokakuussa Ruotsin keskuspankin pääjohtaja Stefan Ingves.

Valuuttarahaston toiminnasta vastaavat 24-paikkainen johtokunta ja toimitusjohtaja, joka toimii myös johtokunnan puheenjohtajana. Toimitusjohtajana jatkoiranskalainen Dominique Strauss-Kahn.

Suomi kuuluu valuuttarahastossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriin, jolla on yhteinen edustaja rahaston johtokunnassa. Jens Henriksson Ruotsista aloitti tammikuussa 2008 kaksivuotisen toimikauden vaalipiirin edustajana ja johtokunnan jäsenenä. Suomen Pankki yhdessä valtiovarainministeriön kanssa osallistui Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiirin koordinaatioon, jonka avulla valuuttarahaston johtokunnassa käsiteltävistä asioista pyritään muodostamaan vaalipiirin yhteinen näkemys.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden valuutta- ja rahoituskomitea (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBMFC) kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa valmistelemaan vaalipiirin politiikkakannanottoja¹. Suo-

¹ Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiirin kannanotoihin voi tutustua kahdesti vuodessa julkaistavassa raportissa Recent Policy Developments in the International Monetary Fund. The Nordic-Baltic Office, IMF (http://www.suomenpankki.fi/en/suomen_pankki/kv_yhteisty/inf.htm).

men Pankin edustajana komiteassa oli johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. NBMFC-komitean työtä valmisteli sijaistason komitea, joka myös kokoontui kahdesti vuonna 2008. Sijaistason komitean puheenjohtajana ja Suomen Pankin edustajana toimi Olli-Pekka Lehmussaari ja sihteeristön tehtäviä hoiti Suomen Pankin kansainvälinen yksikkö.

Valuuttarahaston asiantuntijaryhmä vieraili Suomessa loka-marraskuussa tekemässä rahaston neljännen sopimusartiklan mukaisen maa-arvion Suomen talouden kehityksestä ja harjoitetusta talouspolitiikasta. Vierailun lopuksi asiantuntijaryhmä julkaisi lausunnon, jonka mukaan Suomella on edessään merkittäviä haasteita, vaikka Suomi kuuluukintaloudessa parhaiten menestyneiden EU-maiden joukkoon. Asiantuntijaryhmä totesi maailmanlaajuisen rahoituskriisin leviämisen vaikuttavan jo epäedullisesti taloudelliseen toimeliaisuuteen. Pitämällä aikavälillä väestön nopea ikääntyminen ja tuottavuuden hidastuminen uhkaavat Suomen kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä.

Valuuttarahasto tiedusteli jäsenmaiden kantaa kiintiö- ja äänivaltauudistukseen sekä uuteen tulorahoitusmalliin liittyviin sopimusartiklojen muutoksiin. Kiintiö- ja äänivaltauudistuksen päätavoitteena on parantaa kehittyvien ja köyhien maiden osallistumismahdollisuuksia valuuttarahaston päätöksenteossa. Uuden tulorahoitusmallin tarkoituksena puolestaan on laajentaa valuuttarahaston tulo-pohjaa siten, että pitkän aikavälin kestävä rahoitus turvataan. Suomi on omalta osaltaan hyväksynyt sopimusartiklojen

Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2008

Suomen Pankki EKP:n neuvostossa

Erkki Liikanen, jäsen	Maritta Nieminen, avustaja
Pentti Hakkarainen, varajäsen	Antti Suvanto, avustaja

Suomen Pankki EKPJ:n komiteoissa, budjettikomiteassa ja henkilöstökongressissa

Kansainvälisten suhteiden komitea Sinikka Salo Olli-Pekka Lehmuusaari	Pankkivalvontakomitea Kimmo Virolainen	Tietotekniikkakomitea Armi Westin Raimo Parviainen
Kirjanpito- ja rahoitustulokomitea Esa Ojanen (30.4.2008 saakka) Tuula Colliander	Rahapolitiikan komitea Antti Suvanto (27.8.2008 saakka) Veli-Matti Mattila (10.2.2008 saakka) Tuomas Saarenheimo (11.2.2008 alkaen) Jarmo Kontulainen (28.8.2008 alkaen)	Tilastokomitea Helka Jokinen Harri Kuussaari
Kustannusmetodologiakomitea Annika Karjalainen Timo Keskimäki	Setelikomitea Mauri Lehtinen Kari Takala	Viestintäkomitea Jouko Marttila Heli-Kirsti Airisniemi (27.2.2008 saakka) Hanna Saira (28.2.2008–2.11.2008) Richard Brander (3.11.2008 alkaen)
Lakiasiain komitea Maritta Nieminen Eija Brusila	Sisäisen tarkastuksen komitea Erkki Kurikka Pertti Ukkonen	Budjettikomitea Antti Vuorinen
Maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitea Harry Leinonen Anna-Maija Tikkanen		Henkilöstökongressi Aura Laento
Markkinaoperaatioiden komitea Pentti Pikkarainen Tuomas Välimäki		

Suomen Pankki EU:n komiteoissa

Talous- ja rahoituskomitea Pentti Hakkarainen Hannu Mäkeläinen, varajäsen	Euroopan pankkivalvojen komitea Kimmo Virolainen	Maksutasetilastokomitea Jorma Hilpinen
Talospoliittinen komitea Mikko Spolander	Raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitea Jorma Hilpinen	

Suomen Pankki Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS) ja OECD:ssä

Kansainvälisen järjestelypankin pääjohtajien kokoukset Erkki Liikanen	OECD:n talospoliittinen komitea Antti Suvanto Veli-Matti Mattila	OECD:n rahoitusmarkkina-komitea Jyrki Haajanen
---	---	--

muutokset. Muutokset tulevat voimaan, kun kolme viidesosaa jäsenmaista, joilla on 85 prosentin määränemmistö valuuttarahaston koko äänimäärästä, on ne hyväksynyt.

Valuuttarahaston rahoitusjärjestelyt jäsenmaiden kanssa alkoivat marraskuussa selvästi kasvaa, kun monen jäsenen talustilanne kansainvälisen rahoituskriisin laajentuessa heikkeni nopeasti. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaali- piiristä sekä Islanti että Latvia turvautuivat valuuttarahaston rahoitusjärjestelyyn loppuvuonna. EU-maista myös Unkari sopi rahoitusjärjestelystä valuuttarahaston kanssa.

Maa- ja maailmanlaajuisen rahoituskriisin seurauksena keskusteltiin laajasti kansainvälisen valuuttarahaston roolista kriisin ratkaisemisessa. Marraskuussa kokoontuneen valtionpäämiesten G20-ryhmän mukaan valuuttarahasto on maailmanlaajuisen jäsenistönsä ja makrotaloudellisen osaamisensa takia sopiva järjestö arvioimaan rahoituskriisin syitä sekä tekemään johtopäätöksiä kansainvälisen rahoitusjärjestelmän uudistustarpeesta. G20-ryhmä piti tärkeänä, että valuuttarahastolla on riittävät resurssit jäsenmaidensa tukemiseen.

EU:n komiteat

EU:n talous- ja rahoituskomitea (*Economic and Financial Committee, EFC*) valmistelee talous- ja rahaliiton toimintaan liittyviä asioita EU:n talous- ja valtiovarainministeriöiden kokoonpanossa kokoontuvalle ministerineuvostolle (*Ecofin*). Komitean jäsenet ovat EU-maiden valtiovarainministeriöiden ja kansallisten keskuspan-

kien, EKP:n sekä Euroopan komission edustajia. Kansallisten keskuspankkien edustajat osallistuvat komitean laajan kokoonpanon kokouksiin (8 kertaa vuonna 2008), joissa käsitellään taloudellista tilannetta, rahoitusmarkkinoita, tilastoja ja IMF:ään liittyviä asioita. Varsinkin loppuvuonna komitean kokouksissa korostuivat meneillään oleva rahoitusmarkkinakriisi ja jäsenmaiden toimenpiteet kriisin hoitamiseksi. Esille nousivat mm. talletussuoja ja pankkien rahoitustuki.

Talous- ja rahoituskomitea kokoontuu vuosittain kaksi kertaa ns. vakauspöytäkokoonpanossa (*Financial Stability Table, FST*). Tällöin läsnä ovat komitean varsinaiset jäsenet, EU:n valvojien komiteoiden edustajat sekä rahoituspalveluiden komitean edustaja (*Financial Services Committee, FSC*). Vuonna 2008 keskustelut painottuivat vaikean rahoitusmarkkinatilanteen arviointiin ja hallintaan. Valmisteltavana oli mm. suunnitelma rahoitusmarkkinoiden valvonnan parannustoimenpiteistä Euroopassa.

Talous- ja rahoituskomitea valmisteli EU:n yhteisiä IMF-linjauksia alaisuutensa kuuluvan IMF-asioiden alakomitean tukemana.

EU:n talouspoliittinen komitea (*Economic Policy Committee, EPC*) valmistelee talouspolitiikan laajoihin suuntaviivoihin ja Lissabonin ohjelmaan kuuluvia rakennepoliittisia asioita ministerineuvoston käsittelyä varten. Komiteassa ovat edustettuina jäsenmaiden valtiovarainministeriöt ja osa keskuspankeista sekä Euroopan komissio ja EKP.

Euroopan pankkivalvojien komitea (*Committee of European Banking Super-*

visors, CEBS) käsittelee pankkisektorin sääntely- ja valvonta-asioita erityisesti valvonnan menetelmien yhdenmukaistamisen ja maiden välisen valvontayhteistyön tehostamisen näkökulmasta. Kertomusvuonna komitea käytti myös paljon aikaa ja resursseja meneillään olevan rahoitusmarkkinakriisin hoitamiseen. Komitean jäsenet ovat Euroopan unionin korkean tason pankkivalvoja ja kansallisten keskuspankkien valvonta-asiantuntijoita.

Raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomiteassa (*Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB*) ovat edustettuina yhtäältä kansalliset tilastoviranomaiset ja Eurostat ja toisaalta kansalliset keskuspankit sekä EKP. Komitean tehtävänä on parantaa EKP:n ja Eurostatin välisen tilastoyhteistyön edellytyksiä ja antaa lausuntoja tilastoalueen asioista.

Eurostatin maksutasetilastokomitean (*Balance of Payments Committee*) jäseniä ovat maksutasetilastoinnista vastaavat tilastoviranomaiset ja keskuspankit. Komitean tehtävänä on avustaa Eurostatia Euroopan yhteisön maksutasetilastoa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen toimeenpanossa.

Kansainvälinen järjestelypankki

Kansainvälinen järjestelypankki (*Bank for International Settlements, BIS*) järjestää vuosittain kuusi säännönmukaista pääjohtajatasoista tapaamista, joihin Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu. Kertomusvuonna näissä tapaamisissa keskusteltiin ajankohtaisesta taloudellisesta tilanteesta sekä varsinkin rahoitus-

markkinatapahtumista. Näillä keskusteluilla on tärkeä merkitys mm. kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön kehittämisen kannalta.

Järjestelypankin osakkeenomistajana Suomen Pankki oli edustettuna myös pankin virallisessa yhtiökokouksessa kesäkuussa.

OECD

Suomen Pankin edustajat osallistuivat taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (*Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD*) kahden komitean toimintaan. Nämä olivat OECD:n talouspoliittinen komitea (*Economic Policy Committee, EPC*) sekä rahoitusmarkkinakomitea (*Committee on Financial Markets*). Nämä komiteat ovat tärkeitä kansainvälisen yhteistyön ja informaation vaihdon foorumeita sekä talouspolitiikan että rahoitusmarkkinoiden alueilla.

Muu kansainvälinen toiminta

Suomen Pankin johtokunnan jäsenet osallistuivat vuonna 2008 useisiin kansainvälisiin seminaareihin ja konferensseihin. Pääjohtaja Liikanen alusti Ateenassa Kreikan keskuspankin konferenssissa väestön ikääntymisestä Suomessa ja sen vaikutuksista talouteen. Brysselissä pääjohtaja Liikanen piti kertomusvuoden aikana kolme eri puhetta. Belgian rahoitusfoorumissa hänen teemansa oli suomalainen hyvinvointimalli suhteessa pohjoismaiseen malliin, Euroopan parlamentin rahoitusfoorumissa aiheena oli moderni maksaminen, ja Brysselin talousfoorumissa hän puhui EMUn

potentiaalista. Roomassa pääjohtaja Liikanen osallistui kutsuttuna kommentoijana huipputason seminaariin, jonka aiheena olivat ilmastonmuutos ja sen vaikutukset keskuspankkeihin. Seminaari oli Itä-Aasian ja Tyynenmeren keskuspankkien ja eurojärjestelmän yhteinen. Kansas Cityssä Liikanen esitelmöi Euroopan taloudesta ja rahoitusmarkkinoista. Tallinnassa pääjohtaja piti Ragnar Nurkse-seminaarissa luennon euron kymmenvuotistaipaleesta, ja Tukholmassa hän puhui pohjoismaisesta hyvinvointimallista.

Pankin varapääjohtaja Pentti Hakkarainen osallistui myös kansainvälisiin kokouksiin ja konferensseihin mm. rahoitusmarkkinoiden alueelta.

Johtokunnan jäsen Sinikka Salo avasi mm. CEPR:n (*Center for European Policy Research*) vuosikokouksen. Sen teemana oli Innovation and Intellectual Property in Financial Services. Pankinjohtaja Salo avasi myös Helsingissä järjestetyn korkean tason seminaarin Venäjän ja Kiinan talouksien tilanteesta.

Johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja esitelmöi neljässä kansainvälisessä tilaisuudessa aiheesta hyvin toimivat rahapolitiikkasäännöt epävarmoissa oloissa: New Yorkin alueen rahapolitiikkaa käsitelleessä workshop-tyyppisessä kokouksessa, Yhdysvaltain keskuspankin johtokunnan seminaarissa, Federal Reserve Bank of Saint Louisin talouspoliittisessa konferenssissa sekä EKP:n seminaarisarjassa. Pohjoismaiden 1990-luvun finanssikriisistä Honkapohja luennoi Philadelphiassa Global Interdependence Centerissä. Lisäksi hän käytti ajankohtaista finanssikriisiä käsitelleen val-

mistellun puheenvuoron EKP:n Central Banking -konferenssissa ja esitelmöi useissa ulkomaisissa yliopistoissa (mm. Saint Andrew, Mannheim ja Leuven). Helsingissä hän avasi Emerging Markets -kokouksen

Suomen Pankki isännöi kertomusvuoden aikana monia ulkomaisia arvovieraita. Maaliskuussa pankin vieraina olivat mm. Frederic Mishkin Yhdysvaltain keskuspankin johtokunnasta sekä Ruotsin keskuspankin pääjohtaja Stefan Ingves. Heinäkuussa pääjohtajan vieraina oli Englannin pankin pääjohtaja Mervyn King.

Pohjoismaista yhteistyötä jatkettiin sekä pääjohtaja- että asiantuntijatasolla. Pohjoismaiden keskuspankkien pääjohtajien tapaaminen järjestettiin kertomusvuonna kesäkuussa Islannissa. Tapaamiseen osallistui pääjohtajien lisäksi myös muita edustajia viidestä pohjoismaisesta keskuspankista. Kokouksessa keskusteltiin erityisesti Pohjoismaiden yhteistyöstä rahoitusmarkkinakriiseihin varautumisesta ja kriisien hallinnasta. Pohjoismaiden keskuspankkien pääjohtajat tapasivat toisensa useaan otteeseen vuoden aikana myös muissa kansainvälisissä yhteyksissä.

Perinteinen Viron keskuspankin ja Suomen Pankin seminaari pidettiin vuonna 2008 Narvassa pankkien pääjohtajien johdolla. Seminaarissa käytiin läpi molempien maiden taloustilannetta ja rahoitusvalvontaan liittyviä kysymyksiä.

Viestintä

Kansainvälinen finanssikriisi lisäsi vuonna 2008 median ja kansalaisten kiinnostusta keskuspankin tehtäviä kohtaan. Suomen Pankissa se näkyi erityisesti yleisökyselyjen ja haastattelupyyntöjen määrän kasvuna. Kyselyihin vastattiin aktiivisesti sekä puhelimitse että sähköpostilla. Pankin johtokunnan jäsenet ja asiantuntijat esiintyivät säännöllisesti eri viestimissä. Pankin järjestämät tiedotustilaisuudet saivat tiedotusvälineissä selvästi enemmän huomiota kuin aiempina vuosina.

Kohdennettu ja tapahtumakulkujen taustoja selittävä viestintä on osaltaan tukenut suomalaisen rahoitusjärjestelmän vakautta aikana, jolloin kansainvälinen talouskehitys on lisännyt epävarmuutta elinkeinoelämässä ja kotitalouksissa. Pankin verkkosivuille lisättiin erillisen finanssikriisistä kertova osio.

Viestinnän laajempänä tavoitteena on edistää taloudellista tietämystä ja ylläpitää yleisön luottamusta Suomen Pankkiin ja eurojärjestelmään. Yhtenä keskeisenä kohderyhmänä ovat oppilaat ja opettajat, joiden kautta taloustieto tavoittaa myös nuoremman sukupolven. Pankki on avannut yläkouluissa, lukioissa ja ammattiopistoissa opiskeleville Enemmän eurosta -verkkosivuston osoitteessa www.euro.fi. Sivustoa täydennettiin vuoden aikana uudella interaktiivisella oppimateriaalilla. Verkkoinaisto sisältää tehtäviä, joita opettajat voivat käyttää oppitunneillaan sekä harjoituksia, joita oppilaat pystyvät tekemään itsenäisesti verkossa.

Pankki pyrkii kannustamaan nuoria taloustiedon pariin myös Talousguru-kilpailulla, jonka finaali järjestettiin ensim-

mäistä kertaa Suomen Pankissa tammi-kuussa 2008. Yhteistyökumppaneina tässä vuosittain järjestettävässä kilpailussa ovat Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto sekä Finanssialan Keskusliitto.

Tärkeä kanava pankin ja kaikenikäisten kansalaisten välillä on Suomen Pankin rahamuseo. Oppilasryhmien ohella museossa ja Studia Monetaria -luennoilla käy vuosittain liki 10 000 vierasta. Rahamuseon vaihtuva näyttely ”Kulta rahajärjestelmän perustana” avattiin maaliskuussa, ja se oli avoinna vuoden loppuun. Näyttelyssä esiteltiin kultaa niin arvon säilyttäjänä kuin vaihdannan välineenä sekä kerrottiin kultakannasta rahajärjestelmänä. Museo sai samalla kokoelmiinsa tiettävästi suurimman Suomesta löytyneen kultahipun, joka huuhdottiin vuonna 1910 Inarin Laanilasta. Kesäkuussa rahamuseossa oli esillä Kanadan rahapajan valmistama maailman suurin kultaraha, joka painaa sata kiloa.

Rahamuseon multimediat herättävät edelleen kansainvälistä kiinnostusta. Museon rahapolitiikkapeli on otettu käyttöön Islannin ja Latvian keskuspankin rahamuseossa, ja kertomusvuonna se otettiin käyttöön myös Kreikassa.

Pankin sisäisen viestinnän suurin hanke vuonna 2008 oli intranetin uudistaminen. Uusi intranet korvasi jo vuonna 1996 käyttöön otetun vanhan palvelun. Uudistuksella tehostettiin sisäistä viestintää sekä parannettiin työnkulkua ja toimintatapoja. Intranet yhdistää nyt verkotöydyt, toimistojärjestelmän ja pankin perussovellukset kokonaisuudeksi, josta on mahdollista muokata henkilökohtainen sähköinen työpöytä. Intranet

sisältää myös henkilöstölehti Pankon verkkoversion Pankko Online, jonka jatkuvasti päivittyvä sisältö täydentää neljästi vuodessa ilmestyvää painettua lehteä.

Pankin intranetsivustoa ja Pankko Onlinea esiteltiin EKPJ:n viestintäkomi-teassa ECCO:ssa. EKPJ:n internet- ja intranetasiantuntijat vierailivat Suomen Pankissa tutustumassa lähemmin palvelun sisältöön ja toimintaan.

Viestintäyksikkö aloitti yhdessä Rahoitustarkastuksen viestinnän kanssa asiantuntijoiden sisäisen mediakoulutuksen, jossa käytetään apuna ulkopuolista kouluttajaa. Koulutuksessa keskitytään haastattelu- ja esiintymistaitoihin. Vuoden aikana koulutuksessa kävi kolmisenkymmentä pankin ja Ratan asiantuntijaa.

Puolivuosittain julkaistava Suomen Pankin kokonaistaloudellinen ennuste alkoi vuoden 2008 alusta lähtien ilmestyä Euro & talous -lehden Talouden näkymät -erikoisnumerona. Ennustereportit ilmestyvät englanniksi Bank of Finland Bulletinin Economic outlook -erikoisnumeroina. BoF Online -verkkopalkkausarjassa ilmestyi kertomusvuonna 18 selvitystä. Verkkopalvelun käyttäjämääriä kuvaavat tilastot osoittavat, että sähköisten julkaisujen kysyntä on tasaisesti kasvanut. Tiedot vuoden 2008 keskeisistä julkaisuista on koottu liitteeseen (s. 94). Kattavampi julkaisuluettelo on verkkopalvelun osiossa ”Julkaistut”.

Maailman suurin kultaraha, kanadalainen satakiloinen kolikko, oli esillä Suomen Pankin rahamuseossa kesällä 2008.

Kuvaa on käsitelty siten, että siinä näkyvät saman kolikon molemmat puolet.

Johtaminen ja organisaatio

Suomen Pankin organisaatio

4.2.2009

PANKKIVALTUUSTO

Timo Kalli, puheenjohtaja, **Antti Kalliomäki**, varapuheenjohtaja, **Pekka Ravi**,
Liisa Jaakonsaari, **Tanja Karpela**, **Martti Korhonen**,
Mika Lintilä, **Marja Tiura**, **Ben Zyskowitz**

Pankkivaltuuston sihteeri Anton Mäkelä

JOHTOKUNTA

<p>Erkki Liikanen johtokunnan puheenjohtaja</p> <p><i>Rahapolitiikan valmistelu ja toteutus, EKP:n neuvoston ja yleisneuvoston kokousvalmistelut.</i></p> <p><i>Johdon sihteeristön ja pankkitoiminta-osaston osastopäälliköiden sekä tarkastuspäällikön esimies.</i></p>	<p>Pentti Hakkarainen johtokunnan varapuheenjohtaja</p> <p><i>Rahoitusmarkkinoiden vakauskysymykset, Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtajuus.</i></p> <p><i>Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osaston sekä hallinto-osaston osastopäälliköiden esimies.</i></p>	<p>Sinikka Salo johtokunnan jäsen</p> <p><i>Pankkitoiminnot: maksuliike- ja rahahuoltopalvelut.</i></p> <p><i>Maksuvälineosaston osastopäällikön esimies.</i></p>	<p>Seppo Honkapohja johtokunnan jäsen</p> <p><i>Tutkimustoiminta ja tietotekniikka sekä Suomen Pankin omat sijoitukset.</i></p> <p><i>Rahapolitiikka- ja tutkimusosaston osastopäällikön esimies.</i></p>
--	---	--	--

Johtokunnan sihteeri Arno Lindgren

OSASTOT

<p>Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto <i>Antti Suvanto</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Ennustetoimisto• Tietopalvelutoimisto• Seurantatoimisto	<p>Siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT)</p>	<p>Tutkimusyksikkö</p>
<p>Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto <i>Kimmo Virolainen</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Vakaustoimisto• Yleisvalvontatoimisto	<p>Tilastoyksikkö</p> <ul style="list-style-type: none">• Maksutasetoimisto• Rahoitustilastotoimisto	<ul style="list-style-type: none">• Tilastojärjestelmä- toimisto
<p>Pankkitoimintaosasto <i>Pentti Pikkarainen</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Markkinaoperaatioiden toimisto	<ul style="list-style-type: none">• Sijoitustoimisto• Selvitys- ja maksutoimisto	<ul style="list-style-type: none">• TARGET-toimisto
<p>Maksuvälineosasto <i>Mauri Lehtinen</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Aluekonttorit Kuopio, Oulu, Tampere, Vantaa		
<p>Johdon sihteeristö <i>Kjell Peter Söderlund</i></p>	<p>Kansainvälinen yksikkö Lakiasiain yksikkö Viestintäyksikkö</p>	<p>Strategia- ja organisaatio -ryhmä</p>	<p>Johtokunnan sihteeripalvelut -ryhmä</p>
<p>Hallinto-osasto <i>Pirkko Pohjoisaho-Aarti</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Hallintopalvelutoimisto• Kielipalvelutoimisto• Riskienvalvontatoimisto• Taloushallintotoimisto	<p>Henkilöstöyksikkö IT-yksikkö Turvallisuusyksikkö</p>	
<p>Sisäinen tarkastus <i>Erkki Kurikka</i></p>			

Suomen Pankin yhteydessä toimii **Finanssivalvonta**, jonka johtaja on Anneli Tuominen.

Johtamisjärjestelmä

Johtokunta uudisti työnjakoaan vuonna 2008 niin, että johtokunnan jäsenet johtavat pankin toiminnan kannalta keskeisimpiä, myös osastojen rajat ylittäviä toimintokokonaisuuksia. Muutoksella vahvistetaan pankin toiminnallista yhtenäisyyttä ja parannetaan työn laatua.

Työnjaon ohella pankin johtamisjärjestelmän muut keskeiset osat ovat strategia, tavoite- ja tulossopimukset, toimintansuunnittelu, henkilömäärä- ja budjetitikehykset sekä kokonaisriskien arviointi. Kehitys- ja palkkakeskustelut ovat niin ikään tärkeä osa johtamisjärjestelmää.

Johtokunta arvioi asetettujen tavoitteiden toteutumista kaksi kertaa vuodessa. Tavoite- ja tuloskehikon lisäksi osastokohtaiset tavoite- ja tulossopimukset ohjaavat pankin toimintaa strategiassa asetettujen päämäärien saavuttamiseksi.

Johtamisjärjestelmää täydennettiin merkittävästi vuoden 2008 aikana siirtymällä prosessijohtamiseen pankin kahdessa keskeisessä toiminnossa eli rahapolitiikan analyysi- ja valmisteluprosessissa ja rahapolitiikan toimeenpano- ja likviditeetin hallintaprosessissa. Avoimen ja täsmällisen tiedonkulun merkitys on korostunut erityisesti toimintaympäristön muutoksissa, joten prosessijohtamisen avulla halutaan ensisijaisesti varmistaa sujuva yhteistyö organisaation eri yksiköiden välillä. Muutos tukee myös johtokunnan uutta työnjakoa.

Prosessijohtamisen toivotaan edistävän organisaation toiminnan asiakaslähtöisyyttä ja vaikuttavuutta sekä ylläpitävän motivoivaa ja houkuttelevaa työympäristöä. Näiden tavoitteiden toteutuminen luo edellytyksiä tehokkaalle toiminnalle, joten

prosessijohtamisesta nähdään syntyvän ajan myötä myös kustannussäästöjä.

Myös pankin organisaatiota muutettiin vuoden 2008 aikana. Hallinto-osaston asiakirjapalvelut yhdistettiin rahapolitiikka- ja tutkimusosaston tietopalvelutoimistoon vuoden alussa. Johtokunnan päätöksestä sijoitustoiminnan riskienvalvontatoimisto siirtyi vuoden 2009 alussa hallinto-osaston alaisuuteen. Muutoksella halutaan turvata riskienvalvonnan riippumattomuus sijoituslinjasta entistä paremmin.

Euron käyttöönotosta tuli vuoden 2009 alussa kuluneeksi kymmenen vuotta. Presidentti Martti Ahtisaari arvioi euron merkitystä Suomen Pankin järjestämän yleisöluentoarjan ensimmäisessä osassa tammikuussa.

Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko

	Strategialinjaus	Mittari	Tavoite	Toteuma 12/2007	Toteutuma 12/2008
I Palvelukyky ja vaikuttavuus	1. Suomen Pankin menestys eurojärjestelmässä perustuu tutkimus- ja analyysi-toimintaan.	Pääjohtajan arvio vaikuttavuudesta EKP:n neuvostossa	Hyvä [= 4]	4,01	4,03
	2. Suomen Pankki vaikuttaa kotimaisessa talouspolitiikassa yhdistämällä kokonaistaloudellisen ja rahoitusmarkkinoiden asiantuntemuksen.	Mediaseuranta: a) Ennusteraportti b) Vakausraportti	4 4	4,3 3,7	4,4 4,9
		Sidosryhmien palautekysely	4	–	4,8
	3. Suomen Pankki takaa Suomessa toimiville rahoitusmarkkinaosapuolille kansainvälisesti kilpailukykyiset keskuspankkipalvelut.	TARGET- sekä TARGET2-migraatiotuen asiakaskysely	4	4,5 ja 4,6	4,5
		Kriisiharjoitusten tulos itsearvioinnin perusteella	Positiivinen arvio	Hyvä	Kriisiharjoituksia lykättiin akuutin rahoitusmarkkina-kriisin takia
	4. Suomen Pankki vastaa maan rahahuollosta ja kehittää sen laadukkuutta, tehokkuutta ja turvallisuutta.	Osapuolten palaute	4	4,1	4,3
		Ammattimaisten osapuolten tyytyväisyys rahahuolto-palveluihin	4	3,1	3,1
Kuluttajakysely setelien laadusta		4	Ei kysytty	3,6	
5. Yleisön luottamusta Suomen Pankkiin sekä tietoa pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohden-netun viestinnän avulla.	Kuluttajien tyytyväisyys automaattiverkon kattavuuteen	4	Ei kysytty	75 %	
	VIP-tutkimuksen tulos pankin imagosta	Vertailuryhmän yläkvartiilissa	3./24.	2./35.	
6. Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan kansainvälisten vastuiden ja kriisinhallintavalmiuden tarpeiden mukaan. Tavoitteena on vakaa voitonjako vakavaraisuutta vaarantamatta.	Omnibus-tutkimuksen tulos yleisön SP-tietämyksestä	Vertailuryhmän yläkvartiilissa	3./12.	3./12.	
	Rahoitusvarallisuuden tuotto	Tuottoylittää keskuspankkikoron	43 peruspistettä yli taktisen normin	99 peruspistettä yli taktisen normin	
II Resurssikäytön taloudellisuus	Jaettu voitto (eurot)	Tasainen voitonjako	250 milj. e	250 milj. e	
	Oman pääoman määrä	v. 2008: 2 277 milj. e v. 2009: 2 390 milj. e	2 310 milj. e	2 554 milj. e	
	Valuuttavarannon riskipuskurit	Yli 40 % valuuttaposiitiosta	42 %	49,5 %	
	7. Suomen Pankki on henkilöstömäärältään ja toimintakuluiltaan EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.	Pankin toimintavahvuus yhteensä	v. 2008: 495 v. 2009: 483	490	468
	Osastojen toimintakulut yhteensä	v. 2008: 57,6 milj. e v. 2009: 59,2 milj. e	49,7 milj. e	54,3 milj. e	

	Strategialinjaus	Mittari	Tavoite	Toteuma 12/2007	Toteutuma 12/2008
III Sisaisten prosessien toimivuus	8. Suomen Pankin sisäisten toimintatapojen nopeutta ja laatua parannetaan prosessi-johtamisen avulla.	Tavoite- ja tulossopimuksissa asetettujen nopeus- ja laatu-tavoitteiden saavuttaminen	Määritellään osasto- ja prosessi-sopimuksissa	Raportoidaan osastotasolla	Raportoidaan osastotasolla
	9. Suomen Pankki ja Rahoitustarkastus tehostavat keskinäistä tiedonkulkuaan ja kehittävät työnjakoan.	Päällekkäisyyksien vähentäminen	Ei päällekkäisyyksiä	Tehostamisohjelma toteutettu	Päällekkäisyyksiä karsittiin ja tiedonvaihtoa tehostettiin; Fivan toiminnan käynnistämistä valmisteltiin
		Läpimenoaikojen lyhentäminen	4 vk	4 vk	4 vk
	10. Suomen Pankin tieto- ja viestintätekninen ympäristö mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman tehokkaan työskentelyn.	Sisäinen kysely	v. 2008: 3,7 v. 2009: 4	3,2–3,9	2,7–3,5
	11. Suomen Pankki toimii ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.	Täsmennetään ympäristö-ohjelman yhteydessä vuonna 2009	Täsmennetään ympäristöohjelman yhteydessä vuonna 2009	–	–
IV Uudistuminen ja työhyvinvointi	12. Suomen Pankin henkilöstön osaamista lisätään.	Tohtorien määrä	v. 2008: yli 26 v. 2011: yli 32	32	29
		Koulutustasoindeksi	v. 2008: yli 5,3 v. 2011: yli 5,8	5,5	5,6
	13. Suomen Pankin tutkimus ylittää painopistealueillaan kansainväliselle tasolle.	Julkaisujen määrä referoituissa aikakauskirjoissa	v. 2008: yli 22	22	24
		Tutkimustoiminnan arviointi	Hyvä	Hyvä	Ei arvioitu v. 2008
14. Yhteistyöllä luomme iloa ja innovatiivisuutta päivittäiseen työhön Suomen Pankissa.	Työtyytyväisyysindeksi	Yli 3,4	3,24	Raportointi joka toinen vuosi	
	Sairauspoissaolot, %	Alle 3,5 %	3,19 %	3,27 %	

Henkilöstö

Suomen Pankin henkilöstöjohtamisen haasteita vuosina 2008–2009 ovat tavoitteiden mukainen, kustannustehokas toiminta, hyvien suoriutujien oikeudenmukainen palkinta sekä inspiroiva ja luova työyhteisö.

Henkilöstövisionsa mukaan Suomen Pankki on arvostettu työnantaja, joka luo edellytykset modernille, oppivalle organisaatiolle. Pankin toiminta on eettisesti kestävä, tasa-arvoista ja oikeudenmukaista, ja esimiestyössä painottuu vastuullinen ja motivoiva ote. Osastot vastaavat päivittäisestä henkilöstön johtamisesta ja työnantajatoiminnasta henkilöstölinjausten mukaisesti. Henkilöstösuunnittelu on kytketty osaksi keskeisiä toiminnansuunnittelu-, päätöksenteko- ja ohjausjärjestelmiä.

Vuoden 2008 lopussa pankissa työskenteli 468 henkeä, joista pääkonttorissa 416 ja rahahuollossa 52. Henkilöstöstä 54 % toimi asiantuntijatehtävissä. Paikalla olevan henkilöstön määrä pieneni kertomusvuoden aikana 4,5 %. Rahoitustarkastuksen henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 138 henkeä. Näistä asiantuntijatehtävissä toimi 73 %. Rahoitustarkastuksen työntekijät ovat virkasuhteessa Suomen Pankkiin, ja pankki vastaa henkilöstöhallintopalveluiden tuottamisesta Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto yhdistyivät 1.1.2009 alkaen Suomen Pankin yhteydessä toimivaksi Finanssivalvonnaksi.

Työyhteisön hyvinvointi ja osaaminen

Mahdollisuuksia monipuoliseen työuraan sekä entistä kokonaisvaltaisem-

man keskuspankkiosaamisen saavuttamiseksi henkilöstön liikkuvuutta lisätään. Tämä toteutetaan määräaikaisten tehtävien nimityksin sekä vuoden 2009 alusta käyttöön otetun Movere – anna hyvän kiertää -työkiertotoimintamallin avulla.

Suomen Pankissa ja Finanssivalvonnassa ylemmät esimies- ja asiantuntija-tehtävät voidaan täyttää määräaikaistamiseksi. Määräaikaistaminen ei vaikuta olemassa olevaan vakinaiseen virkasuhteeseen.

Käytössä olevaa virkanimikkeistöä uudistettiin kuvaamaan entistä selkeämmin asiantuntijoiden kokemusta ja osaamista mm. sidosryhmissä vaikuttamista silmällä pitäen.

Pankin kaikille esimiehille tarkoitettu coaching-ohjelma laajennettiin vuonna 2008 koskemaan myös ylemmän tason asiantuntijoita. Tavoitteena on, että koko kohderyhmä on suorittanut ohjelman vuoteen 2011 mennessä. Tähän mennessä ohjelmaan on osallistunut 68 henkeä.

Dialogia ja vuorovaikutusta edistävää toimintakulttuuria tuettiin erilaisia tapahtumia sisältäneellä ohjelmalla ”Puhumalla paras”. Jokaisen pankkilaisen tietoa finanssikriisin taustoista, ominaispiirteistä ja toimenpiteistä lisättiin luentosarjalla.

Ekonomistien koulutus painottui menetelmäosaamiseen pankin strategian mukaan valituilla alueilla. Erityisesti panostettiin makrotaloudellisten mallien rakentamisen ja käytön sekä vakausanalyysin välineisiin, kuten niihin tilastollisiin, ekonometrisiin ja simulointimenetelmiin, joita mallityö vaatii.

Yhteensä koulutukseen käytettiin Suomen Pankissa 1,1 milj. euroa ja

Taulukko 5.
Henkilöstöjohtamisen keskeiset tunnusluvut¹

	2007	2008
Henkilöstömäärä		
Toimintavahvuus, Suomen Pankki	490	468
Toimintavahvuus, Rahoitustarkastus	141	137,5
Henkilötyövuodet	527,3	495,6
Lähtövaihtuvuus	8,5 %	13 %
Tulovaihtuvuus	4,5 %	7 %
Sisäinen liikkuvuus	5 %	9 %
Eläkkeelle siirtyneiden määrä	26	36
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	58 v	57,7 v
Maksussa olevien eläkkeiden määrä ²	1 036	1 065
Henkilöstörakenne		
Henkilöstön keski-ikä	45,8 v	45,8 v
Asiantuntijoiden ja esimiesten osuus	60,4 %	62,8 %
Naisten osuus henkilöstöstä	48 %	48,1 %
Koulutustasoindeksi ³	5,5	5,6
Palkkaus ja palkinta		
Suhde työmarkkinapalkkatasoon ⁴	102,0 %	104,0 %
Kiinteät palkankorotukset	2,99 %	4,5 %
Yleiskorotus (TUPO)	2,59 %	2,9 %
Suoriutumiseen perustuva korotusvara	0,4 %	1,6 %
Bonuspalkkioiden osuus palkkasummasta	0,70 %	0,35 %
Naisten keskipalkka/miesten keskipalkka	98 %	99 %
Eläkkeet		
Maksetut eläkkeet ⁵	18,8 milj. euroa	20,4 milj. euroa
Osaaminen		
Koulutuskustannukset/palkkasumma	3,0 %	3,96 %
Koulutuspäivät/btv	2,7	4,3
Työhyvinvointi		
Sairauspoissaoloprosentti	3,19 %	3,27 %
Työtyytyväisyysindeksi (ilmapiiritutkimus 2007)	3,24	–

¹ Luvut koskevat Suomen Pankkia, ellei toisin mainita. Rahoitustarkastuksen tunnusluvut julkaistaan Ratan toimintakertomuksessa.

² Luku sisältää myös Rahoitustarkastuksen eläkkeet.

³ Koulutustasoindeksi lasketaan kokonaisvahvuuteen kuuluvan henkilöstön peruskoulutustasoista. Indeksien vaihteluväli on 1–8.

⁴ Suomen Pankin viiteryhmänä HAY-markkinapalkkavertailussa käytetään pankki- ja rahoitussektorin, julkisen sektorin sekä teollisuus- ja palvelualan organisaatioita. Suomen Pankin palkkapolitiikan tavoitetasoksi on asetettu HAY-markkinapalkkavertailun kaikkien organisaatioiden mediaanitaso (peruspalkka + edut).

⁵ Luku sisältää myös Rahoitustarkastuksen henkilöstölle maksetut eläkkeet.

Rahoitustarkastuksessa 0,2 milj. euroa. Koulutuskustannusten osuus palkkasummasta oli Suomen Pankissa 4,0 % ja Rahoitustarkastuksessa 2,0 %.

Työmarkkina-asiat

Pankin kaksivuotinen virkaehtosopimus on voimassa 15.2.2008–28.2.2010. Sopimuskaudella 2008–2010 palkankorotukset ovat yhteensä 8,0 %.

Virkaehtosopimuksen mukaisesti keväällä 2008 sovellettiin ensimmäistä kertaa palkkakeskustelumallia, jossa kokonaiskorotusprosentista ohjataan

tietty prosenttiosuus suoriutumisen perusteella jaettavaan henkilökohtaiseen palkintaan.

Yleiskorotuksen osuus oli 2,9 % vuonna 2008 ja suoriutumisen perusteella määräytyvä korotusosuus 1,6 % palkkasummasta. Kertapalkkioita maksettiin 0,35 % palkkasummasta. Vuonna 2009 yleiskorotuksen osuus on 1,8 % ja suoriutumisen perusteella määräytyvä osuus 1,7 % palkkasummasta.

Suomen Pankki voitti pohjoismaisten keskuspankkien välisen jalkapallomestaruuden 2008.

Budjetti ja operatiiviset kustannukset

Suomen Pankin ja Suomen Pankin eläkerahaston budjetit laadittiin syksyllä 2008 vuosiksi 2009–2011. Rahoitustarkastus yhdistyi 1.1.2009 Vakuutusvalvontaviraston kanssa uudeksi rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaiseksi, Finanssivalvonaksi. Finanssivalvonnan budjetti laadittiin vuoden 2008 suunnittelukierroksella vain alustavasti, koska uusi viranomainen aloitti toimintansa vuoden 2009 alussa väliaikaisen siirtymäorganisaation turvin. Koska virallinen organisaatio ja sen budjetti täsmenytävät vasta vuoden 2009 alkupuolella, Finanssivalvonnan vuoden 2009 budjettia ei esitetä tässä vuosikertomuksessa.

Suomen Pankin budjetti

Vuoden 2008 kulubudjettiin sisältyviä toimintakuluja toteutui yhteensä 101,3 milj. euroa. Henkilöstökulujen tavanomaista suurempi määrä johtuu Suomen Pankin eläkerahaston kannatusmaksusta. Kannatusmaksu oli 30,0 milj. euroa, mistä Suomen Pankin osuus 28,6 milj. euroa. Toimintakulubudjetin tuottoja toteutui noin 25,9 milj. euroa. Tuottojen aiempia vuosia suurempi määrä johtuu Turun konttorikiinteistön ja Asunto Osakeyhtiö Helsingin Snellmaninkatu 23:n osakkeiden myynneistä saaduista tuotoista. Nettomääräisesti Suomen Pankin kulubudjetin loppusumma oli 75,4 milj. euroa.

Vuoden 2009 toimintakuluiksi on budjetoitu 83,7 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvavat hieman vuoden 2008 tasosta, kun eläkerahaston kannatusmaksun vaikutus on eliminoitu. Myös henkilösidonnaisten kulujen ja muiden kulujen arvioidaan kasvavan. Poistojen budjetoitu määrä pysyy samalla tasolla kuin vuonna 2008.

Keskipitkällä aikavälillä toimintakulujen arvioidaan säilyvän varsin vakaina lukuun ottamatta setelien hankintakuluja, joiden määrä kasvaa vuodesta 2009 eteenpäin. Henkilöstökulujen arvioidaan supistuvan hieman vuoteen 2011 mennessä henkilöstömäärän pienentyessä.

Investointeihin käytettiin vuonna 2008 yhteensä 7,1 milj. euroa. Rakenusten peruskorjaukseen liittyviä investointeja tehtiin 2,6 milj. euroa. Muita pitkävaikutteisia hankintoja toteutui 4,5 milj. euron edestä.

Vuonna 2009 investointeja arvioidaan toteutuvan noin 6,6 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2008. Kiinteistöprojekteihin arvioidaan käytettävän 6,5 milj. euroa. Muita pitkäaikaisia hankintoja on budjetoitu 7,2 milj. euron edestä.

Eläkerahaston budjetti

Vuoden 2008 aikana eläkerahaston toteutuneet toimintakulut olivat 22,9 milj. euroa. Maksetut eläkkeet, 20,4 milj. euroa, olivat tästä suurin kuluerä. Toiminnallisia tuottoja eläkerahastolle kertyi vuoden aikana 41,6 milj. euroa, mikä sisältää eläkerahastolle maksetun kannatusmaksun, 30 milj. euroa.

Eläkerahaston kulujen arvioidaan kasvavan seuraavan kolmen vuoden aikana, mikä johtuu pääasiassa maksettujen eläkkeiden määrän kasvusta. Tuottojen arvioidaan pysyvän vakaina.

Vuonna 2008 eläkerahaston kiinteistöjen perusparannuksiin investoitiin 0,5 milj. euroa. Vuonna 2009 perusparannuksiin arvioidaan käytettävän 1,0 milj. euroa.

Eläkerahaston vuosittaisesta toiminnasta ilmestyy oma vuosikertomuksensa.

Taulukko 6.
Suomen Pankin budjetti, milj. euroa

	Toteutunut 2008	Budjetti 2009	Budjetti 2010	Budjetti 2011
1. Toimintakulut ja -tuotot				
<i>KULUT</i>	88,2	65,3	65,4	65,8
<i>Henkilöstökulut *)</i>	63,6	36,0	35,4	35,4
<i>Henkilösidonnaiset kulut</i>	3,2	3,9	4,2	4,5
<i>Muut kulut</i>	21,3	25,4	25,9	25,9
<i>POISTOT</i>	7,7	7,7	7,7	7,3
<i>Atk-laitteista</i>	4,1	3,7	3,5	3,5
<i>Rahankäsittelykoneista</i>	0,9	1,0	1,0	0,6
<i>Rakennuksista</i>	1,7	1,9	2,0	2,1
<i>Muusta käyttöomaisuudesta</i>	1,0	1,1	1,2	1,1
<i>Yhteensä</i>	95,8	73,0	73,2	73,1
<i>Setelien bankintakulut</i>	3,9	9,1	9,5	9,5
<i>Rahahuollon säilytyskorko</i>	1,6	1,6	1,6	1,6
<i>Toimintakulut yhteensä</i>	101,3	83,7	84,3	84,2
TUOTOT				
<i>Palvelut Rahoitustarkastukselle/ Finanssivalvonnalle</i>	-2,2	-2,2	-2,2	-1,9
<i>Kiinteistöjen tuotot</i>	-20,3	-8,0	-8,3	-8,6
<i>Muut tuotot</i>	-3,3	-2,2	-2,2	-1,8
<i>Tuotot yhteensä</i>	-25,9	-12,4	-12,7	-12,3
<i>Netto</i>	75,4	71,4	71,6	71,9
2. Investoinnit				
<i>Kiinteistöinvestoinnit</i>	2,6	6,5	2,1	2,0
<i>Pääkonttorikiinteistöt</i>	0,5	0,6	0,4	0,3
<i>Vantaan kiinteistö</i>	2,0	5,6	1,5	1,5
<i>Muut kiinteistöt</i>	0,1	0,3	0,2	0,2
<i>Atk-laitteet ja ohjelmistot</i>	2,8	4,9	2,4	2,2
<i>Rahankäsittelykoneet</i>	0,0	0,7	0,3	0,0
<i>Turvallisuuslaitteet</i>	1,5	1,6	1,1	0,5
<i>Muut kalusteet ja koneet</i>	0,2	0,0	0,2	0,0
<i>Investoinnit yhteensä</i>	7,1	13,7	6,1	4,7

*) Vuoden 2008 henkilöstökuluihin sisältyy 28,6 milj. euron kannatusmaksu Suomen Pankin eläkerahastolle. Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 7.
Suomen Pankin eläkerahaston budjetti, milj. euroa

	<i>Toteutunut 2008</i>	<i>Budjetti 2009</i>	<i>Budjetti 2010</i>	<i>Budjetti 2011</i>
1. Toimintakulut ja -tuotot				
<i>KULUT</i>				
<i>Henkilöstökulut</i>	0,1	0,2	0,2	0,2
<i>Eläkerahastotoiminnan kulut</i>	0,9	0,8	0,8	0,8
<i>Eläkerahaston kiinteistökulut</i>	0,7	0,8	0,8	0,8
<i>POISTOT</i>	1,0	1,1	1,1	1,1
<i>ELÄKKEET</i>				
<i>Maksetut eläkkeet</i>	20,4	21,0	21,9	22,9
<i>Työttömyysvakuutusrahaston ennakot</i>	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
<i>Kulut yhteensä</i>	22,9	23,6	24,5	25,5
<i>TUOTOT</i>				
<i>Työeläkemaksut *)</i>	-8,6	-6,5	-6,4	-6,4
<i>Eläkerahaston kannatusmaksu</i>	-30,0	0	0	0
<i>Vuokrat</i>	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
<i>Sisäiset vuokrat</i>	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
<i>Tuotot yhteensä</i>	-41,6	-9,6	-9,5	-9,5
<i>Netto</i>	-18,7	14,0	15,0	16,0
2. Investoinnit				
<i>Eläkerahaston kiinteistöt</i>	0,5	1,0	0,3	0,2
<i>Investoinnit yhteensä</i>	0,5	1,0	0,3	0,2

*) Syksyn 2008 suunnittelukierroksella ei arvioitu Finanssivalvonnan työeläkemaksuja vuosille 2009–2011. Pyöristyksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 8.
Rahoitustarkastuksen budjetti, milj. euroa

	<i>Toteutunut 2008</i>
1. Toimintakulut ja -tuotot	
KULUT	15,4
<i>Henkilöstökulut*)</i>	<i>12,6</i>
<i>Henkilösidonnaiset kulut</i>	<i>0,6</i>
<i>Muut kulut</i>	<i>2,1</i>
POISTOT	0,0
PALVELUT SUOMEN PANKILTA	2,2
Toimintakulut yhteensä	17,6
TUOTOT	
<i>Valvontamaksut</i>	<i>-16,8</i>
<i>Toimenpidemaksut</i>	<i>-0,8</i>
Tuotot yhteensä	-17,6
Netto	0
2. Investoinnit	
<i>Atk-laitteet ja ohjelmistot</i>	<i>0,2</i>
Investoinnit yhteensä	0,2

*) Vuoden 2008 henkilöstökuluihin sisältyy 1,4 milj. euron kannatusmaksu Suomen Pankin eläkerahastolle. Pyöristyksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Rahoitustarkastuksen budjetti

Uuden rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaisen perustamisen vuoksi Rahoitustarkastukselle oli vuonna 2007 laadittu poikkeuksellisesti budjetti vain vuodeksi 2008. Vuonna 2008 Rahoitustarkastuksen toimintakuluja toteutui 17,6 milj. euroa. Henkilöstökulut sisältävät eläkerahaston kannatusmaksun, 1,4 milj. euroa. Tuottoja kertyi 17,6 milj. euroa. Investointeja toteutui 0,2 milj. euron edestä.

Tilinpäätös

Tase, milj. euroa

	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
1 <i>Kulta ja kultasaamiset</i>	980	896
2 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	4 597	4 515
<i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta</i>	356	260
<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	4 241	4 254
3 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	2 577	1 394
4 <i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	581	394
5 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	2 600	230
<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	350	30
<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	2 250	200
6 <i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	3
7 <i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	7 265	6 863
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	10 162	7 465
<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	73	73
<i>Valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen TARGET2-järjestelmään ja kirjeenvaihtaja-pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)</i>	5 197	2 951
<i>Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen</i>	4 174	3 724
9 <i>Muut saamiset</i>	1 254	1 048
<i>Euroalueen metalliraha</i>	22	24
<i>Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus</i>	185	196
<i>Muu vaihto-omaisuus</i>	481	508
<i>Muut</i>	566	320
Yhteensä	30 016	22 809

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA		
1 <i>Liikkeessä olevat setelit</i>	12 532	11 148
2 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	8 110	5 910
<i>Vähimmäisvarantalletukset</i>	1 015	2 901
<i>Yötalletukset</i>	7 095	9
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä bienosäätöoperaatio)</i>	–	3 000
3 <i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	3 009	0
4 <i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	37	4
5 <i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0
6 <i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	–	88
7 <i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	158	153
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–
9 <i>Muut velat</i>	191	171
10 <i>Arvonmuutostili</i>	1 622	854
11 <i>Varaukset</i>	2 092	2 368
12 <i>Oma pääoma</i>	1 864	1 704
<i>Kantarahasto</i>	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 023	863
13 <i>Tilikauden voitto</i>	401	410
<i>Yhteensä</i>	30 016	22 809

Tuloslaskelma, milj. euroa

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
1 Korkotuotot	844	709
2 Korkokulut	-223	-146
3 KORKOKATE	621	563
4 Valuuttakurssierot	-485	-379
5 Arvopapereiden hintaerot	37	-34
6 Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos	448	413
RAHOITUSKATE	621	563
7 Rahoitustulon netto-osuus	26	8
8 Osuus EKP:n voitosta	-	-
9 Varaus EKPJ:n rahapolitiikan riskeihin	-102	-
10 Muut keskuspankkitoiminnan tuotot	25	3
KESKUSPANKKIERIEN KATE	569	574
11 Muut tuotot	41	29
Toimintakulut	-116	-108
12 Henkilöstökulut	-46	-46
13 Eläkerahaston kannatusmaksu	-30	-22
14 Hallinnolliset kulut	-27	-26
15 Poistot käyttöomaisuudesta	-8	-8
16 Setelien hankintakulut	-4	-4
17 Muut kulut	-2	-2
TOIMINNALLINEN TULOS	494	495
Eläkerahaston tulos	-22	21
18 Eläkerahaston tuotot	67	47
19 Eläkerahaston kulut	-89	-26
20 Varausten muutos	-71	-106
21 TILIKAUDEN TULOS	401	410

Tilinpäätöksen liitteet, milj. euroa

	31.12.2008	31.12.2007
Valuuttamääräiset futuurisopimukset		
Ostosopimukset	–	22,6
Myyntisopimukset	–	48,5
Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	2,8	6,2
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,1
Yhteensä	25,2	28,6
Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta	0,3	0,3
Eläkesitoumuksista johtuva vastuu		
Suomen Pankin eläkevastuu	509,3	489,5
– tästä varauksilla katettu	456,1	479,1
Suomen Pankin huoltokonttori		
Talletukset	17,9	17,9
Luotot	4,9	5,0

¹ Sulussa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

Suomen Pankin kiinteistöt

Kiinteistö	Osoite	Valmistumisvuosi	Tilavuus noin m ³
Helsinki	Raubankatu 16	1883/1961/2006	49 500
	Raubankatu 19	1954/1981	38 790
	Snellmaninkatu 6 ¹	1857/1892/2001	26 930
	Snellmaninkatu 2 ¹	1901/2003	3 200
	Ramsinniementie 34	1920/1983/1998	4 600
Kuopio	Puutarhakatu 4	1993	11 900
Oulu	Kajaaninkatu 8	1973	17 700
Tampere	Hämeenkatu 13 b ¹	1942	36 000
Vantaa	Turvalaaksontie 1	1979	311 500
Inari	Saariseläntie 7	1968/1976/1998	6 100

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että Suomen Pankin voitto,
400 863 535,15 euroa, käytetään seuraavasti:
Voitosta 150 863 535,15 euroa käytetään LSP 21 §:n 2 momentin
perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 250 000 000 euroa
siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Helsingissä 3. maaliskuuta 2009

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA

Erkki Liikanen, puheenjohtaja

Pentti Hakkarainen

Sinikka Salo

Seppo Honkapohja

./. Arno Lindgren

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11 pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Rahoitustarkastuksen tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurseja. Erät on arvostettu valuuttakohtaisesti. Valuuttakurkseista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostilille ja realisoitumattomat tappiot tuloslaskelmaan. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

Valuutta	2008	2007
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	1,3917	1,4721
<i>Japanin jeni</i>	126,1400	164,9300
<i>Australian dollari</i>	2,0274	1,6757
<i>Norjan kruunu</i>	9,7500	7,9580
<i>Tanskan kruunu</i>	7,4506	7,4583
<i>Ruotsin kruunu</i>	10,8700	9,4415
<i>Sveitsin frangi</i>	1,4850	1,6547
<i>Englannin punta</i>	0,9525	0,7334
<i>Kanadan dollari</i>	1,6998	1,4449
<i>Erityiset nosto-oikeudet (SDR)</i>	0,9051	0,9311
<i>Kulta</i>	621,5420	568,2360

3. Arvopapereiden ym. arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuajalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostilille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostilille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskihintaa muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain ulkopuolisten salkunhoitajien ilmoittamaan kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

EU-maiden kansallisten keskuspankkien välisiä tapahtumia käsitellään ensisijaisesti TARGET2-järjestelmässä, joka on Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen maksujärjestelmä. Tapahtumista syntyy kahdensiväisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä tileillä. Nämä saamiset ja velat nettoutetaan

siten, että EKP asettuu kummankin osapuolen vastapuoleksi. Näin kansallisille keskuspankeille jää vain yksi nettopositio EKP:hen nähden.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- ATK-laitteet ja -ohjelmistot, autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen kansalliset keskuspankit, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, ovat laskeneet liikkeeseen euroseteleitä 1.1.2002 alkaen.¹ Kyproksen ja Maltaan liittyttyä eurojärjestelmään 1.1.2008 alkaen kansallisia keskuspankkeja oli yhteensä 15. Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.² EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille

¹ Euroopan keskuspankin päätös, tehty 6. päivänä joulukuuta 2001, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2001/15), EYVL L 337, 20.12.2001.

² Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset³ saamiset tai velat ilmoitetaan aluerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella.

Vuodesta 2002 vuoteen 2007 euroseteleistä aiheutuvia eurojärjestelmän sisäisiä saamia ja velkoja porrastettiin, jotta vältettäisiin merkittävät muutokset kansallisten keskuspankkien suhteellisessa tulojaossa aiempaan verrattuna. Porrastukset tehtiin ottamalla huomioon se ero, joka on kunkin kansallisen keskuspankin liikkeeseen laskemien, heinäkuun 1999 ja kesäkuun 2001 välisenä aikana keskimäärin liikkeessä olleiden setelien arvon ja niiden setelien arvon välillä, joka pankeille olisi tuona aikana keskimäärin kohdistettu EKP:n pääomaavainten mukaisesti. Vuosi vuodelta näitä porrastuksia pienennettiin vuoden 2007 loppuun asti.

Vuodesta 2008 alkaen seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken yksinomaan suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan viiden vuoden välein ja uusien jäsenmaiden liittyessä Euroopan unioniin.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.⁴ Vuonna 2004 tämä setelitulo jätettiin jakamatta, koska EKP:n tilikauden voitto oli pienempi kuin sille liikkeessä

³ Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2001/16) rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta tilikaudesta 2002 alkaen.

⁴ EKP:n päätös (EKP/2005/11).

olevista euroseteleistä kertynyt tulo. Vuosina 2005–2007 EKP:lle kertynyt setelitulo jätettiin jakamatta, jotta saatiin kerrytettyä EKP:n valuuttakurssi- ja hintaerovarauksia. Vuodelta 2008 EKP jakoi setelituloa.

<i>EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste</i> 1.1.2008	%
<i>Belgian keskuspankki</i>	2,4708
<i>Saksan keskuspankki</i>	20,5211
<i>Irlannin keskuspankki</i>	0,8885
<i>Kreikan keskuspankki</i>	1,8168
<i>Espanjan keskuspankki</i>	7,5498
<i>Ranskan keskuspankki</i>	14,3875
<i>Italian keskuspankki</i>	12,5297
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	0,1249
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	0,1575
<i>Maltaan keskuspankki</i>	0,0622
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	3,8937
<i>Itävallan keskuspankki</i>	2,0159
<i>Portugalin keskuspankki</i>	1,7137
<i>Slovenian keskuspankki</i>	0,3194
<i>Suomen Pankki</i>	1,2448
<i>Eurojärjestelmä yhteensä</i>	69,6963
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	0,8833
<i>Tšekin keskuspankki</i>	1,3880
<i>Tanskan keskuspankki</i>	1,5138
<i>Viron keskuspankki</i>	0,1703
<i>Latvian keskuspankki</i>	0,2813
<i>Liettuan keskuspankki</i>	0,4178
<i>Unkarin keskuspankki</i>	1,3141
<i>Puolan keskuspankki</i>	4,8748
<i>Romanian keskuspankki</i>	2,5188
<i>Slovakian keskuspankki</i>	0,6765
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	2,3313
<i>Englannin pankki</i>	13,9337
<i>Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä</i>	30,3037
<i>Yhteensä</i>	100,0000

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2008 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo laske-

taan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestyksen tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kulta ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 523 troyunssia kulta (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kulta	31.12.2008	31.12.2007
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	621,5	568,2
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	979,9	895,8
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	84,0	134,9

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä	31.12.2008		31.12.2007	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	177,8	169,2	89,0	82,9
Eriyiset nosto-oikeudet	171,3	163,0	165,1	153,7
Muut saamiset IMF:ltä	6,6	6,3	6,2	5,8
Yhteensä	355,8	338,5	260,3	242,4

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2007 ja 2008	2008		2007	
Maaliskuun loppu	0,96	0,88		
Kesäkuun loppu	0,97	0,89		
Syyskuun loppu	0,92	0,91		
Joulukuun loppu	0,91	0,93		

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu

IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 171,3 milj. euroa. Eriyiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavaraa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Eriyisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaaliin valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 355,8 milj. euroa. Vuoden 2008 lopussa SDR:n ja euron välinen kurssi oli 1 SDR = 1,1048 EUR. Vuonna 2008 SDR:n markkinakurssi oli keskihintaa alhaisempi, joten arvostustappiot tuloutettiin kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää IMF-erien lisäksi pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä	31.12.2008		31.12.2007	
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	206,5	247,0		
Kuponkipaperit	3 511,0	3 675,8		
Diskonttopaperit	518,1	331,1		
Muut saamiset	5,5	0,5		
Yhteensä	4 241,1	4 254,4		

Suomen Pankki siirsi vuoden 1999 alussa osan dollari- ja jenimääräisistä saamisistaan EKP:lle.

<i>Euroalueen ulkopuolisten valuuttamäärien arvopapereiden valuuttajakauma</i>				
<i>Valuutta</i>	<i>31.12.2008</i>		<i>31.12.2007</i>	
	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>
<i>Englannin punta</i>	988,5	24,5	1 490,4	37,2
<i>Sveitsin frangi</i>	479,3	11,9	400,0	10,0
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	2 121,0	52,6	1 794,4	44,8
<i>Japanin jeni</i>	440,3	10,9	322,0	8,0
<i>Yhteensä</i>	4 029,1	100,0	4 006,8	100,0

<i>Euroalueen ulkopuolisten valuuttamäärien arvopapereiden maturiteettijakauma</i>				
<i>Maturiteetti</i>	<i>31.12.2008</i>		<i>31.12.2007</i>	
	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>
<i>Alle 1 vuosi</i>	1 207,6	30,0	865,0	21,6
<i>Yli 1 vuosi</i>	2 821,5	70,0	3 141,8	54,2
<i>Yhteensä</i>	4 029,1	100,0	4 006,8	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta. Tase-erä sisältää myös euroalueen vastapuolten kanssa tehdyistä käänteisoperaatioista syntyneet saamiset, 1,6 mrd. euroa, jotka liittyvät Yhdysvaltain dollarin määräisen likviditeetin tarjontaan Term Auction Facility -ohjelman avulla. Tässä ohjelmassa EKP sai Yhdysvaltain keskuspankilta tilapäisellä valuutanvaihtojärjestelyllä 20 mrd. dollaria voidakseen tarjota lyhytaikaista dollarimääräistä rahoitusta eurojärjestelmän vastapuolille. EKP toteutti samanaikaisesti swapjärjestelyjä euroalueen kansallisten keskuspankkien kanssa. Nämä puolestaan tarjosivat transaktioista saamansa varat likviditeettiä lisäävillä operaatioilla eurojärjestelmän vastapuolille.

Taseen ulkopuoliset erät: valuuttaswap- ja termiinisopimukset

Taseen ulkopuoliset erät sisältävät 31.12.2008 avoinna olleita termiinisopimuksiin liittyviä veloitteita EKP:lle 1,6 mrd. euron arvosta. Nämä veloitteet syntyivät

Yhdysvaltain keskuspankin Term Auction Facility -ohjelman avulla tarjoamasta dollarimääräisestä rahoituksesta (ks. erä ”Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta”).

<i>Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltyinä</i>		
	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Talletukset</i>	1 471,2	446,2
<i>Kuponkipaperit</i>	1 088,1	932,1
<i>Diskonttopaperit</i>	17,6	15,4
<i>Muut saamiset</i>	0,2	0,7
<i>Yhteensä</i>	2 577,1	1 394,4

<i>Euroalueen sisäisten valuuttamäärien arvopapereiden valuuttajakauma</i>				
<i>Valuutta</i>	<i>31.12.2008</i>		<i>31.12.2007</i>	
	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>
<i>Englannin punta</i>	426,3	38,6	392,8	41,5
<i>Sveitsin frangi</i>	0,0	0,0	10,0	1,1
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	647,5	58,6	544,7	57,5
<i>Japanin jeni</i>	31,9	2,9	0,0	0,0
<i>Yhteensä</i>	1 105,7	100,0	947,5	100,0

<i>Euroalueen sisäisten valuuttamäärien arvopapereiden maturiteettijakauma</i>				
<i>Maturiteetti</i>	<i>31.12.2008</i>		<i>31.12.2007</i>	
	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>
<i>Alle 1 vuosi</i>	229,3	20,7	189,0	19,9
<i>Yli 1 vuosi</i>	876,4	79,3	758,5	80,1
<i>Yhteensä</i>	1 105,7	100,0	947,5	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä euromääräisiä saamisia Kansainväliseltä järjestelypankilta (BIS).

<i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>		
	31.12.2008	31.12.2007
	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	246,7	129,0
Kuponkipaperit	333,9	264,7
Diskonttopaperit	0,0	0,0
Muut saamiset	0,0	0,6
Yhteensä	580,7	394,3

<i>Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden maturiteettijakauma</i>				
<i>Maturiteetti</i>	31.12.2008		31.12.2007	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
<i>Alle 1 vuosi</i>	50,8	15,2	30,0	11,3
<i>Yli 1 vuosi</i>	283,2	84,8	234,7	88,7
Yhteensä	333,9	100,0	264,7	100,0

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä saamisista suomalaisilta luottolaitoksilta, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeettitarpeen perusteella.

Perusrahoitusoperaatio on viikoittainen likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio, joka toteutetaan vakiohuutokauppana. Perusrahoitusoperaatioilla on keskeinen asema eurojärjestelmän markkinaoperaatioiden tavoitteiden täyttämiseksi, ja niiden avulla turvataan suurin osa rahoitussektorin keskuspankkirahan tarpeesta. Saamiset perusrahoitusoperaatioista olivat 350,0 milj. euroa vuoden 2008 lopussa.

Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ovat kerran kuussa toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka toteutetaan vakiohuutokauppoina. Saamiset niistä olivat 2 250,0 milj. euroa.

<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>		
	31.12.2008	31.12.2007
	Milj. EUR	Milj. EUR
<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	350,0	30,0
<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	2 250,0	200,0
Yhteensä	2 600,0	230,0

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2008 oli 0,3 milj. euroa. Vuonna 2007 vastaava summa oli 3,2 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit. Helmi-maaliskuussa 2006 Suomen Pankki muutti rahoitusvarallisuutensa koostumusta vaihtamalla Ruotsin ja Tanskan kruunun määräiset sijoitukset euromääräisiksi. Ennen vuotta 2006 Suomen Pankilla ei ole ollut euromääräisiä sijoituksia.

<i>Euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä</i>		
	31.12.2008	31.12.2007
	Milj. EUR	Milj. EUR
<i>Kuponkipaperit</i>	7 235,1	6 839,1
<i>Diskonttopaperit</i>	30,0	24,0
Yhteensä	7 265,1	6 863,1

<i>Euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden maturiteettijakauma</i>				
<i>Maturiteetti</i>	31.12.2008		31.12.2007	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
<i>Alle 1 vuosi</i>	1 582,7	21,8	1 423,2	20,7
<i>Yli 1 vuosi</i>	5 682,5	78,2	5 439,9	79,3
Yhteensä	7 265,1	100,0	6 863,1	100,0

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

Tase-erä sisältää seuraavat saamiset:

- osuus EKP:n pääomasta
- valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen
- TARGET2-järjestelmään ja kirjeenvaihtaja-pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)
- euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen
- osuus EKP:n setelitulosta
- osuus rahoitustulosta.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaan. Pääoma-avaimen vaikuttavat maan asukasluku ja bruttokansantuote. Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2007 lähtien 1,2448 %.

Valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden. Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saamiselle maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kulta, jolle ei makseta korkoa. Saaminen on euromääräinen, ja sen arvo perustuu saamisen arvoon siirtohetkellä.

Tase-erä sisältää TARGET2-maksujärjestelmän keskuspankkitilien saldon nettomääräisenä, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut saaminen suhteessa eurojärjestelmään.

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism) vähennettynä ns. ECB issue -luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue -luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokollit, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

<i>Aineellinen käyttöomaisuus</i>		
<i>Kirjanpitoarvo</i>	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Maa-alueet</i>	11,0	11,4
<i>Rakennukset</i>	158,0	167,2
<i>Koneet ja kalusto</i>	10,7	10,9
<i>Taide ja numismaattinen kokoelma</i>	0,4	0,4
<i>Yhteensä</i>	180,1	189,9

<i>Aineeton käyttöomaisuus</i>		
<i>Kirjanpitoarvo</i>	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Tietojärjestelmät</i>	4,8	6,1
<i>Yhteensä</i>	4,8	6,1

<i>Muu omaisuus ja saamiset</i>		
	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Euroalueen metalliraha</i>	21,9	24,2
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	25,3	29,2
<i>Eläkerahaston sijoitukset</i>	456,1	479,1
<i>Siirtosaamiset</i>	346,7	312,3
<i>Muut saamiset</i>	219,0	7,8
<i>Yhteensä</i>	1 068,9	852,6

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä. Vuonna 2008 tämä osuus oli yhteensä 12 532,4 milj. euroa.

<i>Liikkeessa olevat setelit</i>	<i>31.12.2008 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2007 Milj. EUR</i>
<i>5 euroa</i>	99,8	97,7
<i>10 euroa</i>	61,4	75,1
<i>20 euroa</i>	1 870,8	1 764,7
<i>50 euroa</i>	3 604,3	3 066,4
<i>100 euroa</i>	92,4	150,0
<i>200 euroa</i>	327,0	281,6
<i>500 euroa</i>	2 350,0	1 995,7
<i>Eurosetelit yhteensä</i>	<i>8 405,7</i>	<i>7 431,2</i>
<i>ECB issue -luku</i>	<i>- 1 089,9</i>	<i>- 969,4</i>
<i>CSM-luku</i>	<i>5 216,6</i>	<i>4 685,8</i>
<i>Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö</i>	<i>12 532,4</i>	<i>11 147,6</i>

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä velvoitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten vähimmäisvarantotilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Luottolaitosten vähimmäisvarantotilien päivittäisten saldojen keskiarvon seurantajakson aikana on oltava vähintään varantovelvoitteen suuruisen. Finanssikiäriin vuoksi yötalletukset olivat vuoden 2008 viimeisen vuosineljänneksen aikana poikkeuksellisen suuria.

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja

euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa sekä reposopimukset euroalueen ulkopuolisten vastapuolien kanssa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Erään sisältyy valuuttamääräisiä varoja, jotka Valtiokonttori on tallettanut omia maksujaan varten.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehdyt valuuttamääräiset reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaapuolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupan käynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2008 lopussa suuremmat kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 142,7 milj. SDR, ja se on pysynyt vuosia samansuuruisena, koska sitä ei käytetä kaupankäyntiin. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostetuna vuoden viimeisen päivän kurssiin (157,6 milj. euroa).

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tase-erä sisältää nettomääräisenä muiden keskuspankkitilien ja TARGET2-maksujärjestelmän EKP-tilin saldon, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut velka suhteessa eurojärjestelmään. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaapuolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa. Tilikauden 2008 lopussa Suomen Pankilla ei ollut eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

9. Muut velat

<i>Muut velat</i>	<i>31.12.2008 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2007 Milj. EUR</i>
<i>Liikkeessä olevat markkasetelit</i>	130,1	132,0
<i>Siirtovelat</i>	27,6	15,0
<i>Ostovelat</i>	0,5	0,8
<i>Muut velat</i>	33,1	23,0
<i>Yhteensä</i>	<i>191,3</i>	<i>170,8</i>

10. Arvonmuutostili

Tase-erässä ovat maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitokäytännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot. Lisäksi tase-erä sisältää valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Erä kasvoi edellisvuotiseen nähden 769 milj. euroa. Tästä 390 milj. euroa selittyy arvopapereiden arvon nousulla. Lisäksi euron vahvistumisella muihin valuuttoihin nähden oli erään 315 milj. euron kasvattava vaikutus ja kullan kurssin nousulla 84 milj. euron kasvattava vaikutus. Erässä on myös 10 milj. euroa vähennystä, joka syntyy rakennusten poistojen vastaerästä.

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2008 lopussa varausten yhteismäärä on 2 092 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovaruksista, eläkevarauksesta ja varauksesta EKPJ:n rahapolitiikan riskeihin.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi.

Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 509 milj. euroa, ja tästä on katettu noin 89,6 % eli 456 milj. euroa.

EKP:n neuvosto katsoi varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla tarpeelliseksi tehdä

5,7 mrd. euron erikoisvarauksen eurojärjestelmän vasta puolten maksukyvyttömyysriskin varalta vuonna 2008. Perussäännön artiklan 32.4 mukaan euroalueen kansalliset keskuspankit jakavat nämä riskit suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkitystä pääomasta vuonna 2008.

Näin ollen luotiin 102 milj. euron varaus, joka vastaa 1,78603 prosentin osuutta koko erikoisvarauksesta.

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

<i>Oma pääoma (milj. EUR)</i>	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
<i>Kantarahasto</i>	840,9	840,9
<i>Vararahasto</i>	1 022,8	862,7
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	1 863,7	1 703,6

<i>Tilikauden tulos (milj. EUR)</i>	<i>2008</i>	<i>2007</i>
<i>Voitonjako valtiolle</i>	250,0	250,0
<i>Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)</i>	150,9	160,1
<i>Yhteensä</i>	400,9	410,1

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2008 voitto oli 400,9 milj. euroa.

<i>Varaukset (milj. EUR)</i>	<i>Varausten määrä 1.1.2007</i>	<i>Varausten muutos 2007</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2007</i>	<i>Varausten muutos 2008</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2008</i>
<i>Kurssi- ja hintaerovaraus</i>	638	-413	224	-224	-
<i>Yleisvaraus</i>	1 220	0	1 220	-224	996
<i>Reaaliarvovaraus</i>	361	85	446	93	539
<i>Eläkevaraus</i>	459	21	479	-22	456
<i>Varaus EKPJ:n rahapolitiikan riskeihin</i>	-	-	-	102	102
<i>Yhteensä</i>	2 676	-308	2 368	-275	2 092

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2008			2007		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kultasijoituksista	0,0	1,4	1,4	0,0	1,9	1,9
Korkotuotot kuponkipapereista	14,2	143,8	158,1	7,5	171,4	178,9
Korkotuotot diskonttopapereista	0,3	8,3	8,6	2,6	10,2	12,8
Korkotuotot talletuksista	11,2	6,2	17,4	7,9	10,3	18,2
Muut korkotuotot	2,8	5,4	8,1	0,7	8,7	9,4
Yhteensä	28,5	165,0	193,5	18,8	202,5	221,3

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2008			2007		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	280,3	53,0	333,3	245,1	55,0	300,1
Korkotuotot diskonttopapereista	2,0	0,8	2,8	5,2	4,8	10,0
Korkotulot talletuksista	1,5	25,7	27,3	2,6	1,9	4,5
EKPJ-erien korkotuotot	205,5	0,0	205,5	148,6	0,0	148,6
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	79,8	0,0	79,8	22,1	0,0	22,1
Muut korkotulot	0,0	1,8	1,8	0,0	2,1	2,1
Yhteensä	569,1	81,3	650,4	423,7	63,8	487,5

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 843,9 milj. euroa, josta 246,3 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuottoja ja 597,6 milj. euroa euromääräisiä korkotuottoja.

EKPJ-erien korkotuotot, 205,5 milj. euroa, kertyivät seuraavasti: 25,0 milj. euroa valuuttavarannon siir-

toon perustuvasta saamisesta EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 145,9 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä.

TARGET2-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 34,5 milj. euroa.

2. Korkokulut

Korot euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2008			2007		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korot euroalueen ulkopuolisista talletuksista	0,0	-1,1	-1,1	0,0	-2,2	-2,2
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	0,0	-4,1	-4,1	0,0	-7,2	-7,2
Yhteensä	0,0	-5,2	-5,2	0,0	-9,4	-9,4

Korot euroalueelle (milj. EUR)	2008			2007		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	-24,3	0,0	-24,3	-20,7	0,0	-20,7
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-161,1	0,0	-161,1	-115,3	0,0	-115,3
Muut korot euroalueelle	-8,4	-24,2	-32,6	-0,1	-0,5	-0,6
Yhteensä	-193,8	-24,2	-218,0	-136,1	-0,5	-136,5

Sekä euroalueelle että sen ulkopuolelle maksetut korot olivat yhteensä 223,2 milj. euroa. Niistä 141,2 milj. euroa on vähimmäisvarantotalletuksille maksettuja korkoja. Korkokulua syntyi myös eurojärjestelmään kuuluvien keskuspankkien TARGET2-saldoille maksetuista koroista, 24,3 milj. euroa.

3. Korkokate

<i>Korkokate</i>	<i>31.12.2008 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2007 Milj. EUR</i>
<i>Korkotuotot</i>		
<i>Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta</i>	558,6	538,2
<i>Korkotuotot rahamarkkinatalletuksista</i>	79,8	22,0
<i>Korkotuotot EKPJ-saamisista</i>	205,5	148,6
<i>Yhteensä</i>	843,9	708,8
<i>Korkokulut</i>		
<i>Korkokulut rahoitusvarallisuudesta</i>	-37,8	-9,8
<i>Korkokulut sekkitileistä</i>	-161,1	-115,3
<i>Korkokulut EKPJ-veloista</i>	-24,3	-20,7
<i>Yhteensä</i>	-223,2	-145,9
KORKOKATE	620,7	563,0

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä arvostustappiot. Vuonna 2008 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet tappiot olivat 485,1 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2008 arvopapereista realisoitui hinnanmuutosten johdosta 36,9 milj. euroa voittoa.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista aiheutuneet realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot, yhteensä 448,2 milj. euroa, purettiin varauksista tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Tästä 224 milj. euroa katettiin purkamalla jäljellä ollut valuuttakurssi- ja hintaerovaraus ja loput 224,2 milj. euroa katettiin purkamalla yleisvarausta. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa puolen liitetiedoissa.

7. Rahoitustulon netto-osuus

Erässä esitetään eurojärjestelmälle maksetun ja eurojärjestelmästä takaisin jaetun rahoitustulon nettosumma. Kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo on laskettu käyttämällä velkapohjaa vastaan yksilöityjen varojen todellista tuottoa. Velkapohja koostuu seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, TARGET2-transaktioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden arvon kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset luottolaitoksilta, valuuttavarantojen siirtoon perustuva euromääräinen saaminen, TARGET2-järjestelmään liittyvä nettosaaminen, euroseteleiden kohdentamiseen liittyvä nettosaaminen, pääoma-avaimen avulla laskettu korvamerkitty osuus kansallisen keskuspankin kullaan määrästä. Kullaan ei oleteta tuottavan. Kun yksilöityjen varojen määrä on enemmän tai vähemmän kuin velkapohja, erolle lasketaan tuotto käyttämällä perusrahoitusoperaatioiden korkoa. Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin varsinainen rahoitustulon netto-osuus oli 26,1 milj. euroa.

8. Osuus EKP:n voitosta

EKP ei jakanut voittoa tilikaudelta 2007.

9. Varaus EKPJ:n rahapolitiikan riskeihin

EKP:n neuvosto katsoi varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla tarpeelliseksi tehdä 5,7 mrd. euron erikoisvarauksen eurojärjestelmän vastapuolten maksukyvyttömyysriskin varalta vuonna 2008. Perussäännön artiklan 32.4 mukaan euroalueen kansalliset keskuspankit jakavat nämä riskit suhteessa osuksiinsa EKP:n merkitystä pääomasta vuonna 2008.

Näin ollen luotiin 102 milj. euron varaus, joka vastaa 1,78603 prosentin osuutta koko erikoisvarauksesta.

10. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Erä sisältää EKP:n ennakkovoitonjakona tilikaudelta 2008 jakaman setelitulon, 21,5 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää saadut osingot, 3,0 milj. euroa, jotka koostuvat pääasiassa BIS:n osakkeista.

11. Muut tuotot

Erä sisältää Rahoitustarkastuksen valvontamaksut, 17,6 milj. euroa, käyttöomaisuuden luovutusvoitot, 13,5 milj. euroa, saadut vuokratuotot, 6,2 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

12. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	31.12.2008 Milj. EUR	31.12.2007 Milj. EUR
Palkat ja palkkiot	36,0	36,3
Työnantajakorvaukset eläkerahastolle	6,8	6,8
Muut henkilösivukulut	2,9	3,0
Yhteensä	45,7	46,1

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2008 Henkeä	2007 Henkeä
Suomen Pankki	474	504
Rahoitustarkastus	139	139
Yhteensä	613	643

13. Eläkerahaston kannatusmaksu

Suomen Pankki suoritti pankkivaltuuston hyväksymänä Suomen Pankin eläkerahastolle 30 milj. euron kannatusmaksun vuonna 2008, jotta eläkerahaston omaisuuden arvo kehittyisi kohti katetavoitetta.

	31.12.2008 Milj. EUR	1.12.2007 Milj. EUR
Eläkerahaston kannatusmaksu	30,0	22,1

14. Hallinnolliset kulut

Hallinnolliset kulut	2008 Milj. EUR	2007 Milj. EUR
<i>Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut</i>		
Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut	3,4	3,1
Kiinteistöistä aiheutuvat kulut	8,9	8,5
Henkilöstösidonnaiset kulut	3,8	3,6
Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut	8,7	8,3
Muut hallinnolliset kulut	1,2	1,2
Yhteensä	26,9	26,4

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet.

Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatska- sekä rekrytointikuluja.

15. Poistot käyttöomaisuudesta

Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta	31.12.2008 Milj. EUR	31.12.2007 Milj. EUR
Rakennukset	1,7	1,7
Koneet ja kalusto	2,7	2,8
Eläkerahaston rakennukset ja maa-alueet	1,0	1,0
Yhteensä	5,4	5,5

Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta	31.12.2008 Milj. EUR	31.12.2007 Milj. EUR
Tietojärjestelmät	3,3	3,1
Yhteensä	3,3	3,1

16. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 3,9 milj. euroa.

17. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

18. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, -37,7 milj. euroa. Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Rahoitustarkastuksen työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksutulosta, 8,6 milj.

euroa. Erään sisältyy myös Suomen Pankin eläkerahastolle maksama kannatusmaksu, 30,0 milj. euroa.

19. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitusten kulut, 1,3 milj. euroa, maksetut eläkkeet, 20,4 milj. euroa, hoitokulut sekä poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

20. Varausten muutos

Erään sisältyvät eläkevarauksen purku, 22 milj. euroa, ja reaaliarvovarauksen lisäys, 93 milj. euroa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

21. Tilikauden tulos

Tilikauden 2008 tulos oli 400,9 milj. euroa. Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta siirretään 250 milj. euroa käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Viiden vuoden katsaus

Oheisessa taulukossa ovat Suomen Pankin taseen ja tuloslaskelman luvut viideltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta.

TASE (milj. EUR)	2008	2007	2006	2005	2004
<i>Vastaavaa</i>					
<i>Kulta ja kultasaamiset</i>	980	896	761	686	507
<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	4 597	4 515	4 750	8 719	8 790
<i>Saamiset IMF:ltä</i>	356	260	279	384	591
<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	4 241	4 254	4 470	8 336	8 199
<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	2 577	1 394	1 061	854	755
<i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	581	394	368	0	0
<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	2 600	230	1 025	1 692	2 450
<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	350	30	500	1 200	1 800
<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	2 250	200	525	492	650
<i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	3	60	0	2
<i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	7 265	6 863	4 998	0	–
<i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	10 162	7 465	5 886	6 407	4 639
<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	73	73	74	74	74
<i>Valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen</i>	717	717	717	717	717
<i>TARGET2-järjestelmään ja kirjeenvaihtajapankkitileihin liittyvät saamiset</i>	5 197	2 951	1 157	1 686	–
<i>Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen</i>	4 174	3 724	3 938	3 930	3 848
<i>Muut saamiset</i>	1 254	1 048	933	840	786
<i>Euroalueen metalliraha</i>	22	24	25	31	17
<i>Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus</i>	185	196	204	209	210
<i>Muu vaihto-omaisuus</i>	481	508	488	471	425
<i>Muut</i>	566	320	216	129	134
<i>Vastaavaa yhteensä</i>	30 016	22 809	19 843	19 198	17 948

TASE (milj. EUR)	2008	2007	2006	2005	2004
<i>Vastattavaa</i>					
<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	12 532	11 148	10 419	9 374	8 313
<i>Rahapolittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	8 110	5 910	3 766	3 536	3 156
<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	1 015	2 901	3 765	3 535	3 156
<i>Yötalletukset</i>	7 095	9	1	1	0
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäästöoperaatio)</i>	–	3 000	–	–	–
<i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	3 009	0	0	1	0
<i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	37	4	4	1	1
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0	0	0	0
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	–	88	–	509	930
<i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	158	153	163	173	163
<i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–	–	11	526
<i>Muut velat</i>	191	171	162	153	179
<i>Arvonmuutostili</i>	1 622	854	762	974	514
<i>Varaukset</i>	2 092	2 368	2 676	2 735	2 580
<i>Oma pääoma</i>	1 864	1 704	1 596	1 530	1 474
<i>Kantarabasto</i>	841	841	841	841	841
<i>Vararabasto</i>	1 023	863	756	689	633
<i>Tilikauden voitto</i>	401	410	293	200	112
<i>Vastattavaa yhteensä</i>	30 016	22 809	19 843	19 198	17 948

TULOSLASKELMA (milj. EUR)	2008	2007	2006	2005	2004
<i>Korkotuotot</i>	844	709	528	403	397
<i>Korkokulut</i>	-223	-146	-100	-73	-115
Korkokate	621	563	428	331	282
<i>Valuuttakurssierot</i>	-485	-379	-56	67	-196
<i>Arvopapereiden hintaerot</i>	37	-34	-100	1	29
<i>Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos</i>	448	413	156	-68	167
Rahoituskate	621	563	428	331	282
<i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	26	8	5	3	-22
<i>Osuus EKP:n voitosta</i>	-	-	-	-	-
<i>Varaus EKP:n rahapolitiikan riskeihin</i>	-102	-	-	-	-
<i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	25	3	3	3	3
Keskuspankkierien kate	569	574	437	336	263
Muut tuotot	41	29	31	23	24
Toimintakulut	-116	-108	-95	-83	-101
<i>Henkilöstökulut</i>	-46	-46	-47	-49	-49
<i>Eläkerahaston kannatusmaksu</i>	-30	-22	-10	-	-20
<i>Hallinnolliset kulut</i>	-27	-26	-25	-17	-18
<i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	-8	-8	-7	-6	-4
<i>Setelien hankintakulut</i>	-4	-4	-5	-3	-1
<i>Muut kulut</i>	-2	-2	-1	-8	-9
Toiminnallinen tulos	494	495	373	277	186
<i>Eläkerahaston tulos</i>	-22	21	18	36	40
<i>Varausten muutos</i>	-71	-106	-98	-113	-114
Tilikauden tulos	401	410	293	200	112

Tilintarkastuskertomus

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme suorittaneet Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2008 hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Pankin sisäinen tarkastus on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin vuosikertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös on laadittu eduskunnan pankkivaltuuston vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot pankin taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta.

Esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista tarkastamaltamme tilivuodelta. Puollamme tilivuoden tuloksen käyttöä pankin johtokunnan esittämällä tavalla.

Helsingissä maaliskuun 12. päivänä 2009

Olli Nepponen

Eero Heinäluoma

Esko Kiviranta

Markku Koskela KHT

Kari Manner KHT

. / . Kalervo Virtanen KHT

Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta

Olemme tarkastaneet Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27.1 mukaisesti Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.2008–31.12.2008. Tilinpäätös on laadittu Euroopan keskuspankin neuvoston 10.11.2006 hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden sekä Suomen Pankista annetun lain mukaisesti. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Johtokunnan vastuu

Johtokunta vastaa tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus IFAC:n (International Federation of Accountants) laatimien kansainvälisten ISA-tilintarkastusstandardien ja eettisten ohjeiden, Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan sekä soveltuvin osin tilintarkastuslain mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä ei ole olennaisia virheellisyyksiä.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa.

Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa Euroopan keskuspankin neuvoston 10.11.2006 hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Suomen Pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2009

KPMG Oy Ab

Raija-Leena Hankonen
KHT

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 2008

Heinäkuu	<p>EKP:n neuvoston 3.7.2008 tekemän päätöksen mukaisesti perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa nostettiin 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritettiin 9.7.2008. Samalla maksuvalmiusluoton korkoa nostettiin 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin.</p>
Lokakuu	<p>EKP:n neuvoston 8.10.2008 tekemän päätöksen mukaisesti perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorkoa laskettiin 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritettiin 15.10.2008. Samalla maksuvalmiusluoton korkoa laskettiin 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin päätöspäivästä alkaen ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin samasta päivästä lähtien.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti edelleen 8.10.2008, että viikoittaiset perusrahoitusoperaatiot toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina ja että niissä tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Menettely otettiin käyttöön alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritettiin 15.10.2008.</p> <p>Lisäksi EKP:n neuvosto kavensi 9.10.2008 alkaen maksuvalmiusjärjestelmän korkoputken 2 prosenttiyksiköstä 1 prosenttiyksikköön perusrahoitusoperaatioiden korkoon nähden. Maksuvalmiusluoton korko laski siten 4,25 prosenttiin ja talletuskorko nousi 3,25 prosenttiin.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti 15.10.2008 edelleen laajentaa vakuuskäytäntöä ja tehostaa likviditeetin tarjontaa. Päätöksen mukaisesti myös pitempiaikaiset operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina ja niissä tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritettiin 30.10.2008.</p>
Marraskuu	<p>EKP:n neuvoston 6.11.2008 tekemän päätöksen mukaisesti perusrahoitusoperaatioiden korkoa laskettiin 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritettiin 12.11.2008. Samalla maksuvalmiusluoton korkoa laskettiin 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin.</p>
Joulukuu	<p>EKP:n neuvoston 4.12.2008 tekemän päätöksen mukaisesti perusrahoitusoperaatioiden korkoa laskettiin 0,75 prosenttiyksikköä 2,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritettiin 10.12.2008. Samalla maksuvalmiusluoton korkoa laskettiin 0,75 prosenttiyksikköä 3,00 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,75 prosenttiyksikköä 2,00 prosenttiin.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti 18.12.2008 leventää maksuvalmiusjärjestelmän korkoputken jälleen 2 prosenttiyksikköön 21.1.2009 alkaen.</p>

Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2008

Euroopan keskuspankkijärjestelmän toimenpiteet	
Tammikuu	<p>Kypros ja Malta liittyivät euroalueeseen 1.1.2008.</p> <p>EKP:n neuvosto hyväksyi yleisvalvontastandardit euroalueella toimiville maksukorttiohjelmille. Ulottamalla yleisvalvonnan laajasti käytettyihin maksukortteihin eurojärjestelmä haluaa taata niiden luotettavuuden ja tehokkuuden.</p>
Maaliskuu	<p>Eurojärjestelmä ja Venäjän keskuspankki käynnistivät kolmivuotisen yhteistyöohjelman pankki-valvonnan ja sisäisen tarkastuksen aloilla. Ohjelman toteutus alkoi 1.4.2008, ja EKP:n lisäksi siihen osallistuvat Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Italian, Alankomaiden ja Itävallan keskuspankit sekä Suomen Pankki.</p>
Huhtikuu	<p>EKP julkaisi kahdeksannen TARGET-vuosiraportin järjestelmän edellisen kalenterivuoden toiminnasta. Eurojärjestelmän TARGET on selkeästi Euroopan merkittävin suurten maksujen järjestelmä. Marraskuun 2007 ja toukokuun 2008 välillä TARGET siirtyi asteittain uudelle keskitetylle laitealustalle, TARGET2:lle. Suomen Pankin RTGS-järjestelmä siirtyi käyttämään TARGET2-järjestelmää onnistuneesti helmikuussa 2008.</p> <p>EKP julkaisi järjestyksessä toisen raportin Euroopan rahoitusmarkkinoiden integraatiosta. Raportissa arvioidaan euroalueen rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen tilannetta EKP:n kehittämien indikaattoreiden kautta sekä erityisten seurantakohteiden valossa. Siinä myös luodaan katsaus eurojärjestelmän toimiiin rahoitusmarkkinoiden integraation edistämiseksi.</p> <p>EKP antoi lausunnon Suomen Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvonnan yhdistämisestä Finanssivalvonnaksi 4.4.2008.</p>
Kesäkuu	<p>EKP julkaisi arvion euroalueen rahoitusjärjestelmän vakaudesta. Raportissa arvioidaan vakautta sen suhteen, miten se tukee talouden kehitystä ja rajoittaa rahoitusmarkkinoiden häiriöiden leviämistä. Raportin avulla EKP pyrkii parantamaan rahoitustoimialan ja myös yleisön tietämystä euroalueen rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittävistä asioista.</p>
Heinäkuu	<p>EKP julkaisi ensimmäisen maksujärjestelmiä ja rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria käsitelleen yleisvalvontaraportin. Raportissa esitetään katsaus EKP:n yleisvalvontatehtävistä sekä toimenpiteistä vuonna 2007.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti kokouksessaan 17.7.2008 käynnistää TARGET2-Securities-projektin (T2S) neuvoston toukokuussa esittämän liittymisesityksen saaman myönteisen palautteen perusteella. Projektissa rakennetaan arvopapereiden keskitetty selvitysalusta, joka yhdenmukaistaa eurooppalaisen arvopaperikaupan selvityksen.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti samassa kokouksessa 17.7.2008 käynnistää myös keskuspankkivakuuksien käsittelyn uusivan projektin. Sen myötä näiden vakuuksien käsittely siirretään keskitetylle järjestelmäalustalle. Hanke kulkee nimellä CCBM2, ja sen tulokset on tarkoitus ottaa käyttöön viimeistään samanaikaisesti T2S-selvitysalustan kanssa. Päätöstä edelsi kaksi markkinoille suunnattua konsultaatiota, joista viimeinen helmikuussa 2008.</p>

Syyskuu	Joka toinen vuosi tehtävä eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuushallinnan riskiarvio julkaistiin 4.9.2008. Katsauksessa esitetään riskienhallinnan viitekehykseen eräitä muutoksia.
Lokakuu	<p>EKP:n neuvosto päätti laajentaa keskuspankkiluoton vakuudeksi kelpaavien omaisuuserien joukkoa vuoden 2009 loppuun saakka. Vakuudeksi kelpuutettiin mm. Yhdysvaltain dollarin, Englannin punnan ja Japanin jenin määräisiä arvopapereita sekä luottoluokitukseltaan normaalia heikkotasoisempia arvopapereita ja lainasaamisia. Lisäksi vakuudeksi ryhdyttiin hyväksymään tiettyjä ei-säännellyillä markkinoilla kaupattavia luottolaitosten liikkeeseen laskemia arvopapereita ja etuoikeusasemaltaan alisteisia, hyväksyttävän takauksen saaneita arvopapereita.</p> <p>EKP julkaisi vuosittaisen raporttinsa EU:n pankkitoiminnan rakenteista. Rakennemuutosten lisäksi raportti kuvaa kannustimia ns. luo ja hajauta (originate and distribute) -mallissa sekä EU:n pankeille suunnatun kyselyn perusteella tunnistettuja lähimmän vuoden merkittävimpiä riskejä.</p> <p>Eurojärjestelmä ja Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitea (CESR) käynnistivät julkisen konsultaation arvopaperikeskuksille sekä arvopaperikaupan keskusvastapuolille asetetuista suosituksista, joiden avulla pyritään lisäämään arvopaperikaupan selvityksen ja selvityksessä käytettävien järjestelmien sekä keskusvastapuolitoiminnan luotettavuutta, turvallisuutta ja tehokkuutta.</p> <p>EKP:n neuvosto hyväksyi uuden hallintajärjestelyn kansainvälisille velkainstrumenteille globaalisti hyväksytyssä rekisterimuodossa. Hallintajärjestely on edellytys sille, että näitä instrumentteja voidaan käyttää vakuutena eurojärjestelmän rahoitusoperaatioissa. Siirtymäajan jälkeen (30.9.2010) vain tämän hallintajärjestelyn mukaisina liikkeeseen lasketut velkasitoumukset hyväksytään vakuuksiksi. Samalla EKP:n neuvosto päätti, että vastaavan siirtymäkauden jälkeen liikkeeseen lasketut yksittäisinä arvopapereina rekisteröidyt kansainväliset velkasitoumukset poistetaan eurojärjestelmän vakuuslistalta.</p>
Marraskuu	<p>Pörssien ulkopuolisen johdannaiskaupan (ns. OTC derivatives) riskienhallinnan parantamiseksi viranomaiset ovat tehneet aloitteita kaupan järjestämiseksi keskusvastapuolen kautta. Eurojärjestelmä näkee keskusvastapuolen käytön vähentävän näiden rahoitusinstrumenttien kaupan liittyvää vastapuoliriskiä, lisäävän markkinoiden näkyvyyttä ja tiedonsaantia, yhdenmukaistavan sitoumusten arviointia sekä vapauttavan vakuusmassaa. Tästä syystä EKP järjesti eurooppalaisten sidosryhmien kanssa kokouksen, jossa keskusteltiin tällaisen keskusvastapuolen luomisesta Eurooppaan.</p> <p>Yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) toteutumista arvioiva kuudes seurantaraportti julkaistiin 24.11.2008. Sitä edelsi syyskuussa komission kanssa yhdessä annettu lausunto siitä, miten yleiseurooppalaiseen suoraveloitukseen liittyvät siirtohintakysymykset voitaisiin ratkaista.</p> <p>Suomen valtiovarainministeriön pyynnöstä EKP antoi lausunnon lakiehdotuksesta, joka koskee valtion pääomasijoituksia talletuspankkeihin.</p>

Joulukuu	<p>EKP julkaisi puolivuositaisen arvionsa euroalueen rahoitusjärjestelmän vakaudesta.</p> <p>EKP:n neuvosto päivitti listaa niistä arvopapereiden selvitysjärjestelmistä, jotka voivat hoitaa vakuuksia eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.</p> <p>EKP antoi lausunnon talletussuojajärjestelmiä koskevan direktiivin uudistamisesta.</p> <p>EKP:n neuvosto julkaisi suosituksensa valtiontakauksista pankkien velkainstrumenteille sekä pääomituksen hinnoittelusta.</p>
Euroopan unionin sääntelyhankkeet ja niiden täytäntöönpano Suomessa	
Syyskuu	<p>Arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuutta koskeva arvopaperilain muutos tuli voimaan. Muutoksella pantiin täytäntöön eräät tilinpäätösdirektiivien muutokset ja tilin-tarkastusdirektiivin eräät artiklat.</p>
Lokakuu	<p>Euroopan komissio antoi esityksen pankkien pääomavaatimuksia koskevien vakavaraisuusdirektiivien (2006/48/EY ja 2006/49/EY) tarkistamiseksi. Tärkeimmät muutokset koskevat suurten riskikeskittymien hallintaa, useammassa kuin yhdessä massa toimivien pankkiryhmittymien valvojen yhteistyön parantamista, pankkien pääoman laadun parantamista, maksuvalmiusriskien hallinnan kehittämistä ja arvopaperistettujen tuotteiden riskienhallinnan kehittämistä.</p> <p>Euroopan komissio antoi esityksen talletussuojaa koskevan direktiivin (1994/19/EC) uudistamiseksi. Uudistus kasvattaa talletussuojan vähimmäismäärän ensi vaiheessa 50 000 euroon ja myöhemmin 100 000 euroon. Suomessa talletussuojan korotus 50 000 euroon hyväksyttiin joulukuussa.</p> <p>Euroopan komissio antoi asetuksen, jolla toteutettiin kansainvälisen tilinpäätösstandardilautakunnan (International Accounting Standards Board, IASB) tekemät rahoitusinstrumenttien uudelleenluokittelua koskevat muutokset kansainvälisissä tilinpäätösstandardeissa. Vuoden 2008 kolmannelta neljännekseltä alkaen kaupankäyntisalkussa olevat instrumentit, joilla ei ole enää kaupankäyntiluonnetta, voidaan poikkeuksellisissa tilanteissa luokitella uudelleen siten, että niiden arvostaminen muuttuu käyvästä arvosta hankintameno.</p> <p>Euroopan komissio antoi esityksen nk. e-rahadirektiivin (2000/46/EC) uudistamiseksi. Uudistuksella pyritään helpottamaan innovatiivisten hankkeiden pääsyä markkinoille.</p>
Marraskuu	<p>Euroopan komissio antoi ehdotuksen luottoluokituslaitoksia koskevaksi asetukseksi, jolla on tarkoitus määrätä säännöt luottoluokituslaitosten toiminnalle.</p>
Joulukuu	<p>Maksupalveludirektiivi (2007/64/EC) pannaan kotimaisessa lainsäädännössä toimeen sekä valtiovarainministeriön että oikeusministeriön toimialueilla. Oikeusministeriön työryhmä, toimialueenaan mm. maksupalveluiden tuottajien ja käyttäjien oikeudet ja velvollisuudet, jätti mietintönsä joulukuussa 2008. Sen sijaan valtiovarainministeriön työryhmän työ maksupalveluiden tuottajien institutionaalisista vaatimuksista jatkui vuonna 2009.</p>

Muut asiat	
Helmikuu	Hallituksen esitys valmiuslain uudistuksesta annettiin eduskunnalle.
Kesäkuu	Euroopan unionin rahoitusvalvojen, keskuspankkien ja valtiovarainministeriöiden yhteistointapöytäkirja maiden rajat ylittävästä yhteistyöstä rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamiseksi tuli voimaan.
Elokuu	Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä tuli voimaan. Laila pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoittamiseen. Lakia täydentää syyskuussa annettu valtioneuvoston asetus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä. Valtioneuvosto teki päätöksen huoltovarmuuden tavoitteista. Maksuliikkeen ja rahahuollon varautumista ohjaa Suomen Pankki.
Lokakuu	Euroalueen maat ja muut EU-maat antoivat julistuksen yhteisistä väliaikaisista toimenpiteistä rahoitusmarkkinoiden vakauden palauttamiseksi. Julistuksessa suositeltiin toimenpiteitä pankkien likviditeetin turvaamiseksi, rahoitusongelmien helpottamiseksi ja vakavaraisuuden tukemiseksi tarvittaessa. Suomessa valtiovarainministeriö ilmoitti EU-maiden julistukseen perustuvasta suunnitelmasta toimenpiteiksi, joilla tarpeen vaatiessa voidaan tukea rahoitusjärjestelmää. Joulukuussa 2008 eduskunta antoi suostumuksensa väliaikaisten ja vakuudettomien valtioneuvoston antamiseen toimintakykyisten ja vakavaraisten pankkien enintään viiden vuoden pituisille joukkovelkakirjoille enintään 50 mrd. euron edestä. Islantilaisen Kaupthing-pankin Suomen sivuliikkeeseen tehtyjen talletusten maksamista varten syntyi yksityisen sektorin ratkaisu. Sen myötä perustettava erillisyhtiö ottaa taloudellisen vastuun islantilaispankin Suomessa olevan talletuskannan maksamisesta tallettajille. Eduskunta antoi suostumuksen hallituksen esitykseen taata Kaupthing-ratkaisuun osallistuvien pankkien saamia, joihin saattaa kohdistua takaisinsaanti- tai muita niihin verrattavia vaateita. Takuu koskisi enintään 115 milj. euron suuruiseen talletusmäärään kohdistuvia vaateita.
Marraskuu	Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) hyväksyi rahoituspaketin Islannille. Suomi yhdessä Norjan, Ruotsin ja Tanskan kanssa päätti täydentää IMF:n rahoitusta yhteensä 2,5 mrd. Yhdysvaltain dollarin lainalla.
Joulukuu	Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) hyväksyi rahoituspaketin Latvialle. Suomi yhdessä Norjan, Ruotsin ja Tanskan kanssa päätti täydentää IMF:n rahoitusta yhteensä 1,8 mrd. euron lainalla. Uutta yhdistettyä rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaista, Finanssivalvontaa, koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin. Suomen Pankista annettuun lakiin tehty muutos Suomen Pankin johtokunnan jäsenten nimityksistä hyväksyttiin.

Suomen Pankin vuonna 2008 antamia lausuntoja

Rahoitusmarkkinoiden lainsäädäntöä ja kehittämistä koskevia lausuntoja	
Lausunto	
Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle	<ul style="list-style-type: none"> – hallituksen esityksestä, joka koskee Kaupthing Bankin Suomen sivuliikkeen tehtyjen talletusten maksuun liittyvää valtiontakuuta 24.10.
Rahoitustarkastukselle	<ul style="list-style-type: none"> – sen antamasta tulkinnasta, joka koskee negatiivisen käyvän arvon rahaston vaikutusta toissijaisten omien varojen enimmäismäärän laskentaan 14.8. – seuraavien standardien muuttamisesta: <ul style="list-style-type: none"> 1.1 toimiluvat ja notifikaatiot 2.4 asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen, rahanpesun, terrorismin rahoituksen sekä markkinoiden väärinkäytösten estäminen 4.1 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen 5.2c julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus
Valtiovarainministeriölle	<ul style="list-style-type: none"> – Sijoittajien korvausrahaston säännöistä 7.1. – Suomen Arvopaperikeskuksen sääntömuutosten vahvistamisesta 5.2. – finanssivalvontatyöryhmän muistiosta, joka koskee Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston yhdistämistä Finanssivalvonnaksi 28.3. – kiinteistörahastolainsäädännön muuttamisesta 13.6. ja 25.6. – sijoitusrahastolain muuttamisesta 27.8. – Sijoittajien korvausrahastoon kerättävien kannatusmaksujen yhteismäärän vahvistamisesta 9.9. – arvopaperimarkkinalain uudistamisesta 30.9. – Suomen Arvopaperikeskuksen sääntömuutoksen vahvistamisesta 14.10. – Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamista koskevasta laista sekä eräistä siihen liittyvistä laeista 16.10. – Valtion vakuusrahastosta annetun lain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta 5.11. – talletuspankkien yhteenliittymää koskevasta lakiluonnoksesta 12.11. – lakiluonnoksesta, joka koskee valtion pääomasijoituksia talletuspankkeihin 21.11. – ACH Finland Oy:n selvitysjärjestelmän säännöistä 8.12. – Suomen Arvopaperikeskuksen hakemasta vakuutusurvan muutoksesta 11.12.
Oikeusministeriölle	<ul style="list-style-type: none"> – arviomuistiosta EU:n 2. yhtiöoikeudellisen direktiivin muutoksen täytäntöönpanosta Suomessa 12.3. – Euroopan komission luonnoksesta yksityistä eurooppalaista yhtiötä koskevaksi säädökseksi 19.5.
Euroopan komissiolle	<ul style="list-style-type: none"> – vakavaraisuusdirektiivin mahdollisista muutoksista 16.6.

Suomen Arvopaperikeskukselle	<ul style="list-style-type: none"> - TARGET2-järjestelmän käyttöön ottamisen vaikutuksista Arvopaperikeskuksen sääntöihin ja toimitusjohtajan päätöksiin 18.1. - muutoksista Arvopaperikeskuksen sääntöihin ja toimitusjohtajan päätöksiin 2.9. - Arvopaperikeskuksen toimitusjohtajan päätöksen muuttamisesta 18.12.
Sijoittajien korvausrahas- tolle	<ul style="list-style-type: none"> - Danske Bank A/S Suomen sivukonttorin hakemasta Sijoittajien korvausrahas- talon jäsenyydestä 1.10.
Talletussuojarahastolle	<ul style="list-style-type: none"> - Danske Bank A/S Suomen sivukonttorin hakemasta Talletussuojarahast- on jäsenyydestä 4.6. - Kaupthing Bank hf, Suomen sivuliikkeen hakemasta talletussuojan täydennyksestä 13.10.

Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2008

Aikakausjulkaisut

<i>Euro & talous</i>	Ilmestyi neljä kertaa.
<i>Euro & talous -erikoisnumero</i>	<i>Talouden näkymät</i> ilmestyi kaksi kertaa ja <i>Rahoitusjärjestelmän vakaus</i> kerran.
<i>Bank of Finland Bulletin</i>	Ilmestyi kaksi kertaa.
<i>Bank of Finland Bulletin -erikoisnumero</i>	<i>Economic Outlook</i> ilmestyi kaksi kertaa ja <i>Financial Stability</i> kerran.

Vuosikertomus

Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Tutkimusjulkaisut

<i>Tieteelliset erillisjulkaisut</i>	<i>E:40 Maritta Paloviita</i> , Dynamics of inflation expectations in the euro area. Väitöskirja.
<i>Keskustelualoitteet</i>	Verkkojulkaisuna ilmestyi 30 makrotalous- ja rahoitusmarkkinatutkimusta (englanniksi).
<i>Tutkimustiedote</i>	Ilmestyi verkkojulkaisuna neljä kertaa vuodessa (suomeksi ja englanniksi).

Selvitykset ja raportit

	<i>BoF Online -sarjassa</i> ilmestyi verkkojulkaisuna 18 selvitystä.
	<i>Rahoitusmarkkinaraportti</i> ilmestyi verkkojulkaisuna neljä kertaa vuodessa (suomeksi ja englanniksi).
	<i>Yritysten rahoituskysely</i> , ilmestyi joulukuussa (suomeksi).
<i>Yleistajuiset selvitykset</i>	<i>A:111 Harry Leinonen</i> , Payment habits and trends in the changing e-landscape 2010+.
	<i>A:112 Jorma Hilpinen</i> (toim.) Suomen talouden kansainvälistyminen 2000-luvulla rahoitus- ja maksutasetilastojen valossa.

Tilastojulkaisut

	<i>Rahoitusmarkkinat</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Suomen maksutase</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Suomen maksutase, vuositilastot</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna maaliskuu- ja syyskuussa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Arvopaperisijoitukset Suomen maksutaseessa</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna vuosittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Suorat sijoitukset Suomen maksutaseessa</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna kerran vuodessa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Suomen joukkovelkakirjalainat</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna kerran vuodessa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Raha- ja pankkitilasto</i> , ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).
	<i>Valuuttavaranto ja valuuttamääräinen likviditeetti</i> , ilmestyi kuukausittain (englanniksi).

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen julkaisut

Tutkimusjulkaisut

BOFIT Discussion Papers -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 31 tutkimusta (englanniksi).
BOFIT Online -sarjassa ilmestyi 8 verkkojulkaisua (suomeksi tai englanniksi).

Seurantajulkaisut

BOFIT Viikkokatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (suomeksi).
BOFIT Weekly, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (englanniksi).
BOFIT Venäjä-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa vuodessa (suomeksi).
BOFIT Russia Forecast, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa vuodessa (englanniksi).
BOFIT Venäjä-tilastot, ilmestyi verkkojulkaisuna (suomeksi).
BOFIT Russia Statistics, ilmestyi verkkojulkaisuna (englanniksi).
BOFIT Kiina-tilastot, ilmestyi verkkojulkaisuna (suomeksi).
BOFIT China Statistics, ilmestyi verkkojulkaisuna (englanniksi).
Focus/Opinion – Asiantuntijan näkemys -sarjassa, ilmestyi verkkojulkaisuna 8 artikkelia (suomeksi).
Focus/Opinion – Expert view -sarjassa, ilmestyi verkkojulkaisuna 8 artikkelia (englanniksi).

Tilaukset

Suomen Pankin julkaisuluettelo löytyy verkkopalvelusta osoitteessa www.suomenpankki.fi > Julkaisut.
Verkkosivuilla on maksuton palvelu, josta pankin julkaisuja voi tilata. Tilaaja saa sähköpostiinsa tiedon tilaamastaan julkaisusta heti sen ilmestyttyä.
Verkkojulkaisuja voi tilata osoitteessa www.suomenpankki.fi > Julkaisut > Sähköisten julkaisujen tilaaminen.
Euro & talous ja Bank of Finland Bulletin erikoisnumeroineen sekä Suomen Pankin ja EKP:n vuosikertomukset ilmestyvät myös painettuina. Niitä voi tilata osoitteesta <http://www.suomenpankki.fi> > Julkaisut > Painettujen julkaisujen tilaaminen.
Samasta osoitteesta voi tilata aiemmin ilmestyneitä painettuja julkaisuja.

Liitetaulukot

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

0 havainto on vähemmän kuin puolet käytetystä yksiköstä

. loogisesti mahdoton

.. tietoa ei ole saatu

– nolla

– sarjan sisältö muuttunut

Taulukko 1.
Suomen Pankin tase kuukausittain, milj. euroa

<i>Vastaavaa</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>
1 Kulta ja kultasaamiset	896	896	896
2 Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	4 442	4 449	4 636
2.1 Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	260	258	258
2.2 Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	4 182	4 191	4 378
3 Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	1 112	1 114	1 594
4 Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	713	610	533
4.1 Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja lainat	713	610	533
4.2 ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat saamiset	–	–	–
5 Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	200	1 098	1 749
5.1 Perusrahoitusoperaatiot	–	848	988
5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	200	250	761
5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
5.4 Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
5.5 Maksuvalmiusluotot	–	–	–
5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
6 Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	68	53	2
7 Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	6 548	6 690	6 821
8 Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	–	–	–
9 Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	4 760	4 277	4 277
9.1 Osuus EKP:n pääomasta	73	73	73
9.2 Valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen	717	717	717
9.3 EKP:n sijoitustodistusten liikkeeseenlaskuun liittyvät saamiset	–	–	–
9.4 TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajien pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)	250	–	–
9.5 Muihin eurojärjestelmän toimintoihin liittyvät saamiset	3 719	3 486	3 486
10 Muut saamiset	953	970	966
Yhteensä	19 692	20 156	21 474

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
934	934	934	933	933	933	989	989	980
4 207	4 265	4 283	4 024	4 156	4 272	4 590	4 681	4 597
255	265	265	264	261	261	274	355	356
3 953	4 000	4 019	3 760	3 895	4 011	4 316	4 325	4 241
2 592	2 366	1 891	2 319	2 503	2 328	1 592	2 645	2 577
647	526	486	679	667	594	721	618	581
647	526	486	679	667	594	721	618	581
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 981	2 151	2 346	1 844	1 176	2 564	3 074	2 530	2 600
1 200	1 000	1 450	948	36	1 400	-	300	350
781	1 151	896	896	1 141	1 164	3 074	2 230	2 250
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	0	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
112	123	52	152	0	0	0	0	0
6 718	6 836	6 950	6 552	6 719	6 799	6 867	6 976	7 265
-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 314	4 260	4 260	4 261	4 239	4 239	4 160	4 647	10 162
73	73	73	73	73	73	73	73	73
717	717	717	717	717	717	717	717	717
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	5 197
3 523	3 470	3 470	3 470	3 449	3 449	3 858	3 856	4 174
1 247	1 265	1 271	1 313	1 349	1 372	1 148	1 156	1 254
22 752	22 727	22 475	22 075	21 742	23 102	23 142	24 240	30 016

Taulukko 1.
(jatkoa)

<i>Vastattavaa</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>
1 Liikkeessä olevat setelit	10 880	10 741	10 824
2 Rabapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	3 043	3 152	3 015
2.1 Vähimmäisvarantotalletukset	3 036	3 152	3 012
2.2 Yötalletukset	7	1	4
2.3 Määräaikaistalletukset	–	–	–
2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	–	–	–
3 Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	–	–	–
4 Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	20	19	15
4.1 Julkisyhteisöt	–	–	–
4.2 Muut	20	19	15
5 Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	10	3	5
6 Valuuttamääräiset velat euroalueelle	0	0	0
7 Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	54	73	242
7.1 Talletukset ja muut velat	54	73	242
7.2 ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat velat	–	–	–
8 Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä	153	153	153
9 Eurojärjestelmän sisäiset velat	–	447	1 617
9.1 EKP:n sijoitustodistuksiin liittyvä velkajärjestely	–	–	–
9.2 TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajien pankkitileihin liittyvät velat (netto)	–	447	1 617
9.3 Muihin eurojärjestelmän toimintoihin liittyvät velat (netto)	–	–	–
10 Muut velat	299	336	370
11 Arvonmuutostili	854	854	854
12 Varaukset ja oma pääoma	4 379	4 379	4 379
12.1 Kantarahasto	841	841	841
12.2 Vararahasto	863	863	863
12.3 Eläkevaraukset	458	458	458
12.4 Muut varaukset	2 217	2 217	2 217
Yhteensä	19 692	20 156	21 474

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
10 915	11 038	11 143	11 250	11 228	11 319	11 954	12 015	12 532
3 974	3 479	2 971	2 051	2 045	4 372	3 852	2 498	8 110
3 974	3 479	2 971	2 051	2 043	4 369	1 484	1 505	1 015
-	-	-	-	1	3	2 368	993	7 095
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	9	6	15	9	9	6	3 010	3 009
-	-	-	-	-	-	-	3 000	3 000
11	9	6	15	9	9	6	10	9
10	3	7	3	3	3	2	2	37
0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	43	3	-	-1	32	0	24	-
62	43	3	-	-1	32	0	24	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
148	148	148	148	148	148	155	155	158
1 782	2 117	2 538	3 093	2 763	1 633	1 745	588	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 782	2 117	2 538	3 093	2 763	1 633	1 745	588	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
328	370	389	433	466	503	565	597	592
1 039	1 039	1 039	851	851	851	1 120	1 120	1 622
4 481	4 481	4 231	4 231	4 231	4 231	4 231	4 231	3 956
841	841	841	841	841	841	841	841	841
1 023	1 023	1 023	1 023	1 023	1 023	1 023	1 023	1 023
479	479	479	479	479	479	479	479	456
1 889	1 889	1 889	1 889	1 889	1 889	1 889	1 889	1 636
22 752	22 727	22 475	22 075	21 742	23 102	23 142	24 240	30 016

Taulukko 2.
Eurojärjestelmän keskeiset ohjauskorot

Kiinteäkorkoinen huutokauppa Perusrahoitusoperaation korko			Vaihtuvakorkoinen huutokauppa Minimitarjouskorko		
Päätös	Voimaantulo- päivä	%	Päätös	Voimaantulo- päivä	%
22.12.1998	1.1.1999	3,00	8.6.2000	28.6.2000	4,25
8.4.1999	14.4.1999	2,50	31.8.2000	6.9.2000	4,50
4.11.1999	10.11.1999	3,00	5.10.2000	11.10.2000	4,75
3.2.2000	9.2.2000	3,25	10.5.2001	15.5.2001	4,50
16.3.2000	22.3.2000	3,50	30.8.2001	5.9.2001	4,25
27.4.2000	4.5.2000	3,75	17.9.2001	19.9.2001	3,75
8.6.2000	15.6.2000	4,25	8.11.2001	14.11.2001	3,25
			5.12.2002	11.12.2002	2,75
			6.3.2003	7.3.2003	2,50
			5.6.2003	6.6.2003	2,00
			1.12.2005	6.12.2005	2,25
			2.3.2006	8.3.2006	2,50
			8.6.2006	15.6.2006	2,75
			3.8.2006	9.8.2006	3,00
			5.10.2006	11.10.2006	3,25
			7.12.2006	13.12.2006	3,50
			8.3.2007	14.3.2007	3,75
			7.6.2007	13.6.2007	4,00
			3.7.2008	9.7.2008	4,25
8.10.2008	15.10.2008	3,75			
6.11.2008	12.11.2008	3,25			
4.12.2008	10.12.2008	2,50			
Maksuvalmiusjärjestelmä					
Talletuskorko			Maksuvalmiusluoton korko		
Päätös	Voimaantulo- päivä	%	Päätös	Voimaantulo- päivä	%
22.12.1998	1.1.1999	2,00	22.12.1998	1.1.1999	4,50
22.12.1998	4.1.1999	2,75	22.12.1998	4.1.1999	3,25
21.1.1999	22.1.1999	2,00	21.1.1999	22.1.1999	4,50
8.4.1999	9.4.1999	1,50	8.4.1999	9.4.1999	3,50
4.11.1999	5.11.1999	2,00	4.11.1999	5.11.1999	4,00
3.2.2000	4.2.2000	2,25	3.2.2000	4.2.2000	4,25
16.3.2000	17.3.2000	2,50	16.3.2000	17.3.2000	4,50
27.4.2000	28.4.2000	2,75	27.4.2000	28.4.2000	4,75
8.6.2000	9.6.2000	3,25	8.6.2000	9.6.2000	5,25
31.8.2000	1.9.2000	3,50	31.8.2000	1.9.2000	5,50
5.10.2000	6.10.2000	3,75	5.10.2000	6.10.2000	5,75
10.5.2001	11.5.2001	3,50	10.5.2001	11.5.2001	5,50
30.8.2001	31.8.2001	3,25	30.8.2001	31.8.2001	5,25
17.9.2001	18.9.2001	2,75	17.9.2001	18.9.2001	4,75
8.11.2001	9.11.2001	2,25	8.11.2001	9.11.2001	4,25
5.12.2002	6.12.2002	1,75	5.12.2002	6.12.2002	3,75
6.3.2003	7.3.2003	1,50	6.3.2003	7.3.2003	3,50
5.6.2003	6.6.2003	1,00	5.6.2003	6.6.2003	3,00
1.12.2005	6.12.2005	1,25	1.12.2005	6.12.2005	3,25
2.3.2006	8.3.2006	1,50	2.3.2006	8.3.2006	3,50
8.6.2006	15.6.2006	1,75	8.6.2006	15.6.2006	3,75
3.8.2006	9.8.2006	2,00	3.8.2006	9.8.2006	4,00
5.10.2006	11.10.2006	2,25	5.10.2006	11.10.2006	4,25
7.12.2006	13.12.2006	2,50	7.12.2006	13.12.2006	4,50
8.3.2007	14.3.2007	2,75	8.3.2007	14.3.2007	4,75
7.6.2007	13.6.2007	3,00	7.6.2007	13.6.2007	5,00
3.7.2008	9.7.2008	3,25	3.7.2008	9.7.2008	5,25
8.10.2008	8.10.2008	2,75	8.10.2008	8.10.2008	4,75
8.10.2008	9.10.2008	3,25	8.10.2008	9.10.2008	4,25
6.11.2008	12.11.2008	2,75	6.11.2008	12.11.2008	3,75
4.12.2008	10.12.2008	2,00	4.12.2008	10.12.2008	3,00

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 3.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantopohja, mrd. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2007						
Joulukuu	17 394,7	9 438,8	815,0	2 143,1	1 364,0	3 633,9
2008						
Tammikuu	17 678,3	9 525,3	845,1	2 140,6	1 512,9	3 654,4
Helmikuu	17 734,6	9 572,0	844,7	2 132,7	1 533,9	3 651,2
Maaliskuu	17 703,3	9 551,7	840,2	2 126,0	1 558,4	3 627,1
Huhtikuu	17 956,0	9 762,0	856,2	2 135,6	1 562,3	3 640,0
Toukokuu	18 092,7	9 817,8	910,6	2 156,1	1 548,9	3 659,3
Kesäkuu	17 971,8	9 775,4	916,3	2 172,4	1 439,4	3 668,1
Heinäkuu	18 035,4	9 825,2	938,2	2 175,7	1 407,4	3 689,0
Elokuu	18 165,4	9 888,1	948,6	2 184,4	1 438,7	3 705,6
Syyskuu	18 231,2	9 968,9	917,1	2 186,7	1 457,1	3 701,5
Lokakuu	18 439,8	10 156,0	900,0	2 211,7	1 445,4	3 726,8
Marraskuu	18 396,5	10 195,5	884,3	2 227,2	1 378,8	3 710,8
Joulukuu	18 169,6	10 056,8	848,7	2 376,9	1 243,5	3 643,7

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantopohja, milj. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2007						
Joulukuu	191 636	135 978	22 598	5 461	0	27 599
2008						
Tammikuu	189 692	133 375	23 035	5 438	8	27 836
Helmikuu	195 677	140 448	21 776	5 358	0	28 096
Maaliskuu	198 761	143 557	21 981	5 998	0	27 225
Huhtikuu	207 592	152 832	23 403	4 577	40	26 739
Toukokuu	207 493	151 648	24 268	4 762	32	26 783
Kesäkuu	209 174	152 792	24 460	4 791	176	26 955
Heinäkuu	207 229	149 636	25 261	4 856	48	27 428
Elokuu	213 990	155 659	25 235	4 843	48	28 205
Syyskuu	216 344	156 123	25 578	4 852	213	29 578
Lokakuu	221 079	159 279	25 731	5 042	397	30 629
Marraskuu	219 306	156 887	26 357	5 147	103	30 812
Joulukuu	220 819	159 664	25 561	5 087	501	30 006

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantojen pito, mrd. euroa

Varantojen pitoajan-jakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2007					
Joulukuu	195,9	196,8	1,0	0,0	4,17
2008					
Tammikuu	199,8	200,9	1,1	0,0	4,20
Helmikuu	201,6	202,4	0,8	0,0	4,17
Maaliskuu	204,6	205,3	0,7	0,0	4,10
Huhtikuu	206,9	207,5	0,6	0,0	4,19
Toukokuu	207,8	208,6	0,8	0,0	4,24
Kesäkuu	207,3	208,1	0,8	0,0	4,17
Heinäkuu	211,9	212,7	0,8	0,0	4,06
Elokuu	214,1	214,8	0,7	0,0	4,35
Syyskuu	213,3	214,0	0,7	0,0	4,38
Lokakuu	214,8	216,8	2,0	0,0	4,58
Marraskuu	216,1	218,6	2,4	0,0	3,94
Joulukuu	217,2	218,7	1,5	0,0	3,25
2009					
Tammikuu	220,2	221,5	1,2	0,0	2,50

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantojen pito, milj. euroa

Varantojen pitoajan-jakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2007					
Joulukuu	2 933	2 934	1,2	0,0	4,20
2008					
Tammikuu	3 040	3 041	0,8	0,0	4,17
Helmikuu	3 137	3 139	2,0	0,0	4,10
Maaliskuu	3 094	3 101	7,0	0,0	4,19
Huhtikuu	3 210	3 213	3,0	0,0	4,24
Toukokuu	3 277	3 278	2,0	0,0	4,17
Kesäkuu	3 490	3 492	2,0	0,0	4,06
Heinäkuu	3 484	3 486	2,2	0,0	4,35
Elokuu	3 511	3 514	3,0	0,0	4,38
Syyskuu	3 464	3 549	85,0	0,0	4,58
Lokakuu	3 578	3 586	8,0	0,0	3,94
Marraskuu	3 600	3 607	7,0	0,0	3,25
Joulukuu	3 666	3 699	33,0	0,0	2,50
2009					
Tammikuu	3 631	3 635	4,0	0,0	2,00

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 5.
Euroalueen rahamäärä M3 ja Suomen rahalaitosten vastaavat erät¹

	Euroalueen rahamäärä M3			Euroalueen M3:een luettavat suomalaisten rahalaitosten erät ²		
	Kanta ³ , mrd. euroa	12 kk:n muutos ^{3,4} , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ^{3,4} , %	Kanta, mrd. euroa	12 kk:n muutos ⁴ , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ⁴ , %
	1	2	3	4	5	6
2004	6 537,5	6,6	6,5	88,2	6,3	6,4
2005	7 074,4	7,4	7,5	95,7	8,2	7,8
2006	7 741,1	10,0	9,8	102,9	7,9	8,3
2007	8 650,4	11,5	11,8	122,8	19,7	18,6
2008	9 390,6	7,6	7,1	129,3	5,1	5,8
2008						
Tammikuu	8 781,8	11,5	11,4	123,2	18,9	18,6
Helmikuu	8 828,2	11,3	10,9	123,5	17,2	17,1
Maaliskuu	8 855,9	10,0	10,6	124,4	15,3	16,6
Huhtikuu	8 941,8	10,4	10,1	125,5	17,2	15,3
Toukokuu	8 989,5	10,0	10,0	126,6	13,4	13,9
Kesäkuu	9 024,7	9,6	9,6	126,3	11,1	11,8
Heinäkuu	9 100,0	9,2	9,2	125,9	10,8	10,4
Elokuu	9 156,9	8,8	8,9	126,5	9,3	9,3
Syyskuu	9 227,6	8,7	8,7	126,8	7,9	7,9
Lokakuu	9 373,4	8,7	8,3	126,6	6,5	6,9
Marraskuu	9 365,9	7,7	8,0	126,6	6,4	6,0
Joulukuu	9 390,6	7,6	7,1	129,3	5,1	5,8

¹ Tiedot on laskettu ilman valtionhallinnon ja euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja.
² Tiedot on laskettu ilman yleisön hallussa olevaa rahaa.
³ Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot.
⁴ Muutosprosentti on laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.
Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 6.
Keskeiset markkinakorot

	Eonia- korko	Euriborkorot (todelliset päivät / 360)						Suomen valtion obligaatioiden korkoja	
		1 kk	2 kk	3 kk	6 kk	9 kk	12 kk	5 v	10 v
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2004	2,05	2,081	2,094	2,107	2,149	2,203	2,274	3,25	4,11
2005	2,09	2,144	2,166	2,186	2,236	2,283	2,335	2,85	3,35
2006	2,84	2,945	3,018	3,083	3,238	3,353	3,440	3,59	3,78
2007	3,87	4,080	4,194	4,277	4,351	4,406	4,449	4,18	4,29
2008	3,87	4,276	4,484	4,644	4,727	4,774	4,826	3,88	4,30
2008									
Tammikuu	4,02	4,197	4,351	4,482	4,501	4,499	4,498	3,83	4,14
Helmikuu	4,03	4,182	4,279	4,362	4,356	4,350	4,349	3,58	4,06
Maaliskuu	4,09	4,305	4,429	4,596	4,593	4,590	4,590	3,58	4,00
Huhtikuu	3,99	4,369	4,575	4,784	4,795	4,809	4,820	3,95	4,22
Toukokuu	4,01	4,387	4,678	4,857	4,897	4,945	4,994	4,17	4,47
Kesäkuu	4,01	4,472	4,738	4,941	5,088	5,230	5,361	4,69	4,78
Heinäkuu	4,19	4,472	4,748	4,961	5,148	5,254	5,393	4,64	4,77
Elokuu	4,30	4,487	4,759	4,965	5,160	5,230	5,323	4,21	4,47
Syyskuu	4,27	4,660	4,834	5,019	5,219	5,289	5,384	4,05	4,43
Lokakuu	3,82	4,831	4,952	5,113	5,178	5,211	5,248	3,57	4,33
Marraskuu	3,15	3,843	4,170	4,238	4,295	4,328	4,350	3,14	4,09
Joulukuu	2,49	2,993	3,195	3,293	3,365	3,417	3,452	2,99	3,72

Lähteet: Euroopan keskuspankki, Reuters ja Bloomberg.

Taulukko 7.

Suomen nimellisiä kilpailukyindikaattoreita ja EKP:n laskema euron efektiivinen valuuttakurssi

	Suppea indikaattori ¹	Suppea, euroalueen mailla täydennetty indikaattori ¹	Laaja indikaattori ¹	Euron efektiivinen valuuttakurssi, suppea maaryhmä ¹
	Tammi-maaliskuu 1999 = 100			
	1	2	3	4
2004	103,1	101,6	103,1	107,5
2005	103,0	101,6	102,7	107,5
2006	103,7	101,9	102,8	108,4
2007	108,0	104,0	104,8	114,1
2008	114,5	107,0	107,3	121,5
2008				
Tammikuu	112,6	106,1	106,8	120,0
Helmikuu	112,5	106,0	106,6	119,8
Maaliskuu	115,2	107,3	108,0	123,4
Huhtikuu	116,9	108,0	108,6	125,3
Toukokuu	116,5	107,8	108,3	124,7
Kesäkuu	117,0	108,1	108,4	124,9
Heinäkuu	117,9	108,5	108,8	125,5
Elokuu	115,6	107,4	107,6	122,8
Syyskuu	114,1	106,7	106,8	120,3
Lokakuu	110,4	105,1	105,1	115,7
Marraskuu	109,9	104,8	104,8	115,0
Joulukuu	115,3	107,4	107,8	121,0

¹ Kun euro vahvistuu, indeksi nousee. Suppeassa indikaattorissa on mukana 12 maata vuodesta 1999 alkaen, suppeassa, euromailla täydennetyssä indikaattorissa 23 maata ja laajassa indikaattorissa 37 maata.
Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 8.

Euroalueen ja Suomen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, vuotuinen prosenttimuutos

	Euroalue	Suomi
	1	2
2004	2,1	0,1
2005	2,2	0,8
2006	2,2	1,3
2007	2,1	1,6
2008	3,3	3,9
2008		
Tammikuu	1,8	1,3
Helmikuu	1,8	1,2
Maaliskuu	1,9	1,6
Huhtikuu	1,9	1,5
Toukokuu	1,9	1,3
Kesäkuu	1,9	1,4
Heinäkuu	1,8	1,6
Elokuu	1,7	1,3
Syyskuu	2,1	1,7
Lokakuu	2,6	1,9
Marraskuu	3,1	2,2
Joulukuu	3,1	1,9

Lähteet: Eurostat ja Tilastokeskus.

Taulukko 9.
Keskeisiä euron kursseja¹

	Yhdysvaltain dollari			Japanin jeni		
	Alin	Keskiarvo	Ylin	Alin	Keskiarvo	Ylin
	1	2	3	4	5	6
2004	1,1802	1,2439	1,3633	126,34	134,44	141,03
2005	1,1667	1,2441	1,3507	130,88	136,85	143,47
2006	1,1826	1,2556	1,3331	137,50	146,02	156,93
2007	1,2893	1,3705	1,4874	150,93	161,25	168,68
2008	1,2460	1,4708	1,5990	115,75	152,45	169,75
2008						
Tammikuu	1,4482	1,4718	1,4895	153,50	158,68	163,83
Helmikuu	1,4513	1,4748	1,5167	154,59	157,97	160,57
Maaliskuu	1,5196	1,5527	1,5812	152,50	156,59	158,55
Huhtikuu	1,5526	1,5751	1,5940	157,55	161,56	164,43
Toukokuu	1,5347	1,5557	1,5761	158,81	162,31	164,07
Kesäkuu	1,5336	1,5553	1,5784	161,82	166,26	169,23
Heinäkuu	1,5589	1,5770	1,5990	165,66	168,45	169,75
Elokuu	1,4598	1,4975	1,5574	160,19	163,63	169,16
Syyskuu	1,3934	1,4370	1,4731	148,07	153,20	158,01
Lokakuu	1,2460	1,3322	1,4081	115,75	133,52	149,55
Marraskuu	1,2525	1,2732	1,2935	119,30	123,28	127,89
Joulukuu	1,2608	1,3449	1,4616	116,91	122,51	129,22
	Englannin punta			Ruotsin kruunu		
	Alin	Keskiarvo	Ylin	Alin	Keskiarvo	Ylin
	7	8	9	10	11	12
2004	0,65560	0,67866	0,7088	8,8992	9,1243	9,2810
2005	0,66240	0,68380	0,7073	8,9758	9,2822	9,6325
2006	0,66800	0,68173	0,7006	8,9661	9,2544	9,4733
2007	0,65485	0,68434	0,7348	9,0190	9,2501	9,4754
2008	0,74130	0,79628	0,9786	9,2790	9,6152	11,2305
2008						
Tammikuu	0,74130	0,74725	0,76000	9,3625	9,4314	9,5105
Helmikuu	0,74160	0,75094	0,76520	9,3001	9,3642	9,4510
Maaliskuu	0,76050	0,77494	0,79580	9,3581	9,4020	9,4730
Huhtikuu	0,78320	0,79487	0,80610	9,3020	9,3699	9,4190
Toukokuu	0,77900	0,79209	0,80145	9,2790	9,3106	9,3555
Kesäkuu	0,78630	0,79152	0,79740	9,3118	9,3739	9,4703
Heinäkuu	0,78670	0,79308	0,79920	9,3935	9,4566	9,5163
Elokuu	0,78165	0,79279	0,80500	9,3475	9,3984	9,4622
Syyskuu	0,78730	0,79924	0,81330	9,4591	9,5637	9,7943
Lokakuu	0,77165	0,78668	0,80630	9,6510	9,8506	10,1225
Marraskuu	0,79690	0,83063	0,85980	9,8512	10,1275	10,4025
Joulukuu	0,84155	0,90448	0,97855	10,3588	10,7538	11,2305

¹ Yhden euron arvo ko. valuuttana.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 10.
Muita euron kursseja, keskiarvo

	<i>Tšekin koruna</i>	<i>Tanskan kruunu</i>	<i>Viron kruunu</i>	<i>Unkarin forintti</i>	<i>Liettuan liti</i>	<i>Latvian lati</i>	<i>Puolan zloty</i>
	1	2	3	4	5	6	7
2004	31,891	7,4399	15,6466	251,66	3,4529	0,6652	4,5268
2005	29,782	7,4518	15,6466	248,05	3,4528	0,6962	4,0230
2006	28,342	7,4591	15,6466	264,26	3,4528	0,6962	3,8959
2007	27,766	7,4506	15,6466	251,36	3,4528	0,7001	3,7837
2008	24,946	7,4560	15,6466	251,51	3,4528	0,7027	3,5121
2008							
<i>Tammikuu</i>	26,050	7,4505	15,6466	256,03	3,4528	0,6982	3,6092
<i>Helmikuu</i>	25,377	7,4540	15,6466	262,15	3,4528	0,6967	3,5768
<i>Maaliskuu</i>	25,208	7,4561	15,6466	259,94	3,4528	0,6970	3,5363
<i>Huhtikuu</i>	25,064	7,4603	15,6466	253,75	3,4528	0,6974	3,4421
<i>Toukokuu</i>	25,100	7,4609	15,6466	247,69	3,4528	0,6987	3,4038
<i>Kesäkuu</i>	24,316	7,4586	15,6466	242,42	3,4528	0,7032	3,3736
<i>Heinäkuu</i>	23,528	7,4599	15,6466	231,82	3,4528	0,7035	3,2591
<i>Elokuu</i>	24,287	7,4595	15,6466	235,88	3,4528	0,7039	3,2920
<i>Syyskuu</i>	24,497	7,4583	15,6466	240,68	3,4528	0,7060	3,3747
<i>Lokakuu</i>	24,768	7,4545	15,6466	260,15	3,4528	0,7093	3,5767
<i>Marraskuu</i>	25,193	7,4485	15,6466	265,32	3,4528	0,7092	3,7326
<i>Joulukuu</i>	26,120	7,4503	15,6466	265,02	3,4528	0,7084	4,0044
	<i>Turkin liira</i>	<i>Australian dollari</i>	<i>Kanadan dollari</i>	<i>Kiinan juan renminbi</i>	<i>Hongkongin dollari</i>	<i>Indonesian rupia</i>	<i>Korean tasavallan won</i>
	16	17	18	19	20	21	22
2004	1777052	1,6905	1,6167	10,2965	9,6881	11117,42	1422,62
2005	..	1,6320	1,5087	10,1953	9,6768	12070,84	1273,61
2006	1,8089	1,6668	1,4237	10,0096	9,7545	11512,37	1198,58
2007	1,7865	1,6348	1,4678	10,4178	10,6912	12528,33	1272,99
2008	1,9064	1,7416	1,5594	10,2236	11,4541	14165,16	1606,09
2008							
<i>Tammikuu</i>	1,7322	1,6694	1,4862	10,6568	11,4863	13839,19	1387,66
<i>Helmikuu</i>	1,7632	1,6156	1,4740	10,5682	11,4996	13542,26	1392,57
<i>Maaliskuu</i>	1,9309	1,6763	1,5519	10,9833	12,0832	14241,09	1523,14
<i>Huhtikuu</i>	2,0500	1,6933	1,5965	11,0237	12,2728	14497,21	1555,98
<i>Toukokuu</i>	1,9408	1,6382	1,5530	10,8462	12,1341	14436,99	1613,18
<i>Kesäkuu</i>	1,9206	1,6343	1,5803	10,7287	12,1425	14445,41	1604,95
<i>Heinäkuu</i>	1,9128	1,6386	1,5974	10,7809	12,3004	14442,77	1604,58
<i>Elokuu</i>	1,7669	1,6961	1,5765	10,2609	11,6932	13700,21	1566,23
<i>Syyskuu</i>	1,7843	1,7543	1,5201	9,8252	11,1905	13430,23	1630,26
<i>Lokakuu</i>	1,9612	1,9345	1,5646	9,1071	10,3368	13283,63	1759,07
<i>Marraskuu</i>	2,0342	1,9381	1,5509	8,6950	9,8687	14984,85	1783,12
<i>Joulukuu</i>	2,0894	2,0105	1,6600	9,2205	10,4240	15276,62	1850,06

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

	<i>Slovakian koruna</i>	<i>Sveitsin frangi</i>	<i>Islannin kruunu</i>	<i>Norjan kruunu</i>	<i>Bulgarian lev</i>	<i>Kroatian kuna</i>	<i>Romanian leu</i>	<i>Venäjän rupla</i>
	8	9	10	11	12	13	14	15
2004	40,0218	1,5438	87,14	8,3697	1,9533	..	40510	35,8105
2005	38,5989	1,5483	78,23	8,0092	1,9558	..	36622	35,1860
2006	37,2341	1,5729	87,76	8,0472	1,9558	7,3247	..	34,1109
2007	33,7752	1,6427	87,63	8,0165	1,9558	7,3375	3,3353	35,0183
2008	31,2617	1,5874	..	8,2237	1,9558	7,2239	3,6826	36,4207
2008								
<i>Tammikuu</i>	33,5465	1,6203	94,50	7,9566	1,9558	7,3155	3,6937	36,0300
<i>Helmikuu</i>	33,0848	1,6080	98,07	7,9480	1,9558	7,2707	3,6557	36,1357
<i>Maaliskuu</i>	32,4986	1,5720	112,08	7,9717	1,9558	7,2662	3,7194	36,8259
<i>Huhtikuu</i>	32,3741	1,5964	116,65	7,9629	1,9558	7,2654	3,6428	37,0494
<i>Toukokuu</i>	31,4657	1,6247	117,46	7,8648	1,9558	7,2539	3,6583	36,9042
<i>Kesäkuu</i>	30,3223	1,6139	123,28	7,9915	1,9558	7,2469	3,6556	36,7723
<i>Heinäkuu</i>	30,3185	1,6193	123,61	8,0487	1,9558	7,2297	3,5764	36,8261
<i>Elokuu</i>	30,3338	1,6212	122,07	7,9723	1,9558	7,1947	3,5271	36,2502
<i>Syyskuu</i>	30,2830	1,5942	131,33	8,1566	1,9558	7,1223	3,6248	36,3727
<i>Lokakuu</i>	30,4592	1,5194	274,64	8,5928	1,9558	7,1639	3,7479	35,2144
<i>Marraskuu</i>	30,3850	1,5162	242,95	8,8094	1,9558	7,1366	3,7838	34,7964
<i>Joulukuu</i>	30,1958	1,5393	..	9,4228	1,9558	7,2245	3,9227	37,8999
	<i>Malesian ringgit</i>	<i>Uuden-Seelannin dollari</i>	<i>Filippiinien peso</i>	<i>Singaporen dollari</i>	<i>Thaimaan baht</i>	<i>Etelä-Afrikan randi</i>	<i>Kansainvälisen valuuttarahaston erityinen nosto-oikeus</i>	
	23	24	25	26	27	28	29	
2004	4,7265	1,8731	..	2,1016	50,050	8,0092	0,839260	
2005	4,7116	1,7660	..	2,0702	50,063	7,9183	0,841434	
2006	4,6044	1,9373	64,379	1,9941	47,594	8,5312	0,853046	
2007	4,7076	1,8627	63,026	2,0636	44,214	9,6596	0,894924	
2008	4,8893	2,0770	65,172	2,0762	48,475	12,0590	0,930134	
2008								
<i>Tammikuu</i>	4,8090	1,9054	60,079	2,1062	44,758	10,3101	0,929175	
<i>Helmikuu</i>	4,7548	1,8513	59,845	2,0808	46,085	11,2899	0,930124	
<i>Maaliskuu</i>	4,9455	1,9344	64,031	2,1489	48,848	12,3712	0,950887	
<i>Huhtikuu</i>	4,9819	1,9960	65,790	2,1493	49,752	12,2729	0,962426	
<i>Toukokuu</i>	5,0081	2,0011	66,895	2,1259	49,942	11,8696	0,952438	
<i>Kesäkuu</i>	5,0666	2,0424	68,903	2,1278	51,649	12,3467	0,960579	
<i>Heinäkuu</i>	5,1258	2,0900	70,694	2,1438	52,821	12,0328	0,966943	
<i>Elokuu</i>	4,9843	2,1097	67,307	2,1024	50,697	11,4680	0,944732	
<i>Syyskuu</i>	4,9461	2,1293	67,113	2,0549	49,264	11,5899	0,923652	
<i>Lokakuu</i>	4,6895	2,1891	63,882	1,9666	45,872	12,9341	0,879151	
<i>Marraskuu</i>	4,5682	2,2554	62,496	1,9183	44,677	12,8785	0,858517	
<i>Joulukuu</i>	4,7755	2,4119	64,505	1,9888	47,107	13,4275	0,901712	

Taulukko 11.

Euron peruuttamattomasti kiinnitetyt muuntokurssit 1.1.1999 alkaen

Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana
Itävalta	šillinki	13,7603	Luxemburg	frangi	40,3399
Belgia	frangi	40,3399	Alankomaat	guldeni	2,20371
Saksa	markka	1,95583	Portugali	escudo	200,482
Espanja	peseta	166,386	Kreikka*	drakma	340,750
Suomi	markka	5,94573	Slovenia**	tolar	239,640
Ranska	frangi	6,55957	Kypros***	punta	0,585274
Irlanti	punta	0,787564	Malta***	liira	0,429300
Italia	liira	1936,27			

* 1.1.2001 alkaen.
 ** 1.1.2007 alkaen.
 *** 1.1.2008 alkaen.
 Lähde: Euroopan unioni.

Taulukko 12.

Valuuttakurssimekanismi ERM II

Valuutta	Keskuskurssi 1 euro =	Vaihteluväli, %	Yläraja*	Alaraja*	Voimassa alkaen
	1	2	3	4	5
Tanskan kruunu	7,46038	± 2,25	7,62824	7,29252	1.1.1999
Viron kruunu	15,6466	± 15	17,9936	13,2996	28.6.2004
Liettuan liti	3,45280	± 15	3,97072	2,93488	28.6.2004
Latvian lati	0,702804	± 15	0,808225	0,597383	2.5.2005
Slovakian koruna	30,1260	± 15	34,6449	25,6071	29.5.2008

* Interventiot vaihteluvälien rajoilla ovat periaatteessa automaattisia ja rajoittamattomia.
 Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 13.

Setelien lajittelu Suomen Pankissa, milj. kpl

Eurosetelit	2003	2004	2005	2006	2007	2008
500 euroa	1,8	2,1	1,6	1,5	1,7	2,4
200 "	1,8	1,7	1,3	1,2	1,2	1,4
100 "	6,7	5,7	5,4	5,2	5,7	6,8
50 "	84,4	74,6	76,5	79,6	83,9	95,7
20 "	290,5	222,4	179,3	180,7	191,3	236,8
10 "	30,3	37,4	32,2	31,1	32,0	41,6
5 "	31,0	45,2	39,6	38,8	39,0	48,9
Yhteensä	446,5	389,2	335,9	338,1	354,7	433,6

Lähde: Suomen Pankki.

